Numărul 527 28 martie 2011 8 pagini 1 leu

Opinia națională

Săptămânal de opinii, informații și idei de larg interes național

Director: Mioara Vergu-Iordache

Poetul care a cântat luptând şi a luptat cântând
- 130 de ani de la naşterea lui Octavian Goga

Prof.univ.dr.
Ion Dodu BĂLAN

Nestatornicia istoriei şi a gusturilor estetice ale oamenilor a făcut ca chipul real al lui Octavian Goga să-şi schimbe contururile, într-o posteritate maştera, în învălmăşagul confruntărilor politice şi ideologice de la noi. Anii de dictatură au făcut ca activitatea omului politic, judecată pătimaş, nenuanţat, să întunece imaginea poetului, până la anulare şi până la scoaterea din manuale şi interzicerea operei sale.

Rareori s-a ţinut seama de faptul că O. Goga a fost poetul care *a cântat luptând şi a luptat cântând,* cele două dimensiuni ale personalităţii sale luminându-se reciproc pentru a atinge acelaşi sublim ideal naţional: Marea Unire, înfăptuită la 1 Decembrie 1918 şi unitatea spirituala a românilor.

La 14 octombrie 1906, Octavian Goga, la 26 de ani, s-a căsătorit cu frumoasa Hortensia Cosma, fiica unuia dintre cei mai înstăriţi români din Transilvania. La evenimentul menit să schimbe destinul social al poetului, naş de cununie a fost poetul Alexandru Vlahuţă care spus într-un discurs antologic: „astăzi, poeţii, la neamuri cum e al nostru, nu pot să fie numai nişte visători ori cântăreţi ai frumseţii veşnice, ci trebuie să fie poeţi cetăţeni, care, trăind pe pământ şi între semenii lor, luptă pentru idealurile acestora - cântă luptând şi luptă cântând." Cu un atare îndemn, Vlahuţă un scriitor prea nedreptăţit – îi ura lui Goga „să fie cel dintâi erou al izbânzii ce va să vie!"

Un asemenea destin şi rost în viaţă a avut omul politic şi scriitorul care mărturisea într-un interviu acordat scriitorului F. Aderca: „Nu pot avea alta credinţă decât aceea pe care am voit s-o înfăptuiesc cu propria mea viaţă. Scriitorul trebuie să fie un luptător, azi îndeosebi. (...) Scriitorii au acest mare rol social. Nimeni altul nu-l poate împlini în locul lor şi atunci când sunt absenţi, începe iremediabila anarhie. Vrem o literatură militantă.

Se conturează, în aceste versuri cu valoare *de Ars poetica,* chipul celui ce a purtat în poeziile sale „tot amarul, toată truda" „Atâtor doruri fără leacuri" şi „viforul în care urlă / şi gem robiile de veacuri", ale oropsiţilor ce duc „cu braţele-amândouă / A muncii rodnică povară. / Sub strălucirea-nlăcrimată / A dimineţilor de vară" *(Plugarii).*

Personalitatea acestui poet aşa cum se conturează ea din zguduitoarea frescă a satului transilvănean cu *Clăcaşii* truditori ai gliei altora, cu dascăli şi dăscăliţe, cu preoţi-apostoli şi lăutari-artişti, închegată în volumul *Poezii* din 1905, ori din acel tulburător şi tragic *Ne cheamă pământul* (1909), ecou simbolic al răscoalelor ţărăneşti din 1907; imaginea înstrăinatului „fără de ţară" care se consideră „o lacrimă târzie / din plânsul unei mii de ani" şi ţipătul muiat în sânge al văduvelor din Ardeal. Imaginea poetului *vates* (prooroc) ce se impune cu o solemnitate tragică din volumele *Din umbra zidurilor* (1913), *Cântece fără ţară* (1916) şi postumul *Din larg* (1939) s-a proiectat luminos şi trainic pe fruntarul literelor româneşti. Peste aceasta imagine a unui poet naţional, apreciat ca atare de toţi marii critici de la Titu Maiorescu, N. Iorga, G. Ibrăileanu, E. Lovinescu la G. Călinescu, Tudor Vianu, Şerban Cioculescu, Ovidiu Papadima. Dumitru Micu, Ion Chinezu, C. Ciopraga, Mircea Zaciu, Teodor Vârgolici, Marian Popa au fulgerat judecăţile de valoare *encomiastice, iconodule,* cel mai adesea, şi uneori cele *iconoclastice,* acuzatoare ale detractorilor săi care au condus la excluderea din literatura oficială a lui O. Goga, după 1944, şi din biblioteci a operei sale, vreme de multe decenii în regimul dictatorial. Odată cu interzicerea volumelor sale de versuri au avut aceeaşi soartă şi operele sale dramatice: *Domnul notar* şi *Meşterul Manole,* precum şi publicistica sa - una dintre cele mai valoroase de după Eminescu – O *seamă de cuvinte* (1908), *Însemnările unui trecător* (1911), *Strigăte-n pustiu* (191 S, *Mustul care fierbe (1927), Precursori* (1930), *Discursuri (1942).*

Octavian Goga
(1 aprilie 1881, Răşinari – 7 mai 1938, Ciucea)

(Continuare în pag. 4)

2003 - UN MOMENT SOLAR ÎN ANALELE UNIVERSITĂŢII *SPIRU HARET*

Românie, ţară-punte între Orient şi Occident, punct de răscruce între Europa Occidentală şi Orientală pe care tradiţia o numeşte cu frumosul titlu de Grădina Maicii Domnului, vin la ţine în numele lui Iisus Cristos, Fiul lui Dumnezeu, şi al Preasfintei Fecioare Maria. În pragul unui nou mileniu, întemeiază-ţi viitorul mai departe pe stânca tare a Evangheliei. Cu ajutorul lui Cristos, vei fi protagonista unei perioade de entuziasm şi curaj. Vei fi naţiune prosperă, pământ roditor de bine, popor solidar şi făcător de pace.

Papa Ioan Paul al II–lea
(*Karol Józef Wojtyła)*
18 mai 1920 Wadowice, Polonia
– 2 aprilie 2005, Vatican

Acordarea titlului de *Doctor Honoris Causa* Papei Ioan Paul al II-lea

După istorica vizită efectuată în zilele de 7-9 mai 1999 în România de Pontiful Romei, primul act de acest gen în istoria de două mii de ani de creştinism pe pământ românesc din partea Bisericii Universale, preţuirea poporului român pentru Papa Ioan Paul al II-lea a devenit unanimă, mai ales că aceasta a facilitat, în mod vizibil, o deschidere şi mai mare a României spre structurile europene şi euro-atlantice. Au fost zile de Rusalii irepetabile prin mesajele date de Întâistătorul Romei şi Întâistătorul Bisericii Ortodoxe Române, momente unice în care s-a vorbit cu o încredere nemaiîntâlnită despre unitatea creştină, despre necesitatea ca Bisericile noastre să respire prin cei doi plămâni ai săi. Cuvintele Papei Wojtyla rostite cu atâta căldură la adresa poporului român, a martirilor săi, a culturii şi naţiunii române, încrederea exprimată de Episcopul Romei că pe meleagurile româneşti „a trecut pragul speranţei!" a făcut ca Senatul Universităţii *Spiru Haret* să hotărască, după un schimb prealabil de scrisori între preşedintele Universităţii, prof. univ. dr. Aurelian Bondrea şi nunţiul apostolic la Bucureşti, episcop Jean Claude-Perriset, decernarea, cu prilejul aniversării a 25 de ani de Pontificat, a titlului academic de Doctor Honoris Causa Papei Wojtyla.

Premieră ce onorează întregul învăţământ românesc

Acestea au fost cuvintele preşedintelui Universităţii *Spiru Haret*, prof. univ. dr. Aurelian Bondrea, care, într-un cuvânt de *Laudatio* extrem de dens, a prezentat personalitatea Papei Wojtyla drept figura cea mai reprezentativă a secolului al XX-lea, a contemporaneităţii noastre.

S-a menţionat, încă de la început, că „acceptarea de către Episcopul Romei a titlului de *Doctor Honoris Causa* din partea Universităţii *Spirul Haret* este o premieră, care onorează nu numai comunitatea noastră universitară, ci întregul învăţământ românesc. Este, totodată, o recunoaştere a realizărilor obţinute de instituţia noastră, dar şi un îndemn de a ne dezvolta, în continuare, cu perseverenţă şi curaj". Timp de peste două decenii, Suveranul Pontif a fost în contact direct cu învăţământul superior, în calitate de profesor de etică la una dintre cele mai prestigioase universităţi din patria sa, cea din Lublin. De asemenea, de-a lungul anilor, Sanctitatea Sa a conferenţiat la cele mai de seamă universităţi din lume, subliniind, de fiecare dată, rolul învăţământului ca factor de civilizaţie şi motor al dezvoltării, dar şi însemnătatea universităţilor în formarea şi educarea tinerilor.

Evocând vizita de la Bucureşti, din 1999, rectorul Universităţii a amintit că Sanctitatea Sa a adresat şi la noi, în România, îndemnul mereu peren: *„Educaţi tinerii în spiritul ţelurilor îndrăzneţe, ce se cuvin unor fii de martiri. Deprindeţi-i să respingă iluziile facile ale comunismului; să rămână pe pământul lor pentru a construi împreună un viitor de prosperitate şi pace; să se deschidă Europei şi lumii".*

„Profund impresionaţi de gândirea de factură renascentistă a Suveranului Pontif, de înţelepciunea, diplomaţia şi umanismul Său exemplar, de drumul vieţii Sale, în care s-a identificat cu purtarea crucii lui Iisus Hristos prin Golgota istoriei din secolul trecut, suntem conştienţi că decernăm titlul de *Doctor Honoris Causa* al Universităţii *Spiru Haret* unui David al vremurilor noastre".

Prof. dr. Nicolae MAREŞ

(Continuare în pag. 3)

Manifestări ştiinţifice

● **Râmnicu Vâlcea**
Universitatea *Spiru Haret,* Facultatea de Contabilitate şi Finanţe, Facultatea de Drept şi Administraţie Publică,Centrul de Cercetare Vâlcea în Managementul Financiar Contabil Informatizat, Centrul de Cercetări Fundamentale şi Aplicative în Domeniul Juridic, Asociaţia pentru Studii Juridice organizează, în parteneriat cu Academia Română, Institutul Naţional pentru Pregătirea şi Perfecţionarea Avocaţilor, Organizaţia pentru Apărarea Drepturilor Omului, Corpul Experţilor Contabili şi Contabililor Autorizaţi din România, a XIX-a sesiune de comunicări ştiinţifice ale cadrelor didactice şi studenţilor.
Sesiunea se va desfăşura la sediul facultăţii din Râmnicu Vâlcea, str. G-ral Praporgescu, nr. 22, în perioada 15 – 16 aprilie 2011.
Lucrările vor fi prezentate în două secţiuni: Secţiunea economică: Economia României de la criză la relansare şi creştere economică Secţiunea juridică: Protecţia drepturilor fundamentale ale omului în contextul actual. Aspecte interne şi internaţionale.

● **Bucureşti**
Facultatea de Litere vă invită să participaţi, în perioada 13 – 14 mai 2011, la Sesiunea anuală de comunicări ştiinţifice ale cadrelor didactice cu tema: LIMBĂ ŞI LITERATURĂ: TEORII ŞI APLICAŢII.
Sesiunea se desfăşoară pe următoarele secţiuni: Lingvistică teoretică; Lingvistică aplicată; Analiza Discursului; Studii de traducere; Studii culturale; Studii literare; Studii de gen; Didactica limbilor străine. Lucrările vor fi prezentate în limbile: română, engleză, franceză, germană, italiană, spaniolă, rusă. O selecţie a lucrărilor va fi publicată în *Analele Universităţii Spiru Haret.*

● **Câmpulung Muscel**
În perioada 20-21 mai 2011, la sediul Facultăţii de Contabilitate şi Finanţe Câmpulung Muscel, va avea loc a doua ediţie a „The Annual International Conference in Economics, Informatics and Communications Field".

Procesul de reorganizare a sistemului spitalicesc

Nu mai avem nevoie în capitala României de un Institut de Cardiologie?

În comparaţie cu alte ţări, cardiologia din ţara noastră, ca specialitate separată, s-a conturat mai devreme, în anii '60; un rol determinant în acest sens l-a avut Instituţia ASCAR (Asistenţa CARdiacilor). ASCAR-ul a fost creat şi condus de prof. dr. C.C. Iliescu, creator de şcoală, creator al unei specialităţi noi în România – specialitatea de cardiologie.

Actul de înfiinţare a ASCAR-ului datează din 13 decembrie 1945, iar în decizia de înfiinţare putem citi: „Scopul centrului de asistenţă a cardiacilor este de a depista, de a examina şi de a trata afecţiunile cardiovasculare în mediul asiguraţilor, precum şi de a forma, printre medicii asigurărilor sociale, specialişti în cardiologie". După modelul spitalului ASCAR, s-au înfiinţat filiale ale ASCAR-ului la Craiova, Timişoara şi secţii de cardiologie în multe spitale din ţară.

ASCAR-ul a devenit rapid centrul naţional al învăţământului de specialitate, iniţiatorul reţelei de cardiologie, locul unde se formau cadrele de specialitate. ASCAR-ul a putut să exercite o puternică influenţă în virtutea unei vaste experienţe colective, cum nu s-a mai întâlnit la noi în ţară. Tezaurul acumulat în zecile de mii de fişe de bolnavi, unii fiind urmăriţi timp de peste 20 ani, nu avea egal, la acea vreme, în multe părţi din lume. ASCAR-ul a făcut obiectul admiraţiei unor personalităţi marcante ale cardiologiei mondiale ce au vizitat această instituţie. Printre aceştia amintesc pe P.D.White, De Bakey, E.Corday, R.J Bing, A. De Maria şi mulţi alţii.

Competenţa câştigată în specialitate a adus ASCAR-ului o notorietate concretizată în împreunarea inseparabilă, pentru medici şi marele public, a noţiunii de boală de inimă şi ASCAR.

Experienţa câştigată i-a permis ASCAR-ului să devină centrul învăţământului de specialitate, locul unde se formau cardiologi, iniţiatorul reţelei de specialitate, locul unde se elaborau îndreptarele metodologice cu rol normativ (numite astăzi ghiduri). ASCAR-ul a creat un temeinic fundament pentru dezvoltarea ulterioară a specialităţii. Aici a început învăţământul de cardiologie, ce a format cardiologi pentru reţeaua de cardiologie din toată ţara. Aici au învăţat şi au lucrat şi cei care au condus ulterior clinica de cardiologie sau alte clinici de cardiologie din ţară. Dr. N. Stăncioiu, devenit ulterior profesor, a înfiinţat la Cluj-Napoca un Institut de cardiologie după acest model, socotind ASCAR-ul „model de organizare, de formare şi instruire a medicilor cardiologi". După modelul ASCAR-ului s-au dezvoltat centre asemănătoare la Craiova, Timişoara, şi în alte oraşe.

Cu toate aceste performanţe şi notorietate, dobândite prin stăruinţe devotate timp de peste două decenii, în anul 1967 s-a produs desfiinţarea ASCAR-ului, din cauza „eforturilor" unor persoane cu înclinaţii politice din lumea medicală şi de consilieri ce nu doreau dezvoltarea cardiologiei aşa rapidă fără contribuţia lor. În noul sediu, la spitalul Fundeni, ASCAR-ul – de fapt, fostul ASCAR – nu a mai putut funcţiona normal, nu şi-a mai putut îndeplini misiunea, s-a sufocat. Instituţia şi-a pierdut independenţa, serviciul de asistenţă socială a dispărut, serviciul de ambulator era impropriu, fişierul nu mai avea spaţiu, dotarea era insuficientă, personalul auxiliar redus...

Între timp, s-a reuşit desprinderea de Spitalul Fundeni. În anul 1991, a fost creat Institutul de Cardiologie, căruia i s-a dat ulterior numele „Prof. dr. C.C. Iliescu". La acest demers a contribuit mai multă lume, dar cel care a făcut cele mai multe eforturi a fost prof. dr. C. Carp.

Institutul este format din Clinica de Cardiologie, Clinica de Chirurgie cardiovasculară, Clinica de Anestezie şi terapie intensivă, Secţia de cardiologie invazivă, Secţia de electrofiziologie şi cardiostimulare. Toate aceste entităţi au reuşit, de-a lungul anilor, să menţină spiritul ASCAR-ului, să devină instituţia ce continua să pregătească medici cardiologi, să introducă cu prioritate, metodele moderne de explorare şi tratament în cele mai diverse boli cardiovasculare, cu aceeaşi eficienţă ca în centrele mari de cardiologie din lume.

Institutul de Cardiologie „Prof. dr. C. C. Iliescu" este bine cunoscut în ţară, şi de medici şi de bolnavi, este locul unde se adresează cazurile cele mai dificile. Este o mândrie, pentru cei ce lucrează aici, faptul că astăzi în ţară avem mai multe centre de cardiologie puternice. Dar, se pare că a venit vremea să le distrugem, să le reducem avântul şi să începem cu cel mai cunoscut, sau, dacă vreţi, cu primul Institut în ordinea înfiinţării şi chiar cea a valorii.

Nu mai avem nevoie în capitala României de un Institut de Cardiologie? După opinia unora, se pare că nu avem.

Asistăm astfel, astăzi, la a doua desfiinţare a unei instituţii de prestigiu. Prima desfiinţare petrecută în anul 1976 a fost în perioada când nu se putea comenta nimic şi trebuia să te supui ordinelor date arbitrar.

A doua desfiinţare are loc în anul 2011, când se poate comenta totul, dar tot fără rezultat. Să sperăm că nu avem dreptate!

Prof. dr. Eduard APETREI (eMedic)

● **Citiţi în pagina 8**
un dialog între Valeriu Râpeanu şi prof. dr. Eduard Apetrei

ECOLOGIE ŞI UNIVERSITATE

O relaţie de stringentă actualitate

Prof. univ. dr. Ştefan COSTEA

Situată într-un mediu marcat de o rapidă rezolvare tehnologică şi de profunde schimbări societale, universitatea contemporană este confruntată cu un ansamblu de probleme majore, generate de faptul că, în acest context, aproape toate componentele şi aspectele fundamentale ale învăţământului superior sunt puse în discuţie: conţinutul studiilor, organizarea proceselor instructiv-formative, sursele de finanţare, managementul sistemului şi al unităţilor, calitatea şi eficienţa activităţilor instituţionale etc.

Între acestea, un loc aparte îl au cele privind modul în care se raportează universitatea la ceea ce astăzi este considerată a fi „provocarea ecologică globală". Abordarea corectă a acesteia implică identificarea câtorva puncte de reper, care să ghideze eforturile de înţelegere a sensului, conţinutului şi a modalităţilor celor mai adecvate de tratare a acestei relaţii.

Sub acest raport este important a se lua în considerare faptul că, de la naşterea sa şi până astăzi, universitatea a fost o instituţie socială care a evoluat odată cu societatea a cărei parte componentă a fost. Apărută ca centru de învăţare a „studiilor generale" ea s-a dezvoltat în ritmuri şi în sensuri diferite, în epoci diferite. Unele dintre tradiţiile si elementele sale s-au dovedit a fi rezistente la schimbare, altele mai permeabile la schimbările ce au intervenit în societate, în general. Astfel, revoluţiile industriale ale sec. XVIII – XIX au determinat schimbări semnificative în conţinutul şi statutul universităţilor. Actuala revoluţie S+T are impacturi asemănătoare asupra universităţii, determinând reconsiderări, unele esenţiale, ale elementelor de bază, ale funcţiilor şi practicilor universitare. Între acestea se află şi cele ecologice, indiferent de modul în care este conceptualizată universitatea: ca instituţie de învăţământ şi cercetare, ca unitate implicată în aprofundarea şi promovarea cunoaşterii ştiinţifice, ca instrument de educaţie intelectuală, politică sau morală, ca agent al reformelor şi transformărilor sociale şi politice etc, etc.

În acest context, ceea ce s-ar putea dovedi a fi util pentru demersul nostru ar fi efortul de a identifica şi determina care este tipul de probleme ecologice, ce afectează astăzi viaţa universităţii şi ce efecte pozitive sau negative, ar putea induce ele. Din multitudinea celor ce ar putea fi evocate, vom enunţa doar câteva.

Prima dintre acestea ar putea fi cea privind modul de gândire ecologic, contribuţia posibilă a acestuia la dezvoltarea universităţii contemporane. Care este esenţa acestuia? Ea a fost exprimată în feluri multiple încă din antichitate.

„Panta rhei" în gândirea filosofică greacă, ceea ce înseamnă că „totul este în flux", respectiv, că pământul întreg, viaţa şi universul se află în schimbare continuă, pentru totdeauna.

Ernst Haeckel, în a doua jumătate a sec. XIX, caracterizând ecologia ca ştiinţa interrelaţiilor dintre organism şi mediul său, respectiv a tuturor condiţiilor existenţei sale, exprima, în fond, aceleaşi lucruri.

(Continuare în pag. 3)

University Management System

După cum v-am informat, din această lună, în Universitatea *Spiru Haret* se implementează soluţia University Management System, ca urmare a colaborării cu compania The Red Point. În urma unei analize susţinute alături de echipa The Red Point, conducerea Universităţii *Spiru Haret* a luat decizia de a veni în întâmpinarea studenţilor săi cu o soluţie care să le asigure apartenenţa la statutul de student într-o manieră accesibilă, printr-o utilizare interactivă şi intuitivă a aplicaţiei University Management System. Pentru o gestiune eficientă a situaţiei şcolare, aplicaţia va permite studenţilor accesul facil la informaţii complete pe parcursul întregului circuit academic. Universitatea *Spiru Haret* va beneficia de toate avantajele unui management academic performant, prin automatizarea şi optimizarea ariilor şi proceselor de gestiune a şcolarităţii. Implementarea soluţiei UMS va oferi Universităţii *Spiru Haret* posibilitatea de a gestiona eficient situaţia studenţilor, de la admitere până la finalizarea studiilor, de a urmări traiectoria studenţilor, de a monitoriza procesul educaţional într-o manieră completă prin integrarea cu sistemul de evaluare Blackboard.

Referindu-se la acest proiect, conf. univ. dr. Aurelian A. Bondrea, rectorul Universităţii *Spiru Haret,* a declarat: „De-a lungul celor 20 de ani de existenţă, Universitatea *Spiru Haret* din Bucureşti a pus la dispoziţia studenţilor şi profesorilor săi tehnica şi tehnologiile cele mai performante: reţea de peste 10.000 calculatoare, permanent conectate la Internet, posturi de radio şi de televiziune cu caracter educaţional şi cultural, editură şi complex tipografic digitalizate, platformă informatică e-learning „Blackboard", sistem de video-conferinţă IP broadcast şi management, sistem integrat PBX de comunicare, precum şi alte facilităţi tehnice sau logistice, care sprijină procesul de învăţământ. În prezent, preocuparea noastră constă în implementarea soluţiei informatice University Management System, capabilă să asigure studenţilor accesul la toate aceste facilităţi. Totodată, prin intermediul acestei platforme dedicate, universitatea noastră va putea beneficia de un plus de eficienţă în gestionarea situaţiilor şcolare, pe întreg parcursul ciclurilor universitare şi post-universitare, traiectoriei studenţilor înscrişi la cursurile noastre, de a monitoriza procesul educaţional, integrând şi sistemul de evaluare Blackboard."

(Continuare în pag. 3)

In memoriam academician N.N. Constantinescu

Militant ardent pentru promovarea interesului naţional

Prof. univ. dr. Octavian Gh. BOTEZ

Academicienilor li se mai spune şi „nemuritorii", datorită prestaţiilor acestora ca profesori universitari de excelenţă prin abordări interdisciplinare extrem de valoroase şi o cultură vastă asupra domeniului sau disciplinei predate greu de egalat. Totodată, academicienii români sunt adevărate legende privind calităţile de cercetători de elită, prin abordarea dimensiunii istorice şi a celei geografice a fenomenelor studiate la scară naţională, continentală şi mondială, dezvoltând cu tenacitate spiritul de echipă în analizele şi investigaţiile ştiinţifice efectuate de către tineretul universitar, dar şi la nivelul masteranzilor şi doctoranzilor, precum şi a colegilor cadre didactice şi cercetători. Din rândul acestor mari personalităţi cu un înalt spirit pedagogic, ştiinţific şi civic a făcut parte şi academicianul N.N. Constantinescu, care ar fi împlinit 91 de ani la 27 martie 2011. Este de menţionat faptul că a fost membru fondator şi profesor la Universitatea *Spiru Haret* şi a deţinut şi funcţia de director general al Institutului de Cercetări Economico-Sociale.

(Continuare în pag. 3)

STUDENȚII ÎNTREABĂ. PROFESORII RĂSPUND

Astăzi, răspunde, de la Facultatea de Jurnalism, Comunicare și Relații Publice

• conf. univ. dr. Aurel M. CAZACU

CAPCANELE ARGUMENTĂRII

Evaluarea critică a argumentărilor sau lanțurilor argumentative implică atât analiza argumentelor, cât și utilizarea variatelor metode ale fiecărei categorii de tehnici de argumentare. Un astfel de demers, nici definitiv și nici simplu de realizat, urmărește să evidențieze, de multe ori similar cu modul de examinare a demonstrațiilor, dacă întemeierea tezei s-a făcut în conformitate cu cerințele de corectitudine. Nu întotdeauna aceste cerințe sunt respectate. Calificarea unor argumentări ca „eronate", „defectuoase" sau taxarea lor ca „jonglerii logice" și „trucuri logice" ne conduce spre tema noastră – Capcanele argumentării sau sofismul în practica argumentativă.

Student: ***Auzim des despre sofism. Care este înțelesul termenului?***

Profesor: Sofismul (*sophisma,* în limba elină, sau *fallacia,* în limba latină) are înțelesul de „șiretlic", „înșelătorie" și desemnează o serie de erori logice întâlnite în practica justificării ideilor prin demonstrații sau argumentări.

Student: ***Este vorba de erori logice intenționate sau neintenționate?***

Profesor: Cercetătorii au încercat să distingă aceste erori logice și în funcție de aspectul lor intenționat sau neintenționat. De aici distincția împământenită între „sofisme" (erori logice intenționate) și „paralogisme" (erori logice neintenționate). Începând cu Aristotel, continuând cu John Stuart Mill, în epoca modernă, și cu cercetătorii contemporani Irving M. Copi, Daniel J. Sullivan, Barbara Warnick și Edward S. Inch, Christian Plantin, C.L. Hamblin, John Woods și Douglas Walton, Frans H. van Eemeren și Rob Grootendorst ș.a., sofismele au fost supuse încercării de analiză și de sistematizare. Sunt multe aspecte care ne determină să respingem exclusivismul acestor încercări, iar tabloul erorilor de argumentare este mult mai extins și, înainte de toate, deschis. Vă propun să ne oprim însă doar asupra celor considerate ca frecvente în mai toate domeniile sau situațiile argumentative.

Student: ***Am învățat că unele erori se referă la detalii în construcția argumentelor, la ambiguitatea termenilor sau propozițiilor conținute. Există mai multe tipuri de ambiguitate?***

Profesor: Da. Există mai multe tipuri de ambiguitate: ambiguitatea lexicală, echivocația, ambiguitatea referențială, ambiguitatea sintactică.

Student: ***Ce trebuie să știm despre ambiguitatea lexicală***

Profesor: *Ambiguitatea lexicală* apare atunci când un termen cu două sau mai multe sensuri este folosit astfel încât propoziția care îl conține poate fi înțeleasă în mai multe moduri. Într-un dialog, utilizarea ambiguă a termenilor poate bloca orice posibilitate de acord. În alte cazuri, dialogul contradictoriu, deci cu premise diferite ale argumentelor asumate, ar putea ajunge la aceeași concluzie, dar pe căi diferite, datorită ambiguității lexicale. De pildă, sofismul ambiguității este exploatat magistral de I. L. Caragiale în schița *Căldură mare*, unde sensurile diferite, pe care le au în replicile celor doi interlocutori verbul „a pleca" („a ieși din casă", a pleca din oraș") și adverbul „acasă" („în casă", „în oraș"), generează o pagină demnă de teatrul absurdului. Redăm scurtul dialog între F și D: „F: Apoi, a luat cheia la dumnealui când a plecat. D: Care va să zică a plecat. F: Nu, domnule, n-a plecat. D: Amice, ești…idiot! F: Ba nu, domnule. D: Zici că nu-i acasă. F: Ba-i acasă, domnule. D: Apoi, nu ziseși c-a plecat? F: Nu, domnule, n-a plecat. D: Atunci e acasă. F: Ba nu, da' n-a plecat la țară, a ieșit așa."

În aceeași categorie se pot încadra și neologismele utilizate imprecis de unii vorbitori. De pildă, adjectivul „fortuit" (înseamnă „întâmplător") este uneori folosit cu sensul de „forțat", „obligatoriu", iar adjectivul „lucrativ" (înseamnă „care aduce beneficiu") cu sensul „care lucrează", „de lucru" în expresiile „ședință lucrativă", „activități lucrative" ș.a. „Fenomenul infracțional din acest an se situează la nivel normal. Ceea ce este normal nu trebuie combătut. Așadar, fenomenul infracțional din acest an nu trebuie combătut." Se observă că polisemia termenilor, din care sunt alcătuite propozițiile înlănțuite în această construcție argumentativă, reprezintă o ambiguitate lexicală.

Student: ***Există și alte genuri de ambiguitate lexicală?***

Profesor: Un tip de ambiguitate lexicală este și *echivocația,* în care același termen sau expresie este folosit/ă de două sau mai multe ori într-un argument, dar de fiecare dată într-un sens diferit. De pildă, o reclamă recentă, legată de numele unei beri, exploatează echivocul cuvântului „nume". Unui urs i se atrage atenția că o firmă de bere i-a folosit numele (n.n. numele comun, al speciei). Ursul se simte îndreptățit să ceară o recompensă și pretinde: „Dați-mi o halbă de Martin" (n.n. numele propriu).

Când nu sunt deliberate, echivocațiile iau naștere din neatenție. Însă multe cazuri de echivocație implică deliberat o înțelegere greșită, deci reprezintă o formă de sofistică sau, eventual, de gândire deziderativă.

O formă extremă de ambiguitate lexicală este așa-zisa „strategie Humpty Dumpty", denumire provenită de la un personaj creat de scriitorul englez Lewis Carroll, care, în discuțiile cu Alice oferă un înțeles particular cuvintelor în folosirea lor cotidiană. Este de fapt un caz extrem de definiții stipulative și sensuri idiosincratice ale cuvintelor din uzul comun, prin urmare un mod confuz de folosire a limbajului

În aceeași arie tematică putem integra și jargonul, în sensul de limbaj sofisticat de specialitate (inclusiv filosofic), modalitate de a face ca unele subiecte să pară mai dificile și mai importante decât sunt în realitate. Jargonul, folosit cu obstinație, este un truc retoric care mimează profunzimea, dar care poate fi deconspirat ca ignoranță, necinste sau lipsă de sens. O formă extremă a jargonului este „newspeak", denumire dată de scriitorul George Orwell, în romanul *O mie nouă sute optzeci și patru,* limbajului creat de conducătorii unei societăți imaginare. „Newspeak" trebuie să controleze gândirea, să facă unele idei nu doar neinteligibile, ci, pur și simplu, imposibil de gândit.

Această abordare a limbajului implică asumția controversată că limbajul dă formă gândurilor noastre până la punctul în care nu mai putem gândi ceva dacă nu avem un cuvânt pentru el.

Student: ***Ați enumerat și ambiguitatea referențială. La ce se referă?***

Profesor: *Ambiguitatea referențială* apare atunci când un termen este folosit astfel încât poate fi considerat ca referindu-se la oricare dintre două sau mai multe lucruri.

Student: ***Dar ambiguitatea sintactică?***

Profesor: *Ambiguitatea sintactică*, întâlnită și sub numele de *amfibolie*, apare atunci când ordinea cuvintelor permite două sau mai multe interpretări. De pildă, prin folosirea neadecvată a genitivului, apar construcții de tipul „premierea Uniunii Scriitorilor", „controlul Guvernului" ș.a. Iată și alte două exemple: Regele Cresus a întrebat oracolul din Delphi dacă să facă sau nu război cu perșii. I s-a răspuns: „Dacă va face război cu perșii, Cresus va distruge un regat puternic". Încurajat, Cresus a intrat în război și a fost înfrânt. Preoții sanctuarului s-au dezvinovățit, susținând că profeția s-a dovedit, din nefericire, nu în sensul dorit de Cresus.

Logicianul W.J. Jevons semnalează expresia „De două ori doi plus trei", ceea ce poate însemna fie „(De două ori doi) plus trei", adică (2 x 2) + 3 = 7, fie „De două ori (doi plus trei)", adică 2 x (2 + 3) = 10.

Aceste ultime două forme de ambiguitate pot fi preîntâmpinate prin rigoare și gândire critică, fără a cădea în pedanteria analizei detaliilor unui argument, ca formă de retorică ce pierde adeseori din vedere ceea ce este realmente important în argumentare.

Student: ***„Argumentum ad hominem" este o „jonglerie logică"?***

Profesor: Acest tip de argument, numit de multe ori și „argumentum ad personam" reprezintă încercarea de a discredita un argument prin referire la persoane sau la competențele celui care aduce argumentul. Este, de cele mai multe ori, o tehnică retorică, deoarece discreditarea sursei unui argument lasă de obicei argumentul în sine intact. Dacă se utilizează într-un dialog sau dezbatere de către unul dintre interlocutori, aceasta îl va determina și pe celălalt să contra-argumenteze tot prin argumente *ad hominem*. Se ajunge în acest fel la o escaladare de argumente direcționate către persoane, emoțiile înlocuind logica, discuția degenerând într-o aprigă și sterilă dispută. Acest argument se prezintă sub patru forme:

a) *Argumentum ad hominem* abuziv explică, de pildă, specificul gândirii unui filosof prin caracterul său moral, nefericirile sau accidentele biografiei sale. Iată și un exemplu mai actual: „Declarația martorului nu este demnă de încredere, deoarece există dovezi că a participat la demonstrații de protest împotriva politicii guvernului".

b) *Argumentum ad hominem* circumstanțial sugerează că oponentul satisface un interes personal susținând o anumită aserțiune spre a submina tocmai această aserțiune. Secvența dialogală concretizează această eroare: „ – Cum de poți găsi plăcere în împușcarea unui animal lipsit de apărare? Găsesc neîndoielnic faptul că uciderea pentru amuzament a unei căprioare sau a unui păstrăv este o barbarie." „ – Dacă ești atât de afectat de lucrul acesta, atunci de ce mănânci carnea acestor animale? Nu cumva te contrazici?" (William Jackson)

c) *Argumentum ad hominem tu quoque* este un tip de argument al complicității la vinovăție. Pentru întemeierea sau respingerea unei aserțiuni se invocă faptul că și oponentul a acceptat-o cândva sau a susținut altădată contrariul ei.

Secvența următoare aparține acestei categorii: „Teoria X nu este bună, pentru că autorul ei nu a mai prezentat pană acum altă lucrare științifică."

d) *Eroarea proastei companii* este o formă de retorică ce urmărește să convingă că un punct de vedere nu poate fi acceptat, pe temeiul că acesta a fost susținut de o persoană indezirabilă, care, deși a enunțat anumite opinii false, multe altele sunt adevărate.

Această eroare poate fi privită în contrast cu „eroarea bunei companii", argument care apelează la respectul nemăsurat sau la așa-zisa competență universală a expertului.

Student: ***Dar despre „argumentum ad verecundiam" ce ne spuneți?***

Profesor: În esență, în cazul „argumentum ad verecundiam" se invocă o autoritate (expert) în vederea întemeierii sau respingerii unei aserțiuni. Medievalii, de pildă, au invocat multă vreme infailibilitatea științifică a lui Aristotel pentru a determina acceptarea unor aserțiuni, multe dintre ele, în fapt, greșite. Aristotel spunea că „Soarele este incoruptibil". La începutul timpurilor moderne, grație instrumentelor perfecționate, s-au observat însă pete în soare. Un student, comunicându-i profesorului său acest fapt, a primit următorul răspuns: „Amice, am citit pe Aristotel de două ori de la un capăt la altul și știu că nu pot fi pete pe Soare. Șterge mai bine sticlele (ochelarii – n.n.) dumitale. Dacă petele nu sunt în lunetă, ele nu pot fi decât în ochii dumitale". Există mai multe forme ale acestui tip de argument:

a) Autoritatea cuprinzătoare se bazează pe lipsa totală de punere la îndoială a competenței expertului.

b) Competența universală supralicită competența într-un domeniu drept indicator pentru un domeniu înrudit. De pildă, opiniile lui Newton în domeniul filosofiei, sau comentariile lui Albert Einstein despre natura societății trec dincolo de domeniul lor de specialitate, care a fost fizica.

c) Autoritatea deformată se bazează pe schimbarea semnificației unei aserțiuni rupând-o din context.

d) Autoritatea referențială postulează o anumită autoritate în domeniu și se refuză orice deviență de la opiniile acesteia. De pildă, cunoscuta formulă „Magister dixit" devine sofism atunci când tinde să se substituie spiritului critic.

e) Autoritatea venerabilă se referă la tentația, destul de răspândită de a lua pe cei din trecut ca autorități incontestabile. Din faptul că Ludwig Wittgenstein a susținut o concepție care a revoluționat filosofia nu rezultă o dovadă pentru a conchide pur și simplu că orice aserțiune a filosofului trebuie să fie adevărată. Respectul peste măsură față de experți (de pildă, cunoscuta formulă *Magister dixit*) poate degenera în servilism și umilință excesivă, stavile sigure în calea gândirii critice. Deși Friedrich Nietzsche este un gânditor care merită tot respectul, nu pot fi luate în serios, fără o abordare critică, anumite sentințe despre diferite aspecte ale problematicii social umane. Respectul față de experți este și mai nepotrivit, uneori periculos, atunci când se caută adevărul în probleme controversate, în care nu există un consens al experților. Nimeni nu contestă faptul că există foarte bune temeiuri pentru a ține cont de părerea experților într-o serie largă de probleme. Totuși, se cuvine să păstrăm un anumit grad de scepticism atunci când se bănuiește că opinia expertului se poate baza pe premise false, raționamente greșite sau interese personale. Există și o eroare conversă a autorității, ce constă în a tăgădui orice merit celor din trecut pentru motivul că aparțin ireversibil trecutului.

Student: ***Am aflat și despre „argumentul complicității la vinovăție". Ce înseamnă el?***

Profesor: „Argumentul complicității la vinovăție" este folosit de obicei cu intenția de a slăbi forța unui argument, arătând că cerința de consistență ar trebui să-l determine pe susținător să aplice aceleași principii și în alte situații, sau să fie explicit în legătură cu ceea ce se consideră a fi unic pentru subiectul în discuție. De pildă, Iisus a împiedicat mulțimea furioasă să ucidă cu pietre pe femeia prinsă în adulter prin sugerarea ideii că acela care este fără păcat ar trebui să arunce primul piatra. Desigur, natura păcatelor este destul de diferită, dar aceasta nu justifica cruda practică a uciderii cu pietre. Uneori, acest argument îmbracă forme neacceptabile în discursul public sau privat, urmărindu-se justificarea unor comportamente indezirabile. A apela la formula „oricine face la fel", prin ambiguitatea contextului când cuvintele „toți" și „unul" sunt omise, poate conduce la efecte dezastruoase sub aspect social și moral. În alte situații este o tehnică retorică ce poate fi utilizată și prin evitarea răspunsurilor directe, asemănătoare minciunii prin omisiune.

Student: ***„Argumentum ad ignorantiam" are la bază neștiința?***

Profesor: „Argumentum ad ignorantiam"este o eroare neformală în care lipsa unor dovezi cunoscute împotriva unei opinii este considerată o indicație că aceasta este adevărată. Imposibilitatea de moment în a dovedi contradictoria unui punct de vedere nu demonstrează că nu ar putea exista dovezi contra lui; în cel mai bun caz, este un sprijin indirect pentru acesta. De pildă, argumentul „există extratereștri, pentru că nimeni nu a putut dovedi că nu există" este tot atât de inconsistent ca și contrariul, „nu există extratereștri, pentru că nimeni nu a putut dovedi că există"; în mod asemănător, argumentul „Imunitatea față de pericolul răspândirii unei maladii contagioase este sigură, căci nu au fost identificate cazuri de îmbolnăviri." Este o construcție de tip *argumentum ad ignorantiam*.

Student: ***În toiul unei argumentări, se întâmplă, uneori, să se „piardă" subiectul. Această eroare are un nume? Este un truc?!***

Profesor: „Ignoratio elenchi" este numele latin pentru ignorarea a ceea ce este stabilit. Înseamnă, deci, nerelevant. Concret, se referă la deturnarea discuției de la problemă prin introducerea unor subiecte care nu au legătură cu ea. Sub aspect retoric este un truc sau o tehnică de evitare a răspunsurilor la întrebările directe. Cel mai adesea este determinată de lipsa unei concentrări mentale, adică rezultatul incapacității de a aprecia exact ceea ce este în discuție. Aceasta presupune ori introducerea unei premise nerelevante, ori concluzia pentru care se argumentează este ea însăși nerelevantă.

Student: ***Este un tip de argument care pare logic, poate chiar suna logic, dar o examinare a premiselor demonstrează că nu există nicio legătură cu concluzia. Cum este definit acest tip de argument?***

Profesor: „Non sequitur". Este un tip de argument care, cum ați enunțat, pare logic, poate chiar suna logic, dar o examinare a premiselor demonstrează că nu există nicio legătură cu concluzia, însemnând literal „nu rezultă că" sau „nu decurge". Concluziile *non sequitur* sunt cel mai clar sesizate când sunt absurde. De regulă sunt des anunțate prin folosirea greșită a indicatorului de concluzie „deci" sau „prin urmare". „Dacă Palermo este cel mai mare oraș din Sicilia, iar Palermo este port la mare, atunci Palermo este plin de mafioți." Concluzia este de tip *non sequitur*, adică deziderativ absurdă. Orice eroare formală are o concluzie *non sequitur* și sunt prin definiție forme de raționare nevalide. Există însă multe concluzii *non sequitur* autentice care provin din neatenție sau datorită gândirii deziderative, adică fondate pe credința că ceva trebuie să fie adevărat pentru că se dorește acel ceva.

Student: ***Este posibil ca, dacă premisele unei argumentări sunt false, concluzia să fie adevărată?***

Profesor: Vă referiți la „eroarea temeiurilor nesatisfăcătoare". Este o eroare formală care presupune că, dacă temeiurile oferite pentru concluzie sunt false, atunci concluzia trebuie să fie și ea falsă. În realitate, sunt posibile derivări ale unor concluzii adevărate din premise false, sau derivări din premise adevărate, dar prin intermediul unor raționamente incorecte. Desigur, în ambele ipostaze, concluziile pot fi adevărate, dar nu în mod sigur adevărate. Caracteristica acestei erori este că susținerea unei opinii pe baza unor premise false sau a unei forme de raționament nevalide nu este întemeiată în mod adecvat. În prima variantă, situația este asemănătoare cu opiniile adevărate fundamentate pe așa-zisele „dovezi anecdotice", dovezi slabe care implică în mod caracteristic generalizări pripite. Uneori, însă, există temeiuri să ne încredem în sursa acestor dovezi, astfel încât acestea să ajute la susținerea sau la subminarea unei concluzii. Oportunitatea utilizării dovezilor anecdotice depinde în întregime de context și de tipul de dovadă care este asumată. În cel de-al doilea caz, se comite eroarea temeiurilor nesatisfăcătoare prin intermediul unui raționament nevalid de tip *non sequitur*. Premisele unui argument pot fi adevărate, dar modul în care a fost derivată concluzia este șubred și nu arată dacă concluzia este adevărată sau nu în mod sigur. Aceasta arată că se poate ajunge la concluzii adevărate din întâmplare sau ele pot fi asertate fără dovezi potrivite care să le susțină.

Student: ***În argumentare, orice corelație oferă o dovadă a unei legături cauzale directe?***

Profesor: „Post hoc ergo propter hoc". Este eroarea care înseamnă literal „după aceasta, de aceea, din această cauză". Fie secvențele discursive: „De aceea mi-a mers rău toată săptămâna, pentru că mi-a tăiat calea o pisică neagră."; „Deoarece primăvara graurii sosesc mai târziu decât ciorile pe câmp, și aceasta an de an, înseamnă că sosirea ciorilor pe câmp este cauza sosirii graurilor." Aici nu se face diferența dintre „după aceea" și „deoarece". Doar pentru că un anumit eveniment survine după un alt eveniment nu atrage cu necesitate concluzia că primul a fost cauza celui de-al doilea. Deci este o eroare să luăm coincidența drept cauză. Cu toate acestea, eroarea este o formă de raționament către care oamenii sunt special înclinați, în sensul că orice corelație oferă o dovadă a unei legături cauzale directe. În realitate o asemenea corelație poate rezulta dintr-o cauză comună celor două evenimente, din pură coincidență, sau poate să ofere o dovadă pentru o ipoteză alternativă, precum și pentru aceea care se presupune că decurge din ea.

Student: ***Auzim, destul de frecvent, în argumentațiile diferitelor persoane, publice sau nu, concluzii care generalizează situații specifice. Este corect sau vorba de un sofism?***

Profesor: Se numește „Generalizare pripită". Este, în fond, un argument prin exemplificare, care a scăpat de sub control sau, altfel spus, o generalizare bazată pe un număr insuficient de exemple atipice. „Învățământul românesc este compatibil, chiar superior celui occidental"; afirmația, des auzită în diferite medii, se bazează doar pe faptul că unii elevi români sunt performanți la olimpiadele internaționale, iar afirmația „toți politicienii sunt corupți" – pe extinderea pripită a cazurilor particulare. Un alt exemplu celebru: „Europa este cea mai frumoasă parte a lumii. Franța este regatul cel mai frumos din Europa. Parisul este cel mai frumos oraș din Franța. Colegiul din Beauvais este cel mai frumos colegiu din Paris. Camera mea este cea mai frumoasă din camerele colegiului din Beauvais. Eu sunt cel mai frumos bărbat din camera mea. Deci, eu sunt cel mai frumos om din lume." (Edmond Rostand). Este o eroare destul de răspândită emiterea sau acceptarea unei generalizări făcută pe baza unui eșantion foarte restrâns sau nereprezentativ. O concluzie obținută inductiv nu este valabilă pentru toate cazurile de referință. Multe dintre aceste generalizări sunt rodul prejudecăților, al superstițiilor, al însușirii unor opinii insuficient analizate sau al extrapolării unei experiențe limitate la toate cazurile întâlnite. Când unele trăsături particulare sunt extrapolate la nivelul unor colectivități (națiuni, popoare, rase, comunități religioase, categorii sociale, categorii profesionale ș.a.), atunci sofismul generalizării pripite, folosit abuziv de către politicieni sau mass-media, poate genera situații chiar periculoase. Sub același titlu putem include și eroarea de a folosi excepția pentru a demonstra regula.

Student: ***Ce este „argumentul pantei alunecoase"?***

Profesor: Este o eroare ce presupune că acceptarea unor practici relativ inofensive sau săvârșirea unei anumite acțiuni va duce inevitabil ori la un întreg lanț de evenimente nedorite, ori la legalizarea unor practici indezirabile. Această formă de argumentare poate avea o anumită forță, dar pentru a o evalua este nevoie de informații suplimentare despre presupusa inevitabilitate a coborârii către ceea ce poate fi mai rău. Probabil că în spatele acestei maniere de a raționa se ascunde un argument prin exemplificare. „Panta alunecoasă" nu este în esență decât o tactică de intimidare și niciodată un argument logic. În formele sale extreme, acest tip de retorică poate fi ușor de ridiculizat. De regulă, „panta alunecoasă" este folosită de criticii unui argument, nu și de susținătorii lui, cu scopul de a caricaturiza argumentul oponentului.

Student: ***Când vorbim despre „eroarea analogiilor slabe"?***

Profesor: „Eroarea analogiilor slabe" este o formă de argument nesigură, deși uneori este convingătoare și eficientă din punct de vedere retoric. Eroarea este vulnerabilă, deoarece se bazează adesea pe o comparație care poate fi contestată, sau se fundamentează pe gândirea deziderativă. Sub forma unei analogii figurate, este cunoscută sub numele de „eroarea Van Gogh": dacă pictorul a fost sărac și neînțeles în timpul vieții, și totuși acum este recunoscut ca un mare artist, atunci orice artist sărac și neînțeles va fi recunoscut ca un mare artist în viitor. Și în domeniul filosofiei sunt destui închipuiți care publicând câte ceva comit o astfel de eroare.

Student: ***Are un nume raționamentul bazat pe aparențe?***

Profesor: „Argumentul bazat pe aparență sau statistică". Este, în esență, un raționament inductiv vulnerabil, care se bazează pe fenomene sau aparențe care sunt exterioare lanțului cauzal. In spatele unei concluzii de acest fel, fie explicit, fie implicit, poate să se afle un argument prin exemplificare. Un astfel de argument poate face apel și la dovezi, care se bazează pe diverse statistici mai mult sau mai puțin convingătoare. Legăturile cu diversele statistici sunt vulnerabile, deoarece ele nu permit predicții care să confere un grad rezonabil de siguranță. În plus, deoarece nu există o legătură cauzală, nu avem niciun motiv să acceptăm faptul că dacă ceva a fost adevărat din punct de vedere statistic în trecut, acest ceva va fi neapărat adevărat și în viitor. În anumite situații, argumentul statistic reprezintă un mod de a ascunde adevărul, variantă cunoscută și sub numele de „minciună statistică" sau „omisiune prin statistică".

Student: ***Este corectă judecata „alb sau negru"?***

Profesor: Vă referiți la „argumentul *sau – sau*". Aceasta este o eroare cunoscută și sub numele de „falsă dihotomie" sau „opțiuni insuficiente". Prezentarea greșită a alternativelor existente se construiește după modelul „este sau A sau B", neglijându-se astfel situațiile intermediare posibile. De pildă, întâlnim falsa dihotomie între aserțiunile „Dumnezeu există" sau „Dumnezeu nu există". În realitate, există și o variantă agnostică, ce susține că nu există dovezi suficiente în această problemă. Mai mult, pentru a elimina și o falsă trihotomie, există o variantă filosofică în care se susține că problema este în sine lipsită de sens și, deci, nici adevărată, nici falsă, nici nedemonstrată. Dintr-o apreciere incorectă a pozițiilor existente poate rezulta accidental o falsă dihotomie. Când însă este deliberată, este o formă de sofistică. Sunt însă și cazuri în care modelul „sau-sau" își găsește aplicabilitate, mai ales din motive de ordin practic. O situație în care se aplică de multe ori, nefiind posibil altfel, este cea a deciziilor. Chiar termenul latin, *decisio*, înseamnă „a îndepărta prin tăiere". Din această cauză, în adoptarea unei decizii se recomandă utilizarea unor standarde riguroase cu care să se confrunte alternativele disponibile.

Student: ***Am epuizat lista capcanelor argumentării?***

Profesor: Nu. Lista capcanelor argumentării sau a argumentărilor patologice este foarte lungă. Amintim, în treacăt, de *argumentum ad populum*, frecvent utilizat în domeniul politicii și publicității, prin apelarea la sentimente, idei, prejudecăți, opțiuni larg răspândite; de *argumentum ad misericordiam*, prin invocarea unor circumstanțe capabile să trezească mila; de *argumentum ad baculum*, utilizat uneori în negocierile politice și sociale (de pildă, avertismentul cu greva), însă nelegitim în educație (pedeapsa cu nota sau cu exmatricularea etc.) și nepermis în dezbaterile teoretice; de sofismul dezacordului între „a spune" și „a face", când medicul fumează în timp ce vorbește împotriva fumatului; de *petitio principii* (sau sofismul circularității), prin admiterea anticipată tocmai a ceea ce ar fi trebuit să se admită în urma argumentării. Iar lista lor este permanent incompletă.

2003 - UN MOMENT SOLAR ÎN ANALELE UNIVERSITĂȚII *SPIRU HARET*

(Urmare din pag.1)

„Încununarea, pe tronul Sfântului Petru de la Roma, a unui cardinal cu o solidă şi largă pregătire pe toate planurile, cu o charismă rar întâlnită, a adus cu sine un curent înnoitor în lume, un val de credinţă şi speranţă, care a influenţat covârşitor istoria sfârşitului de secol şi mileniu recent încheiate".

„Ca dascăl şi ca om, doresc ca studenţii şi urmaşii noştri să aibă pe Papa Ioan Paul al II-lea - întrupare a autorităţii modelului, a omului de înaltă, nobilă şi profundă spiritualitate - ca pe un sfânt reper moral şi de comportament, iar gândirea sa să fie tot mai bine cunoscută şi urmată de spiritele novatoare ale societăţii româneşti, îndeosebi de tânăra generaţie, pe care Suveranul Pontif o iubeşte atât de mult şi în care îşi pune mari speranţe".

„Datorită împrejurărilor tragice, pe care ţara sa şi omenirea le-au cunoscut în anii '40 ai secolului trecut, i-a fost dat actualului Pontif să lucreze de tânăr, în condiţii dintre cele mai aspre, ca muncitor într-o carieră de piatră şi la un combinat chimic. Ulterior, avea să spună că acea perioadă a contat, în viaţa sa, mai mult decât două doctorate".

„Mai târziu, în *Evangheliа muncii*, temă predilectă a Suveranului Pontif, adresându-se oamenilor de pretutindeni, Sanctitatea Sa s-a referit adesea la redescoperirea sensurilor muncii omului, aşa cum le-a voit Dumnezeu, adică aducând demnitate persoanei umane, făcând-o părtaşă la actul Creaţiei. Munca este un drept al omului, care trebuie respectat - consideră Sfântul Părinte. Dreptatea repartizării bunurilor rezultate din muncă şi solidaritatea sunt alte elemente importante. Şi, nu în ultimul rând, trebuie avute în vedere harurile profesionale cu care fiecare am fost înzestraţi. Trebuie să încercăm să ni le cunoaştem, să-i aducem mulţumire lui Dumnezeu pentru ele, să valorificăm aceşti talanţi cât mai bine".

„În tinereţe, Suveranul Pontif a fost şi actor, iar, spre sfârşitul studiilor teologice, preparator şi asistent la seminarul de dogmatică şi de patristică, trecând, apoi, prin toate treptele universitare şi ecleziastice, trepte de pe care a suit, am spune noi, ortodocşii, ca Întâistătător al Sfântului Scaun. Şi s-a urcat pe acest Scaun Sfânt nu din lipsă de papabili".

„Conclavul din 16 octombrie 1978 l-a ales să poarte „*cheile împărăţiei*", datorită personalităţii sale exemplare şi minţii sale luminate. Cardinalul Cracoviei se făcuse prea bine cunoscut în dezbaterile ce-au avut loc în Conciliul Vatican II, în cadrul cărora tânărul ierarh s-a impus prin cunoaşterea sacerdoţiului, punerea în valoare a pregătirii şi chemării sale, datorită marii sale culturi şi erudiţii. Aşa cum subliniază biografii săi, un rol însemnat l-a avut participarea sa neobosită şi competentă la elaborarea documentelor care călăuzesc azi Biserica Universală".

„Cu totul remarcabile sunt lucrările teoretice de mare anvergură intelectuală şi filosofică, scrise în perioada cât a funcţionat ca profesor universitar. Remarcăm, în acest sens, valoroasele lucrări *Iubire şi responsabilitate*, *Persoană şi acţiune,* ambele traduse în mai toate limbile de circulaţie universală şi, mai recent, şi în româneşte".

Profesorul Bondrea a mai subliniat că „Suveranul Pontif a fost şi este un profund şi sensibil poet şi dramaturg. Ne-a dovedit-o, încă o dată, în urmă cu doar câteva luni, prin publicarea florilegiului *Triptic roman*, un veritabil imn înălţat credinţei şi cunoaşterii".

„Pentru a înţelege cât de rodnic a fost Pontificatul Papei Ioan Paul al II-lea, merită a fi evidenţiat faptul că, în această perioadă, au fost emise 14 enciclice de o însemnătate deosebită, care îl reprezintă din plin ca filosof, etician, gânditor, puternic ancorat în complexa problematică de la sfârşitul secolului al XX-lea, ca pe un deschizător de drum, preocupat consecvent de dezvoltarea Bisericii şi a credinţei creştine, ca şi de soarta omenirii în mileniul al treilea".

Referindu-se la Enciclica *Fides et ratio* a Sfântului Părinte, prezentată în anul 1998, profesorul Aurelian Bondrea a amintit că, în viziunea Papei Ioan Paul al II-lea, Biserica nu poate fi indiferentă faţă de nimic din ceea ce face să bată inima omului, adică faţă de neliniştile, faptele şi speranţele sale: *căutarea adevărului, nepotolita nevoie de bine, foamea de libertate, nostalgia frumuseţii, vocea conştiinţei* relevând că având în vedere spaţiul cultural actual, caracterizat atât prin separarea, aproape radicală, dintre credinţă şi raţiune, cât şi de eliminarea problemei adevărului absolut şi necondiţionat din cercetarea raţională şi culturală, Suveranul Pontif militează pentru necesitatea găsirii raportului corect dintre credinţă şi raţiune.

„*Credinţa şi raţiunea sunt ca două aripi, cu care spiritul uman se înalţă spre contemplarea adevărului*". Această frază arată felul de a gândi al unui Papă format la şcoala filosofiei fiinţei a Sfântului Toma d'Aquino, o filosofie deschisă către dialog cu toate ştiinţele despre om. În *Fides et ratio,* Sanctitatea Sa critică criza de semnificaţie şi golul spiritual, ce caracterizează cultura contemporană, analizează cauzele acestei crize şi propune diferitele modele de gândire adecvate naturii omului şi integrităţii realului, pentru a recupera încrederea în raţiunea umană şi a pregăti, astfel, terenul credinţei. Pentru Suveranul Pontif, credinţa şi raţiunea sunt într-un raport de armonie, pentru că, prin credinţă, *„se îmbunătăţeşte privirea interioară, deschizând mintea pentru a descoperi, în curgerea evenimentelor, prezenţa lucrătoare a Providenţei".*

„În concepţia Sfântului Părinte, revelaţia creştină este punctul de sprijin şi de întâlnire a filosofiei cu credinţa. În descrierea exigenţelor şi sarcinilor actuale, Sanctitatea Sa prezintă *calea sapienţială* drept calea regală, care conduce la aflarea răspunsurilor privitoare la sensul existenţei. Filosofilor le este adresată invitaţia de a recupera dimensiunile înţelepciunii şi ale adevărului metafizic din cadrul gândirii filosofice".

Illustrissimo Signore

Prof. AURELIAN BONDREA

Rettore dell'Università *Spiru Haret* di Bucarest

Con viva riconoscenza ho ricevuto il titolo di Dottore *honoris causa*, che codesta Università *Spiru Haret* di Bucarest mi ha conferito nell'ottobre 2003, in occasione del XXV anniversario di Pontificato, e che Ella mi ha consegnato personalmente in occasione del mio incontro in Vaticano, considerando le pubblicazioni e le ricerche che Ella ha voluto dedicarmi. Ho ricevuto con sincero piacere, oltre che del Senato qualche abbondanza della Università, la documentazione che Ella ha voluto inviarmi. Da Castel Gandolfo, 24 settembre 2004

Joannes Paulus II

Distinse Domnule
Profesor AURELIAN BONDREA
Rectorul Universităţii Spiru Haret din Bucureşti

Cu adâncă recunoştinţă am primit titlul de *Doctor Honoris Causa*, pe care Universitatea *Spiru Haret* din Bucureşti mi l-a conferit în luna octombrie 2003, cu ocazia celei de a XXV-a aniversări a Pontificatului, şi pe care Dumneavoastră personal mi l-aţi înmânat în recenta vizită de la Vatican.

Apreciind publicaţiile şi întreaga documentaţie pe care Dumneavoastră aţi avut amabilitatea să mi le oferiţi, am putut să constat, cu sinceră plăcere, că această omagiere este expresia nu numai a Senatului Academic şi a comunităţii universitare pe care Dumneavoastră le prezidaţi, ci este, în oarecare măsură, a întregului popor român, în special a credincioşilor din această ţară foarte iubită. În acest sens, am apreciat în mod deosebit faptul că la ceremonia solemnă a fost prezent Preafericitul Teoctist, Patriarhul Bisericii Ortodoxe din România.

Lumea universitară a ocupat întotdeauna un loc privilegiat în activitatea mea pastorală. Sunt foarte fericit că am primit un titlu atât de important chiar din partea unei Universităţi din Europa de Est, dintr-o ţară pe care, în timpul pontificatului meu, am avut plăcerea să o văd ieşind din întunericul asupririi şi îndreptându-se pe calea libertăţii. În realitate, numai o autentică pregătire culturală poate garanta calea spre progres, deoarece adevărul – căutat, cunoscut şi pus în practică – eliberează cu adevărat şi integral fiinţa umană.

Cu această ocazie, doresc să vă adresez cele mai bune urări în activitatea ştiinţifică, culturală şi didactică a Universităţii *Spiru Haret*, exprimându-vă, încă o dată, întreaga mea gratitudine, vă binecuvântez pe Dumneavoastră, cadrele didactice, studenţii şi întregul personal.

Castel Gandolfo, 24 septembrie 2004

Ioan Paul al II-lea

„În cei 25 de ani de Pontificat, Papa Ioan Paul al II-lea a fost unul dintre cei mai mari misionari ai Bisericii catolice, un adevărat Papă-pelerin, care a efectuat vizite în peste 102 de state, străbătând toate paralelele şi meridianele lumii. Marele Pontif s-a dovedit, totodată, un iscusit şi neîntrecut constructor de punţi. A lansat, cu convingere şi curaj, mesajul *Lux Oriente,* subliniind că *„Estul Europei, împilat atâta vreme, constituie pentru creştini izvorul nesecat al credinţei şi speranţei (...). Biserica se uită spre Răsărit, iar mulţi oameni, uneori chiar în subconştientul lor, aşteaptă ca lumina să vină de la Răsărit".* În acest context, Sfântul Părinte a fixat locul României *„ca o punte între Occident şi Orient",* nutrind credinţa că ţării noastre îi este hărăzit un rol major. Iată care au fost primele cuvinte rostite de Suveranul Pontif pe pământ românesc: *„România, cu ajutorul lui Hristos, vei fi protagonista unei noi perioade de entuziasm şi curaj. Vei fi naţiune prosperă, pământ roditor de bine, popor solidar şi făcător de pace. Dumnezeu să te binecuvânteze mereu".*

„În timpul Pontificatului Papei Ioan Paul al II-lea, a avut loc actul de beatificare a unui sfânt român, Ieremia Valahul, care a intrat pe veci în gloria altarelor. Iată ce spunea, despre acest fapt, Sfântul Părinte, adresându-se românilor, în limba lor: *„În istoria voastră bimilenară, atât de bogată, cu atâtea valori de credinţă, Ieremia Valahul este primul român care este ridicat oficial la gloria altarelor!"* Pontiful l-a numit Ieremia Valahul *„fiu al României, acea nobilă naţiune care poartă în limbă şi în nume amprenta Romei".* Declararea de fericit a acestui slujitor fidel al Domnului, după trei secole de tăcere, a fost rezervată zilelor noastre, marcate de o preocupare continuă, la nivel internaţional, pentru ecumenism şi solidaritate între popoare. Fericitul Ieremia Valahul, mergând din România în Italia, a unit, prin trăirea sa, Orientul cu Occidentul, trasând o punte simbolică între popoare şi între Bisericile creştine".

Spectacolul omagial

Conferirea titlului a fost precedată de prezentarea unui spectacol omagial, care a electrizat pe cei aproape 700 de profesori, studenţi şi invitaţi din toate mediile culturale, transmis în direct, inclusiv la Vatican, de postul de televiziune *România de Mâine*. Programul a cuprins un film omagial dedicat personalităţii Papei Ioan Paul al II-lea, recitarea cu deosebit har a unor fragmente din creaţia sa poetică de către cunoscuţii actori Lucia Mureşan şi Constantin Codrescu, inclusiv melodii pe versurile sale, realizate de compozitorii Marcel Dragomir şi Petre Stoianov.

Corul Madrigal, condus de maestrul Marin Constantin, a adus, de asemenea, un pios omagiu.

O ediţie specială a publicaţiei *Opinia naţională* - având pe frontispiciu gândurile Pontifului rostite în timpul vizitei efectuate în ţara noastră: *„România, ţară punte între Orient şi Occident... Cu ajutorul lui Hristos vei fi protagonista unei perioade de entuziasm şi curaj. Vei fi naţiune prosperă, pământ roditor de bine, popor solidar şi făcător de pace. Dumnezeu să te ocrotească şi să te binecuvânteze mereu!"* - a prefaţat manifestarea.

Cuvinte de aleasă mulţumire au fost rostite, din partea Papei Ioan Paul al II-lea, de Nunţiul Apostolic în România, monseniorul Episcop Jean-Claude Périsset, care a anunţat oferirea de către Sfântul Părinte, Bibliotecii Universităţii, a 50 de volume din Magisteriul Pontificatului Său.

Ceremonia decernării însemnelor de titlu *Doctor Honoris Causa* al Universităţii *Spiru Haret* personal Episcopului Romei

La 13 septembrie 2004, Sanctitatea Sa Papa Ioan Paul al II-lea a primit în audienţă la Castel Gandolfo, reşedinţa de vară a Suveranilor Pontifi începând din Evul Mediu, o delegaţie a Universităţii *Spiru Haret*, condusă de prof. univ. dr. Aurelian Bondrea, preşedintele Universităţii şi al Fundaţiei *România de Mâine*. Sanctităţii Sale i-au fost înmânate, cu acest prilej, diploma de *Doctor Honoris Causa*, ca semn de maximă preţuire pentru prodigioasa activitate în slujba promovării valorilor creştine, progresului umanităţii, înţelegerii şi păcii, roba, placheta comemorativă a evenimentului, precum şi un album de fotografii menite să ilustreze cele mai semnificative momente ale manifestării academice şi ale spectacolului festiv organizat la Bucureşti, inclusiv CD-uri şi DVD-uri cu ceremonia şi festivitatea în întregime.

Evocând mesa oficiată de Pontif în mai 1999, la Izvor, în timpul căreia participanţii au strigat: *Unitate! Unitate! Unitate!,* oaspetele a subliniat: *„Ca profesor universitar, Vă asigur că românii cred în aceste valori şi apreciază din toată inima numeroasele demersuri pe care le-aţi întreprins aici, în Roma eternă şi pretutindeni în lume, pentru unitatea creştină, pentru pace şi progresul umanităţii, pentru o lume mai dreaptă şi mai bună*".

Binecuvântând actul semnificativ al Senatului Universităţii *Spiru Haret*, Suveranul Pontif a acordat profesorului universitar dr. Aurelian Gh. Bondrea Medalia Oficială pentru al 26-lea an de Pontificat al Sanctităţii Sale Papa Ioan Paul al II-lea (triptic din aur, argint şi bronz).

Cel mai mişcător moment al acestei ceremonii, care a durat peste 20 de minute, îl reprezintă scrisoarea de răspuns adresată de Pontif, care va rămâne pentru totdeauna printre cele mai semnificative documente ale Universităţii bucureştene, prima din lumea ortodoxă, cu sute de milioane de credincioşi, care s-a apropiat astfel de gândirea wojtyliană şi pontificală, propunându-şi să o cinstească şi pe această cale.

ECOLOGIE ŞI UNIVERSITATE

O relaţie de stringentă actualitate

(Urmare din pag.1)

Conceptul ,,organism", care interacţionează cu lumea exterioară, provenind din sfera biologicului, poate fi aplicat şi universităţii, care, evident, se comportă şi îndeplineşte funcţii similare în viaţa socială: a înregistrat în trecut şi continuat să înregistreze şi astăzi, o considerabilă ,,creştere" cumulativă, atât în ceea ce priveşte conţinutul studiilor cât şi numărul de studenţi, de unităţi etc., etc.; şi-a menţinut, concomitent, o serie de structuri şi de metodologii de instruire, care au rămas multă vreme prea puţin schimbate; a contribuit masiv la propulsarea dezvoltării societăţii industriale, o dezvoltare fascinantă şi pericu-loasă în acelaşi timp, deci a interacţionat intens cu mediul său.

Ce a câştigat din aceasta şi ce a pierdut? Secole de-a rândul, membrii universităţii au dobândit capacitatea de adaptare şi de mişcare, şi, mai ales, au obţinut o viziune holistică asupra lumii, în general, asupra naturii şi societăţii, în special. Dar o dată cu avansul specializării şi aprofundării din ce în ce mai extinse a unor domenii din ce în ce mai înguste, ei au contribuit la fragmentarea gândirii umane şi la înlăturarea principiului patriarhal al ,,demistificării şi dominaţiei naturii" de către om, cu consecinţele cunoscute: separarea sufletului de materie şi a subiectului de obiect, transfor-marea ştiinţei într-un instrument social care a creat şi a deschis întreaga serie de probleme grave ale relaţiilor nesatisfăcătoare dintre societate şi natură, adică a celor ecologice.

Evoluţia acestor raporturi în perspectivă istorică este cunoscută. În lupta omului pentru a-şi asigura condiţiile necesare existenţei şi evoluţiei sale, el a obţinut o serie de succese, dar a făcut şi un număr mare de erori, unele grave şi chiar foarte grave. Factorii care le-au generat sunt multipli: ignoranţa, frica, pasiunile, interesele, incorectitudinea etc., dar, paradoxal, şi realizările sale în producerea mijloacelor ştiinţifice, tehnice şi tehnologice de a interveni în natură, până la limite pe care aceasta nu le mai poate suporta. Aici trebuie căutată sursa multiplelor şi repetatelor ,,crize ecologice" pe care omul le-a provocat şi ale căror consecinţe a fost obligat să le suporte. Vinovate pentru apariţia unor fenomene şi stări patologice, nu sunt cunoştinţele sau tehnologiile, ci modurile greşite de a concepe relaţiile dintre om, societate şi natură, ca şi modalităţile de acţiune generate de acestea. Cu aceleaşi mijloace ştiinţifice şi tehnice s-ar fi putut ajunge la alte rezultate.

Dar, ,,trufaş" cum este, omul a început să nutrească iluzii că el nu depinde de natură şi că, deci, îşi poate impune arbitrar voinţa şi dorinţele sale în raporturile cu natura, că el o poate ,,domina" şi obliga să îi ofere toate resursele necesare pentru a-şi satisface orice fel de aspiraţii sau de dorinţe. Cu toate acestea, el însuşi a fost obligat să le plătească, cu mari costuri individuale şi sociale şi cu mari deziluzii.

Dată fiind situaţia mai mult decât complexă şi de gravă în care se află astăzi raporturile dintre om, societate şi natură, care ar fi obligaţiile, dar şi posibilităţile universităţii de a contribui la îmbunătăţirea lor, prin soluţionarea corectă a disfuncţionalităţilor majore, manifeste sau latente, existente în acest domeniu?

Una dintre acestea ar fi aceea de a-şi intensifica eforturile pentru a contribui la depăşirea vechilor viziuni mistice, organiciste, mecaniciste, metafizice, despre lume şi la crearea unor noi modele socio - culturale asupra raporturilor dintre om, societate şi relaţiile bazate pe reafirmarea marilor adevăruri esenţiale şi anume: omul este el însuşi o parte organică, integrată a naturii, nu una exterioară ei, destinată a o cuceri şi domina.

A doua ar fi aceea de a cultiva cu asiduitate conştiinţa că dezvoltarea în general, cea economică, în special, trebuie să se realizeze nu prin ,,practica" producţiei prin risipă şi a exploatării fără discernământ a resurselor naturale (în primul rând, a celor neregenerabile), ci invers, prin valorificarea complexă şi ,,înţeleaptă" a lor, cu mijloacele moderne şi ultramoderne, pe care omul şi le-a creat în acest scop.

A treia ar fi lupta concentrică pentru afirmarea şi recunoaşterea adevărului că şi între societate şi natură există o legătură profundă, inalienabilă, şi nu o ruptură, care permite ca societatea să se opună şi să înfrunte natura; împotriva iluziei independenţei societăţii faţă de natură, care nu reflectă o profundă eroare teoretică, ci este realmente practică, cu numeroase consecinţe nedorite.

La aceasta s-ar putea adăuga: depăşirea viziunii asupra mediului natural ca fiind constituit din părţi separate, care pot fi izolate unele de altele şi exploatate de grupe de interese diferite; identificarea unor noi seturi de valori ca bază teoretică a unor noi modele corecte, raţionale şi eficace de proiectare a intervenţiei omului în natură şi a unei practici sociale şi umane generale transformate, puse de acord cu relaţiile normale dintre om – societate – natură.

Care ar putea fi principiile de bază ale determinării unor orizonturi noi ale înţelegerii relaţiilor dintre om – societate – natură? Enunţăm, aici, doar câteva din cele ce ar putea fi luate în considerare: principiul unităţii şi diversităţii calitative a lumii, care afirmă că tot ceea ce există în univers reprezintă stări sau structuri diverse ale autodezvoltării sale calitative, ceea ce induce o viziune unitară, dar, calitativ neomogenă asupra lumii, ca şi necesitatea depăşirii modelului cantitativ asupra lumii, creat şi susţinut de ştiinţele moderne. Între ştiinţele contemporane cel mai bine plasate pentru impunerea acestui principiu este biologia, ca ştiinţă prin excelenţă a evoluţiei şi calităţii; principiul evoluţiei ca o ,,creaţie deschisă", care, afirmând că mişcarea şi transformarea reprezintă o caracteristică fundamentală a existenţei, relevă că evoluţia nu se realizează potrivit unui plan prestabilit, deci, că nu are un caracter nonalternativ şi linear. Natura este creativă în adevăratul sens al termenului. Aceasta nu înseamnă şi nici nu trebuie să însemneze vreodată afirmarea dominaţiei hazardului în evoluţia lumii şi a inexistenţei unei necesităţi, a unor regularităţi şi legităţi în natură. Ea este ,,deschisă" în sensul că se manifestă în mod specific, în domenii specifice (finalist în cazul naturii, teleologic în cazul societăţii) şi că, pe măsură ce natura şi societatea trec la stadii superioare, mai complexe, de organizare şi funcţionare, se manifestă o tendinţă de sporire a ,,deschiderii", adică a câmpului de evoluţii alternative posibile; principiul dependenţei inverse direcţiei evolutive - Principiul evoluţiei ,,deschise" şi stadiale induce în sistemul evoluţiei o consecinţă esenţială: pentru a se stabiliza şi a-şi crea condiţiile necesare evoluţiei lor viitoare nivelurile (stadiile) superioare ale evoluţiei, rezultat al caracterului ,,deschis", alternativ al acesteia, sunt obligate să se adapteze nivelurilor anterioare, inferioare ale sistemului evolutiv, ceea ce reprezintă substanţa principiului dependenţei inverse direcţiei evolutive. Lucrurile se petrec astfel, întrucât, un nivel calitativ superior nu creează decât câmpul posibil, spaţiul alternativelor posibile, oferind baza pe care se pot realiza schimbările sau transformările de un anumit nivel, dar nu şi forma particulară, concretă a elementului nou, care, rezultând din schimbarea celui vechi, continuă să fie condiţionat în existenţa, stabilitatea şi funcţionalitatea sa de cele precedente. În virtutea acestui principiu, putem înţelege şi explica de ce şi în ce sens, de ex., regnul animal depinde de regnul vegetal, omul şi societatea depind de natură, în toate elementele fundamentale ale raporturilor dintre ele etc.; principiul complementarităţii proceselor în evoluţia deschisă - Complexitatea dezvoltării şi evoluţiei presupune existenţa unui sistem coerent de interacţiuni, mecanisme, procese etc, din care rezultă, în mod necesar, intercondiţionarea şi complementarea componentelor dezvoltării, respectiv, a proceselor acestora. O asemenea realitate se exprimă în existenţa, atât în natură, cât şi în societate, a unei tendinţe de sens contrar; se presupun reciproc şi, împreună, asigură dinamismul şi autoreproducerea fenomenelor, formarea prin complementare a unor circuite rezultate din schimbare, promovând, în acelaşi timp, schimbarea (circuitul materiei marele ciclu al naturii, ciclurile vieţii etc.); principiul interdependenţelor specifice reflectă faptul că lumea (natura – societatea – omul) este în realitate organizată; aşadar, niciun obiect sau fenomen nu este izolat, ci este inclus în reţeaua hipercomplexă de relaţii şi interrelaţii. Postulează că relaţiile dintre componentele realităţii, între ele, pe de o parte, pe altă parte, între ele şi întreg, nu se situează pe acelaşi plan sub raportul importanţei şi, deci, dobândesc o anumită individualitate şi specificitate. Ca atare, afirmarea adevărului că ,,toate sunt legate de toate" nu prezintă un principiu explicativ productiv, întrucât, în realitate, lucrurile sunt incomparabil mai complexe. În sfera relaţiilor, interdependenţelor şi interacţiunilor există: obiecte, fenomen, procese între care nu există relaţii (independenţa vitezei luminii, de sursa sa la Einstein); teoria sistemelor şi cibernetica au demonstrat că în lume se manifestă relaţii: întâmplătoare, de moment, necesare, directe, indirecte etc., în funcţie de care elementele sistemelor dobândesc specificitate, atât ca urmare a naturii relaţiilor, cât şi a contextului rezultat din legăturile din sistem (efectul sinergetic al relaţiilor sistemice, de ex.); există relaţii care generează acţiuni pe termen scurt, mediu sau lung, a căror natură se schimbă pe parcursul timpului, putând fi favorabile omului, de exemplu, pe termen scurt, dar nefavorabile pe termen mediu sau lung (vezi ,,crizele ecologice"); există interdependenţe specifice dezirabile sau indezirabile, evaluarea lor făcându-se pe criteriul valoric; în diferitele sisteme se creează relaţii, atât ale elementelor lor componente, cât şi ale relaţiilor dintre ele. O asemenea relaţie există şi în cadrul sistemului social şi în relaţiile societăţii cu natura. Interpretarea acestora, desprinderea de elementul (subsistemul) determinant, stabilirea poziţiilor specifice ale celorlalte etc. depind de sistemul de valori care este luat ca punct de referinţă şi ca bază pentru elaborarea modelelor, strategiilor, teoriilor, acţiunii sociale.

Ce semnificaţie au aceste consideraţii pentru tema pe care o discutăm? Abordarea acestor probleme constituie una dintre cele mai vitale şi controversate probleme ale zilelor noastre: semnificaţia şi destinul epocii ştiinţei, dezvoltării tehnologice, a societăţii cunoaşterii şi a omului, epocă în care, pornind de la importante premize istorice, economice sau concepţii morale, suntem obligaţi să acceptăm că am ajuns să trăim în condiţiile unor realităţi ale unei lumi dinamice, plasate pe o planetă ,,Pământ" cu resurse, de toate categoriile, limitate, datorită unor forţe existente în spatele ştiinţei şi tehnologiei, nu împotriva, ci din cauza ultimelor tendinţe inerente ale noastre, ale oamenilor şi societăţilor, spre realizarea perfecţiunii, pe care căutăm să o obţinem, pe căi raţionale, ştiinţifice, factuale, utilitariste şi pe căi impersonale de gândire, care nu lasă decât foarte redus spaţiu pentru consideraţii culturale şi morale. Din această perspectivă, perfecţiunea este obiectivul pentru care omul de ştiinţă şi tehnicianul utilizează metodele celui mai eficient funcţionalism, nu numai pentru a exploata şi cuceri natura, ci şi pentru a rafina structura, organizarea şi viaţa societăţilor contemporane, ca şi a domeniului relaţiilor umane.

Urmărirea perfecţiunii tehnice, în sine un proces auto - determinat şi ireversibil, conduce la o societate mecanizată complet, care ,,trăieşte" într-o stare de epuizare, atât a resurselor naturale, cât şi umane. Exploatarea naturii produce nu bunăstare, ci reducerea resurselor care, la rândul ei, stimulează perfecţionări ulterioare, care conduc la noi şi mai profunde reduceri ale resurselor naturale, cu implicaţii în învechirea mijloacelor productive, creşterea instabilităţii economice, a insecurităţii sociale şi a neliniştii. Acestea sunt realităţi fundamentale care nu pot fi indiferente sau tratate superficial de către toţi actorii sociali şi, în primul rând, de oamenii de ştiinţă din sistemele academice de cercetare, de educaţie terţiară, în principal din universităţile contemporane de toate tipurile şi profilurile.

University Management System

(Urmare din pag.1)

Pe de altă parte, Alexandru Uglea, CEO, The Red Point, a afirmat: „Compania noastră susţine performanţa şi inovaţia în mediul academic şi se bazează pe o strategie foarte atent elaborată în ce priveşte dezvoltarea de soluţii IT care asigură evoluţia în educaţie. În proiectele în care ne-am implicat până în prezent, dar şi în cele în care urmează, punem accent pe oferirea de soluţii informatice cu rol determinant pentru un proces educaţional mult mai practic şi mai facil, pe dezvoltarea de noi modele de învăţare şi abordare a conceptelor teoretice, pe asigurarea unui nivel superior de colaborare şi comunicare intra şi inter-universitară. Toate acestea cu scopul de a asigura aplicabilitate actului didactic, de a răspunde necesităţilor de aliniere a procesului educaţional cu cerinţele de pe piaţa muncii şi de sincronizare cu standardele internaţionale din educaţie. Acestea sunt o parte dintre obiectivele numeroaselor proiecte de anvergura naţională, finanţate de Uniunea Europeana, în care compania The Red Point este partener alături de Ministerul Educaţiei, Cercetării, Tineretului şi Sportului, Agenţia Naţională a Forţei de Muncă şi universităţi de prestigiu din România. Din punct de vedere al forţei inovaţiei în educaţie, consider că proiectul de implementare a soluţiei *University Management System* la Universitatea *Spiru Haret* din Bucureşti se încadrează în aceste standarde şi va justifica la finalul său poziţia de lider în dezvoltarea soluţiilor dedicate managementului universitar a companiei The Red Point."

Ambele instituţii înţeleg impactul tehnologiei şi al inovaţiei într-un proces educaţional modern, care are la bază o strategie clară de administrare eficientă a resurselor, a activităţilor, proceselor şi fluxurilor existente în universitate.

Militant ardent pentru promovarea interesului naţional

(Urmare din pag.1)

Cu toate că a trecut un deceniu de la dispariţia sa fizică, generaţiile de azi continuă să studieze neîncetat opera ilustrului cercetător neobosit, care a efectuat investigări aprofundate cu o largă arie de cuprindere impresionantă de la teoria economică şi metodologia cercetării ştiinţifice în economie la istoria economică şi a gândirii economice sistemice, incluzând componenta eficienţei, a mediului înconjurător şi a socialului într-un tot unitar. Păstrând mereu atenţia asupra contextului internaţional în care are loc dezvoltarea României, academicianul N.N. Constantinescu a studiat impactul capitalului străin asupra ţării noastre, contradicţiile economiei socialiste şi ale tranziţiei la economia de piaţă în România, fiind un continuator al gândirii marilor înaintaşi interbelici: Ion Răducanu, Virgil Madgearu şi Victor Slăvescu, care considerau independenţa economică singura bază reală a independenţei politice, căci „întreaga istorie contemporană a României ne învaţă că vasalitatea economică este preludiul vasalităţii politice" (editorialul din revista „Independenţa economică", 18 februarie 1918).

Savantul N.N. Constantinescu se înscrie în gândirea economică la români şi cu conceptul denumit „metoda integrală de cercetare a fenomenelor economice în întregul dinamism, cuprinderea şi contrarietatea acestora". În acest context de abordare, de o deosebită importanţă teoretică, unul dintre cei mai mari cercetători români în domeniul economic al secolului al XX-lea, academicianul N.N. Constantinescu, subliniază faptul că integrarea economică regională este parte a dezvoltării globale în diversitatea acesteia, iar *integrarea europeană nu poate să însemne decât dezvoltarea naţiunilor în noi condiţii capabile să le asigure progresul şi prosperitatea. Drept urmare, integrarea presupune şi promovarea interesului economic naţional într-o nouă ambianţă, de cooperare internaţională, eficientă, democratică şi paşnică. Acest lucru nu trebuie să-l uităm. În consecinţă, integrarea în Europa nu ne dă voie să uităm de restul imens al lumii (SUA, Rusia, China, Japonia, India, Orientul Apropiat, ţările Africii, America Latină etc). Preocuparea pentru integrarea europeană nu poate însemna izolare de restul lumii, ci sporirea eficienţei activităţii noastre în contextul mondial, aşa cum de altfel fac şi marile puteri, şi nu numai ele* („O viaţă dedicată ştiinţei şi şcolii româneşti", Editura *Economică*, Bucureşti, 2000, p.84).

În răstimpul de un deceniu de la plecarea dintre noi a marelui om de ştiinţă N.N. Constantinescu, timp în care, de la 1 ianuarie 2007, România a devenit membru al Uniunii Europene, printre fenomene negative apărute se înscrie şi înregistrarea unui sold deficitar al balanţei comerciale de mărfuri, care, în perioada anilor 2007-2009, cumulat, a însumat peste 50 de miliarde de euro. Cum Uniunea Europeană este principalul partener comercial al României, deţinând o pondere de 70 la sută din totalul exporturilor şi importului ţării noastre, soldul negativ cumulat în această perioadă se ridică la mai multe zeci de miliarde de euro. Gândirea de excepţie a academicianului N.N. Constantinescu ne îndeamnă să fim vigilenţi şi să acţionăm prompt şi ci eficienţă în cazul apariţiei unor astfel de fenomene negative.

Poetul care a cântat luptând şi a luptat cântând

- 130 de ani de la naşterea lui Octavian Goga

(Urmare din pag.1)

Pentru Goga, presa reprezenta „cel mai viu laborator al conştiinţei obşteşti", „gazetele sunt plămânii neamului".

Poet naţional în toată plenitudinea sintagmei, *dramaturg* inovator pe teme tradiţionale, *tălmăcitor de* excepţie în limba română al unor opere străine (maghiare, italieneşti, germane etc.). *orator* fermecător din stirpea marilor retori români (Simion Bărnuţiu) Kogălniceanu, Iorga, AI. Lahovari, N. Filipescu, Delavrancea), Goga s-a impus şi ca un *publicist* inspirat, strălucitor, în descendenţă eminesciană. Goga, ca poet şi publicist militant, a jucat şi rol de excepţie în devenirea istorică a românilor, în Marea Unire de la 1918, şi formarea statului naţional unitar. Caracterizându-l, marele estetician şi istoric literar Tudor Vianu scria: „Niciodată în istoria noastră naţională un om n-a împreunat în personalitatea lui mai multe titluri de nobleţe omenească. A fost în acelaşi timp cel mai mare şi mai necontestat poet naţional, cel mai strălucit orator, cel mai clasic prozator, un gazetar inegal şi un om politic de mare anvergură."

Omul acesta, în care s-au strâns atâtea haruri, s-a născut în Răşinari, la 1 aprilie, stil nou, 1881, în casa preotului Iosif, venit de pe Târnave şi a dăscăliţei Aurelia, născută Bratu - descendetă a unei lungi familii de preoţi.

O. Goga a urmat liceul la Sibiu şi la Braşov şi Universitatea la Budapesta, unde a scos revista L*uceafărul* (1902) – împreună cu Oct. C. Tăslăuanu, AI. Ciura, A.P. Bănuţ – ca organ al tinerimii, cu speranţa că vor avea „un stimul de emulare pe teren literar": şi o tribună de afirmare a ideii naţionale şi a românismului susţinut în revista lui Goga, *Ţara noastră,* Sibiu 1908-1909, Cluj (1922-1931), Bucureşti 1932-1938).

După Unirea din 1918, Goga va fi de mai multe ori ministru, parlamentar, şef de partid şi şeful guvernului pentru foarte scurtă vreme. La 11 februarie 1938, prim-ministrul Goga va fi trădat de Regele Carol al II-lea, acesta introducând dictatura regală.

Poezia lui Octavian Goga din cele cinci volume, citate mai sus, privită în ansamblul ei, respiră un aer de grandoare şi tristeţe, ca pânzele bătrânului Brueghel care evocă uciderea pruncilor, de pildă. Imensele scene de fundal din poeziile: *Oltul, Plugarii, La noi, Clăcaşii, Vorbeau azi-noapte două ape, Cosaşul* etc. etc. desfăşurate, parcă, pe toată întinderea spaţiului mioritic şi a timpului nostru istoric, asigură anume majestate miraculos solemnă (uneori tragică, alteori senină) episoadelor şi figurilor din primul plan, micilor tablouri rustice, peisajelor, ocupaţiilor zilnice, evenimentelor din viaţa ţăranilor, integrându-le cu fineţe artistică în ritmul vieţii universale. De aceea Goga nu e numai un poet local, al satului, ci naţional. Nicio tentă bucolică şi pastorală, nicio convenţie idilică, nimic artificial, ceea ce asigură prospeţimea şi inovaţia în tradiţie a poeziei gogiene. Tonurile aspre, triste, tragice din fundal se răsfrâng nuanţat pe figurile din prim-plan, pe destinul învolburat al oamenilor care au un acut sentiment *al datoriei* şi *al legii pământului.*

În universul liricii lui Goga apare satul tradiţional şi „veşnic" cu preotul ivit la portiţă cu chip de apostol şi profet, „moşneag albit de zile negre", se profilează dascăli ideali, asemenea unor sfinţi dintr-o icoană veche, purtând în ochi scânteie „din focul mare-al dragostei de lege", apar dăscăliţe mucenice care-ngrijesc copii altor mame, ascultă plânsul nevestelor eu feciorii duşi în slujbă la-mpăratul şi le-ascund „o lacrimă-ntre slove în alte ţări când le trimit oftatul". Figurile satului se înmulţesc şi se diversifică în universul liricii gogiene cu popa Solomon, cantorii Nae şi Cimpoi, biata Mura cu feciorul, lăutarul ce poartă ferecate durerile oamenilor pe corzile strunei sale în care " ... împleteau străbunii cucernici / Credinţa visării deşarte / Şi-n graiul lor plânge şi n-are repaos / Amarul nădejdilor moarte", ţiganul Iepure şi nemuritorul Lae Chiorul a cărui cântare are o funcţie tonică, răscolind uşoare melancolii şi amintiri, aţâţă patimi şi potoleşte doruri, oţeleşte sentimente1e majore ale colectivităţii în lupta pentru libertatea naţională şi dreptate socială. Pentru înfăptuirea acestor năzuinţe, în poezia lui Goga, întreaga natură se solidarizează cu cei oprimaţi, de la stropul de rouă şi firul de busuioc şi izmă creaţă, de la „bătrânul Olt" şi străvechiul codru, până la „cetatea eternelor stele".

La Goga, ca şi la Sadoveanu, natura este istorizantă, în sensul că încorporează în sânul şi memoria ei nenumărate evenimente istorice şi sociale. Natura în poezia gogiană apare ca o cronică sui generis ca în *Oltul.* Natura în lirica lui Goga nu apare ca un pastel, ci ca o creatoare de atmosferă în sens strict liric precum în *Dăscăliţa:*

Sfios amurgul toamnei mohorâte/Îşi mişcă-ncet podoaba lui bolnavă,/ Ca din cădelniţi fumul de tămâie,/ Prelung se zbate frunza din dumbravă

E în atmosfera poeziei lui Goga un aer de Eden trist şi de mângâietoare sfinţenie care nu descurajează, ci tonifică şi îmbărbătează la trăirea demnă a suferinţelor sociale şi naţionale.

Poezia-artă poetică *Rugăciune* cu care se deschide primul volum al lui Goga, din 1905, e expresia cea mai înaltă şi mai originală a funcţiei estetice pe care o are elementul religios în creaţia gogiană, în care poetul îşi defineşte personalitatea creatoare:

Alungă patimile mele,/ Pe veci strigarea lor o frâng/e Şi de durerea altor inimi / Învaţă-mă pe mine a plânge .

În faţa unor asemenea atitudini, nu putem să nu subscriem la teza lui Friedrich Schlegel, după care „arta este o manifestare vizibilă a Domnului pe pământ", iar „poezia însăşi nu e nimic altceva decât expresia pură a acestui cuvânt lăuntric etern". La noi, poetul şi eseistul Nichifor Crainic a demonstrat-o convingător în articolele sale despre poezia religioasă românească *(Sensul tradiţiei).* Vom crede, deci, ca abatele Henri Bremond, în celebra sa lucrare *Priere et poesie* (1926), că poezia şi rugăciunea adevărată au acelaşi izvor: contopirea sufletească cu obiectul credinţei până la acel punct miraculos în care creatorul-artist ar sta de vorbă cu „Creatorul tuturor lucrurilor". Fireşte, lucrurile se cer nuanţate, pentru a evita confundarea mecanică a celor două noţiuni.

Goga a crescut cu „aghiasmă şi prescură", în miros de smirnă, de busuioc sfinţit şi de tămâie, s-a dezvoltat într-un mediu bisericesc, din care va împrumuta ca nimeni altul cuvinte, comparaţii şi simboluri pentru poezia sa.

Cu asemenea imagini în suflet, Goga a plecat la învăţătură, s-a dezrădăcinat din sat, dar a păstrat neatinsă credinţa străbună.

Elementul religios în poezia lui Goga are, fireşte, o funcţie religioasă, dar şi estetică, mai ales în limbajul provenit din *Cartea Cărţilor,* din practica liturgică şi din sfera cinului bisericesc: Împăratul Măririi, Dumnezeul neamurilor toate, profeţie, spovedire, Crezul, Născătoare, jertfele laudei, Sâmpetru, canoane, mucenici, odoare, patrafir, mir, hiroronire, prooroc, cădelniţă, denii, vecernie, Judecata cea din urmă, Cina cea de taină etc. etc. Cuvintele din sfera ecleziastică şi combinarea lor în contexte specifice concentrează în ele virtualităţile cele mai expresive ale stilului lui Octavian Goga, un stil viguros, bărbătesc, mesianic, dar şi încărcat de vrajă, de mister, de note esopice, sibilinice, menite să apere mesajul patriotic şi social de vigilenţa cenzurii din imperiul austro-ungar.

„Condiţiile locului – scria E. Lovinescu – i-au impus, ce e drept, anumite norme şi rezerve formale; neputându-se exprima liber, el a trebuit să se retracteze adesea în formule vagi şi misterioase, ocolind cuvântul propriu, într-un amestec de bărbăţie şi de jelanie şi mai ales vaticinaţie vrednică de vechii profeţi în aşteptarea frenetică a Mântuitorului, a deznodământului, ce va răzbuna milenara nedreptate; Crai tânăr, crai mândru, crai nou".

În viziunea lui Goga natura e religioasă şi istorizantă. Batrânul Olt „cu buza arsă" e o adevărată cronică a istoriei neamului nostru. La fel „tustree Crişuri" şi Mureşul şi Prutul. O poezie interzisă multă vreme: *Vorbeau azi-noapte două ape* dă glas apelor ea unor tragice personalităţi istorice. Cât de răscolitor se adresează Prutul, de sub oprimarea rusească, Mureşului de sub împilarea austro-maghiară

De aceea, elementul religios din poezia lui Goga se cere înţeles într-un anume context istoric. El e credinţă întruchipată în „legea veche", în tradiţie şi datină şi mai puţin zbatere metafizică, speculaţie filosofică, tragic frământată în teascurile sufletului, cum e în poezia lui Arghezi şi Blaga. Poezia lui cu note religioase e mai aproape de aceea a lui V. Voiculescu, Nichifor Crainic, Radu Gyr sau George Gregorian. Elementul religios nu apare la Goga ca expresie a unei crize mistice, spiritualiste, ci ca o dureroasă, chinuitoare cântare a divinităţii. Pe el nu-l preocupă explicarea harului, a misterului divin, ca pe poeţii mistici spanioli ori francezi, să zicem, ca Paul Claudel. poetul creştin francez ori Rainer MariaRilke, poetul creştin german – cum îi definea Dumitru Stăniloae.

Goga crede şi nu cercetează, nu se zbate între credinţă şi tăgadă. Crede frumos, profund, curat, fără complicaţii, crede ca ţăranul român, ca vechiul popa de ţară *(Apostolul)* care, înconjurat de norodul său, a fost întotdeauna şi un îndrumător al mulţimilor în lupta lor naţională şi socială. Să nu uităm că Transilvania tinereţii lui Goga era „roabă la austro-ungari". Ardealul era un vast templu al durerii şi suferinţei în care preoţii oficiază nunţi, îngropăciuni şi botezuri şi ţin aprinsă flacăra nădejdii unui neam oropsit.

De aceea, scria Titu Maiorescu: „Românul din regatul maghiar vede în preotul său nu numai un propovăduitor al religiei, ci, mai ales, (s.n.) un apostol al naţionalităţi1or", Elementul religios e pus cu grijă şi respect. în poezia lui Goga, în slujba unui ideal naţional, vizând să afirme vechimea românilor pe aceste plaiuri, să exprime nădejdea lor în lupta pentru eliberarea naţională, socială şi religioasă. „Poezia lui Goga transmite foarte limpede convingerea că ne-am născut creştini, că ne-am creat spiritualitatea noastră proprie şi că avem dreptul la o viaţă aşa cum şi-o doreşte românul creştin. Goga ridica suferinţa şi lupta românilor la rang de sfinţenie şi, într-o nobilă viziune populară, coboară pe Dumnezeu pe pământ, printre oamenii nevoaşi să le aline durerile, să-i ajute să-şi împlinească visul neîmplinit de veacuri. *(Moş Crăciun).* În această ecuaţie dintre cer şi pământ, poetul s-a vrut şi a fost un Profet:

Am fost proroc, pe drumul din pustie,/ Când zilele mureau nemângâiete ... /Am fost proroc, izvor de apă vie,/ Toţi m-au băut de friguri şi de sete.

Nu numai prin împrejurările biografice, care-l fac să escaladeze graniţa dintre două veacuri, dar chiar prin structura intimă a poeziei sale. Goga este un poet de tranziţie, în sensul cel mai propriu al cuvântului. El leagă într-o sinteză originală, gusturile estetice şi atitudinile lirice a două veacuri, cu el se încheie şirul .de poezie tradiţională; după el şi prin el se deschide tot mai larg calea poeziei moderne, inaugurată de Macedonski şi continuată de Arghezi, Blaga, Minulescu, Bacovia, Alexandru Philippide.

Personalitate creatoare puternică şi prodigioasă, Goga va determina. însă, el însuşi, o direcţie nouă în poezia românească, ilustrată de nume ca Aron Cotruş, Mihai Beniuc, Emil Giurgiuca, Al. Andriţoiu. Ion Brad şi atâţia alţii.

Arta, care e în primul rând armonie, e singura in stare sa purifice atmosfera vieţii sociale. (...) Nu cred că mă înşel. Sunt pe drumul cel drept. Cred că năzuinţele naţionale pe care le apăr sunt legitime." (F. Aderea: *Mărturia unei generaţii,* E.P.L., 1967).

În *Fragmente autobiografice,* în acelaşi spirit despre rolul militant al scriitorului, O. Goga mărturisea: „Eu, graţie structurii mele sufleteşti, am crezut întotdeauna că scriitorul trebuie să fie un luptător, un deschizător de drumuri, un mare pedagog al neamului din care face parte, un om care filtrează durerile poporului prin sufletul lui şi se transformă într-o tribună de alarmă."

Un asemenea poet-profet a fost în lumina întregii critici şi istorii literare O. Goga, încât un exeget ca Basil Munteano era îndreptăţit să afirme: „Dacă exista pe lume un poet care a influenţat evoluţia unui popor în strânsă legătură cu destinul său şi a cărui operă se aseamănă eu explozia unei idei-forţă – acest poet este *Goga."* (B. Munteano: *Panorama de la litterature roumaine contemporaine,* Paris. 1938. p. 130)

*

Apariţia, în anul de graţie 2010 la *EdituraLitera* în colaborare cu *Jurnalul Naţional,* a unei noi ediţii de *Poezii* Octavian Goga prilejuieşte o judecată. de valoare mai nuanţată asupra marelui poet, fixat, de la 1906 încoace, în formula corectă, dar, cred, incompletă: „poetul pătimirii noastre". Aşa cum altădată am completat formula lui C. Dobrogeanu-Gherea cu privire la *Coşbuc, poetul ţărănimii,* propunând caracterizarea „poetul romă-nimii", socotim, după multe studii şi cercetări, inclusiv o mono-grafie, că e momentul să vorbim despre *Octavian Goga, poetul ca poet al pătimirii şi al împlinirii nădejdilor noastre.*

Aceasta mi se pare judecata de valoare cea mai acoperitoare în care se topesc toate cele exprimate de-a lungul vremii: *poeta vates* (prooroc, vizionar şi mesianic). *un Tirteu* al „cântece1or fără ţară", crainicul dezrobirii neamului, erou al ideii de unire naţională. Nu puţini au văzut în el un continuator al corifeilor Şcolii Ardelene (vezi versurile: *Sătenii seara să-i adun / şi să !e spun din carte / Că sunt din neam împărătesc / Din ţara depărtată / Că tot pământul rotogol / A fost al lor odată);* unii l-au. crezut un descendent al genialului Eminescu, îndeosebi în publicistică.

Prin multe ipostaze ale liricii sale, Goga mărturisea a fi „continuatorul normal al simţirii generale, pe care, în mod firesc am dus-o şi eu cu un pas mai departe."

Identificat cu destinul istoric al neamului său, cu lupta, suferinţele şi năzuinţele acestuia , O. Goga este ceea ce se cheamă un *poet naţional.* Un poet care dă glas, cu o înaltă valoare artistică, concepţiei despre sine, despre lume şi viaţă a neamului său, despre raporturile acestuia cu timpul şi spaţiul, cu divinitatea, cu viaţa şi moartea. cu iubirea şi ura, cu natura, cu cei ce au fost şi nu mai sunt, eu eroi şi martiri ori oameni de rând care au dus greul istoriei pe „umerii lor gârbovi de povară".

În această ipostază se defineşte poetul în poezia Am *fost: Am fost logodnicul durerii,/ Cobzarul cu aceleaşi strune,/ Ce-şi ţese cântecu-nvierii/ Din stihuri de îngropăciune*

Poetul, de la Răşinari a fost un continuator al marilor tradiţii ale Şcolii Ardelene, ale mişcării paşoptiste şi ale lui Eminescu, ştiind a le da dimensiunile proprii şi nervul specific epocii sale frământate şi traumatizate de adevărate cataclisme sociale. Prin poezia lui, prin nota ei obiectivă, continua şi afirma mai cu seamă energia spirituală, ţinuta demnă, fermitatea şi aspiraţiile naţionale ale confraţilor răşinereni, jalea şi mânia strămoşilor iobagi de pe Târnave, precum şi sensibilitatea rănită a intelectualului epocii sale, ne1liniştile şi frământările lui, nu numai pe coordonatele sămănătoriste ale „dezrădăcinării" şi-ale „datoriei" faţă de sat, ci şi ale condiţiei umane, în genere. De aceea, putem spune că opera lui, ca şi a tuturor scriitorilor mari, nu încape într-o singură formulă estetică. Poezia lui nu e numai sămănătoristă, nici numai poporanistă, nici numai romantică. Poetul îi închină chiar o poezie unui mare simbolist *(Lui Baudelaire).* Ea e în primul rând creaţie valoroasă cu un pronunţat specific naţional. Ea urmează complexitatea epocii pe care o exprimă şi meandrele atât de întortocheate ale biografiei poetului.

În poezia lui, omul dispare anume pentru ca sa apară *tipul* şi astfel satul însuşi devine *tipic* pentru toate satele din Ardeal şi, într-un fel din întreaga Românie. Nu e vorba desigur de o cronică; ci de o transfigurare poetică a unei anume realităţi sufleteşti, în ultima instanţă.

Neîmplinite încă, visurile lui şi ale neamului dau poeziei lui Goga o notă tragică, gravă. Aşa se explică faptul că în majoritatea versurilor sale tremură duioşia, murmură plânsul, cade lacrima, se aude oftatul, înfioară geamătul. dând toate împreună senti-mentul ace1ei mari nelinişti şi tulburătoare *jelanii,* exprimată într-un plâns înăbuşit, dar demn, de protestatar. E ceea ce îl îndreptăţea pe Nichifor Crainic să afirme că poezia lui Goga este O *elegie eroică.*

Poet naţional în toată puterea cuvântului, Goga s-a arătat totodată receptiv la contactul cu orizonturile largi ale culturii universale, introducând în poezia sa un sistem de referinţe intelectuale, care e asimilat organic în atitudinile lirice, în valorile stilistice ce depăşesc mult stricta arie românească, deşi structura limbajului său poetic se sprijină pe graiul local şi pe stilul cărţilor vechi, religioase. Goga exprimă experienţa sa proprie personală şi naţională, impunând o sensibilitate nouă, originală, care este şi a poporului căruia îi aparţine, El ştie că în împărăţia universalităţii nu se poate intra decât pe poarta naţiunii tale, pe uşa ta proprie.

În adevăratul „etern uman" despre credinţă, dragoste, luptă, suferinţă şi nădejde, Goga a gravat, în culorile specificului naţional, cu o dăruire şi un talent excepţional, chipul trecător al vremii sale, zbuciumările unui suflet uman complex şi autentic.

Dramaturgul, traducătorul şi publicistul completează şi împlinesc universul structural unitar al personalităţii creatoare a lui Octavian Goga, una din personalităţile proeminente din cultura romaneasca a primelor două decenii ale secolului al XX-lea şi una dintre cele mai reprezentative ale literelor româneşti, în general. „Vor trece ani – scria Tudor Vianu, în *Universul literar,* cu prilejul morţii poetului – în scurgere neistovită, vor apărea mereu copii care vor creşte şi tineri care vor îmbătrâni şi undele acestui fluviu vor purta de-a pururi imaginea lui Octavian Goga, aşa cum în nopţile senine, valurile Oltului duc, pe crestele lor chipul strălucitor lunii"

Iată, undele vremii ne aduc din nou imaginea eternă a poetului care ar fi împlinit, la 1 aprilie, 130 de ani.

Vulnerabilitatea economică compromite dreptul la prosperitate în România

Dr. Nedelea Chira PĂRĂLUȚĂ

Prosperitatea este un concept complex, multidimensional şi dinamic, fiind în interdependenţă cu evoluţia societăţii omeneşti. Dacă prosperitatea, în cele mai îndepărtate epoci, se identifica cu satisfacerea necesităţilor primare, după revoluţia industrială şi informatizarea societăţii, s-au adăugat noi elemente de ordin calitativ, care au îmbogăţit şi multiplicat exigenţele materiale şi spirituale ale individului şi societăţii.

În acelaşi timp, revoluţionarea tehnică a aparatului de producţie şi a tehnologiilor a impus ca o necesitate obiectivă transformări structural-calitative ale forţei de muncă cu impact direct asupra diversităţii trebuinţelor personale şi profesionale. De asemenea, se petrece şi un alt fenomen, anume, conştientizarea responsabilităţii individului privind pregătirea profesională şi adaptarea la flexibilitatea pieţei muncii în vederea asigurării propriei prosperităţi. Societatea, la rândul ei, nu este sau nu ar trebui să fie pasivă, lipsită de responsabilitate faţă de propriii membri. Ea trebuie să intervină prin intermediul instrumentelor specifice politicii economice şi sociale pentru a susţine şi încuraja iniţiativa indivizilor şi comunităţilor în vederea asigurării propriei prosperităţi şi, totodată, să se conecteze la soluţionarea problemelor sociale, ca educaţie, sănătate, cultură, siguranţă, utilităţi…Dar ce trebuie să înţelegem prin prosperitate? În jurul acestui concept sunt ample dezbateri, la nivel de organizaţii internaţionale şi economişti - sociologi. In 2008, la recomandarea preşedintelui francez, s-a constitut o comisie, prezidată de economistul Joseph Stiglitz, laureat al premiului Nobel, cu scopul de a analiza posibilităţile de comensurare a performanţei economice şi sociale în vederea explicării unor divergenţe dintre creşterea economică şi inegalităţile de bunăstare la nivel de individ şi naţiuni. Această inegalitate s-a considerat că poate fi explicată printr-o analiză mai amplă, trecând de la simpla evaluare a PIB, PNB mediu pe locuitor la scară macro, la compararea acestora cu cel mediu la nivel de persoană pe diferite structuri ale populaţiei. Această diferenţă între creşterea medie a venitului la scară macro şi a venitului mediu tipic pe persoană este dependentă nu numai de sporul PIB, PNB, dar şi de modul de distribuire a acestora. Este interesant exemplul dat în lucrarea-sinteză „Raport asupra măsurării performanţei economice şi progres social", care evidenţiază faptul că, dacă bancherii ajung mai bogaţi, venitul mediu poate merge în sus, chiar dacă veniturile celor mai multe persoane merg în jos. PIB-ul pe locuitor, statistic, nu poate evidenţia modificările ce pot surveni la nivel de venituri disponibile pe diferite categorii de persone, dar şi la alţi parametri de calitate raportat la majoritatea cetăţenilor. Decurge întrebarea, firească, a validităţii PIB ca indicator atotcuprinzător şi suficient de măsurare a bunăstării, a prosperităţii şi, putem merge chiar mai departe, a impactului creşterii lui asupra mediului înconjurător. Analiza situaţiei economico-sociale din multe ţări dezvăluie faptul că, deşi are loc o creştere economică, totuşi, o mare parte a populaţiei globului nu se află sub efectul benefic al sporului PIB, PNB pe locuitor, inclusiv mediul natural şi uman. De o mare actualitate este concluzia economistului american John Perkins, anume că „În această lume, o mână de indivizi înoată în bogăţie, în vreme ce majoritatea se îneacă în mizerie, poluare şi violenţă".

Conceptul de prosperitate devine un paradox atunci când îl relaţionăm la ţară bogată, dar cu populaţie săracă, ţară dezvoltată, dar în care persistă sărăcia la o anumită parte a populaţiei, şomajul, într-o proporţie mai mare sau mai mică, devenind o constantă. Rezolvarea acestei inadvertenţe presupune un nou mod de abordare a politicilor economice internaţionale, de armonizare a intereselor popoarelor, de distribuire mai echitabilă a valorii adăugate, care să contribuie la ameliorarea indicatorilor alternativi P.I.B.- ului, cei de calitate a vieţii, parte importantă în structurarea analizei privind aprecierea nivelului de prosperitate. Pornind de la necesitatea îmbinării indicatorilor cantitativi cu cei calitativi, raportul elaborat de comisia condusă de John Stiglitz ajunge la concluzia simultaneităţii următoarelor componente, care trebuie luate în analiză atunci când apreciem gradul de prosperitate: a) condiţiile materiale de viaţă; b) sănătate; c) educaţie; d) activităţi personale; e) activităţi la viaţa publică şi guvernare; f) legături şi raporturi sociale; g) mediul; h) insecuritatea, atât cea economică, cât şi cea fizică. Analiza, prin prisma elementelor evidenţiate, ne dezvăluie complexitatea şi diversitatea variabilelor economice şi sociale care trebuie să stea la baza analizei aprecierii gradului de prosperitate.

Teoretic, prosperitatea este un drept, ca şi cel al muncii, la care aspiră indivizii, colectivităţile, naţiunile, privite în ansamblul lor, după înţelesul dat mai sus. Practic, se ridică, în lumea de azi, cu tot mai multă vigoare, întrebarea cine beneficiază de acest drept şi în ce măsură. Întrebarea este firească, dacă avem în vedere precaritatea materială şi socială a multor popoare şi categorii ale populaţiei din ţări chiar dezvoltate.

Raportându-ne la România, constatăm că prosperitatea prezentă, măsurată prin media P.I.B-ului pe locuitor, reprezintă doar 46 % din cea la nivelul U.E. integrându-ne, după acest indicator, în categoria ţărilor sărace. Viitorul prosperităţii depinde de o diversitate de factori interni şi externi, care pot influenţa pozitiv sau negativ condiţiile materiale şi cele privind calitatea vieţii. Reducerea decalajelor faţă de nivelul indicatorilor dezvoltării umane atinşi de ţările dezvoltate, cu toate inegalităţile existente la nivel de societate, depinde de măsura în care strategia aşteptată se va baza pe sporirea investiţiilor publice şi pe stimularea celor private în economie, educaţie, pregătirea continuă a capitalului uman, adaptarea la noile cerinţe ce definesc calitatea vieţii.

Creşterea economică, premisă pentru sporirea producţiei materiale şi serviciilor, cu impact asupra ocupării şi veniturilor, este o variabilă importantă pentru toate statele, inclusiv pentru România. Starea de criză economică a vulnerabilizat, în proporţii diferite, economia statelor lumii, a afectat prosperitatea indivizilor, comunităţilor şi a naţiunilor, privite în ansamblul lor. România, membru al comunităţii regionale şi mondiale, a cunoscut, la rândul său, o deteriorare a mediului economic şi social, consecinţă, pe de o parte, a crizei economice, iar, pe de altă parte, a lipsei unei strategii care să antreneze instrumente şi politici de stimulare a relansării sectoarelor economice creatoare de valoare adăugată. Evoluţia negativă a PIB, în ultimii doi ani, precedată de o perioadă, prea scurtă, de creştere economică, care să asigure, pe termen lung, o îmbunătăţire a indicatorilor vizând prosperitatea, a deteriorat mult mai accentuat parametrii economici şi sociali. Produsul intern brut a înregistrat valori negative de minus 7,1%, în 2009, şi, estimativ, de minus 2,5 % în 2010. Cauza principală a trendului de scădere a PIB, în ultimii doi ani, nu este, în exclusivitate, datorată propagării crizei mondiale. Impactul negativ al factorilor externi au influenţă, într-o anumită măsură, dar intensitatea acţiunii lor depinde de strategiile anticriză adoptate de către fiecare ţară. Guvernul României a acţionat fragmentar, fiind în afara căutărilor de a promova o strategie consecventă şi coerentă, care să asambleze toate instrumentele monetar-financiar în vederea creării unui mediu de menţinere a stabilităţii şi relansării economiei naţionale. Consecinţa directă este vulnerabilitatea accentuată a indicatorilor macroeconomici, cantitativi şi calitativi, ceea ce a amânat relansarea economiei pe termen scurt.

Mijloacele şi instrumentele monetar-financiare au fost orientate, cu prioritate, spre reducerea deficitului bugetar şi nu spre încurajarea mediului de afaceri şi stoparea declinului macroeconomic. Eficienţa acestor măsuri s-a dovedit a fi neproductivă economic şi social, pe parcursul celor doi ani de criză (2009 şi 2010). Anul 2011, după unele estimări ale F.M.I. şi ale guvernanţilor, ar fi un an al creşterii, cu un ritm de peste 1%. Prognozele F.M.I. sunt, adesea, excesiv de încrezătoare, de optimiste. După părerea noastră, creşterea economică va întârzia, dacă luăm în considerare efectele negative, de durată, ale măsurilor restrictive privind consumul şi investiţiile, publice şi private. Mi se pare mai realistă estimarea O.C.D.E. conform căreia revenirea economică în zona euro rămâne lentă şi redusă, datorită măsurilor de austeritate, care ar putea frâna relansarea economică.

Este cunoscut faptul că manifestarea crizei este o expresie a profundelor dereglări ale echilibrului pe toate pieţele, iar revenirea la relativul echilibru, în condiţiile complexităţii economiilor şi interdependenţelor dintre state, clădite nu numai pe comerţ, dar şi pe activităţile transfrontaliere, se poate realiza prin îmbinarea rolului de regulator al mecanismului pieţei cu cel al intervenţiei statului şi al conlucrării dintre state. În România, rolul statului în atenuarea dezechilibrelor s-a limitat la implementarea în economie a condiţionărilor impuse de FMI şi Comisia Europeană, în calitatea lor de creditori. Politica economică a statului s-a centrat pe măsuri dure de austeritate, care au avut şi au ca efect reducerea consumului şi a producţiei, adâncind şi mai mult dezechilibrele. Experienţa altor ţări a demonstrat că, prin măsuri mai puţin dure de austeritate şi adoptarea de politici de sprijinire a agenţilor economici, au înregistrat o creştere economică pozitivă, creându-se sursele necesare pentru reducerea deficitului bugetar, rambursarea creditului şi, în acelaşi timp, menţinerea unui anumit nivel al veniturilor. Ne întrebăm de ce, cu atâta îndârjire, guvernul a respins variantele unor strategii propuse de către economişti, patronate, sindicate, ce duceau spre creştere şi care aveau în vedere o politică de austeritate cu mult mai puţine costuri şi sacrificii? Răspunsul este dat de John Stiglitz: „Dacă acţiunile şi politicile aplicate de F. M. I., în timpul crizei din 1997, în unele state, ar fi parcurs procesele democratice obişnuite şi dacă, în ţările aflate în criză, ar fi avut loc o dezbatere amplă şi deschisă asupra politicilor recomandate de F.M.I. este posibil ca ele să nu fi fost niciodată adoptate şi să se fi elaborat alte politici mult mai bune. Existau şi alte strategii. Mai mult, pentru a-şi consolida credibilitatea, fac prognoze excesiv de încrezătoare." O asemenea observaţie, deşi pertinentă, venită din partea unei personalităţi care a lucrat la Banca Mondială nu a stat la baza deciziilor actualilor guvernanţi. Dezbaterile şi variantele de politică economică, propuse de mediile de afaceri şi organizaţii patronale, nu au fost luate în considerare, deşi puteau fi mult mai puţin restrictive, contribuind la menţinera unui climat economic şi social mai stabil. Măsurile dure de austeritate, decretate, au generat doar afecte negative pentru majoritatea populaţiei dar, cu o „recompensă" concretizată în o modestă reducere a deficitului bugetului de stat (la 6,8 %). Este, oare, satisfăcătoare această realizare, dacă avem în vedere deteriorarea indicatorilor economici şi sociali la nivel micro şi macro-economic? Revenirea lor la nivelul dinaintea crizei va necesita o perioadă prea lungă de timp, iar prosperitatea va rămâne incertă pentru o mare parte a populaţiei. Mai mult, investiţiile, care au rolul de vector al creşterii economice, au fost şi vor continua să fie nesemnificative, iar împrumuturile nu au constituit sursă de finanţare pentru relansarea economică. Guvernul României, în calitate de debitor, pentru a îndeplini angajamentele luate faţă de Fondul Monetar Internaţional, în calitatea sa de creditor, a suprasolicitat sacrificiul din partea populaţiei, indiferent de nivelul piramidei veniturilor. Sacrificiu care se dovedeşte nejustificat, deoarece declinul economic a continuat, fapt pus în evidenţă de scăderea P.I.B-ului dincolo de valorile prognozate. În schimb, a avut loc falimentarea unui număr important de unităţi, reducerea investiţiilor de către întreprinzători, reţinerea investitorilor străini de a-şi dezvolta afacerile sau crea noi unităţi, ceea ce a condus la scăderea gradului de ocupare a forţei de muncă activă şi la adâncirea inegalităţilor. În România, ponderea populaţiei salariate în total populaţie ocupată, în al doilea trimestru 2010, a fost de 64,7 %, faţă de media europeană de 83,9 %, iar ponderea nonsalariaţilor din agricultură, care lucrează pe cont propriu sau sunt lucrători familiali neremuneraţi, era de 26,8%, cu mult peste media europeană de 3,5%. Datele pun în evidenţă discrepanţa, ca structură a populaţiei ocupate, prin prisma modului de remunerare şi al nivelului de ocupare.

Continuare în numărul viitor

SĂ NE CUNOAȘTEM PROFESORII:

Asist. univ. EUGENIA DANIELA VOICU

„Bună! Ce faci?” sau Invitație la cinematograf

Asistentă universitară din anul 2005 la Facultatea de Teatru a Universității *Spiru Haret,* iar din 1 octombrie 2010 desfășurându-și activitatea în cadrul *Catedrei de Arta Actorului* din cadrul Facultății de Arte a aceleiași prestigioase universități, Eugenia Daniela Voicu a fost de la început alături de marea profesoară și regizoare Sanda Manu, iar acum se află companion cu profesoara asociată dr. Mirela Gorea-Chelaru, la una din grupele anului III al Ciclului I Bologna.

Lector univ. dr. George V. GRIGORE, cancelarul Facultății de Arte

Pe 4 martie 2011 își începea călătoria prin cinematografele patriei – atâtea câte au mai rămas – un nou film românesc. La Festivalul de la Iași, filmul „Bună! Ce faci?” al regizorului Alexandru Matei, având în rolurile principale pe Dana Voicu, Ionel Mihăilescu și Paul Diaconescu, urmați în plan secund de Ana Popescu, Adrian Păduraru, Antoaneta Cojocaru, Ioan Andrei Ionescu, Ioana Abur, Adriana Trandafir și Sabina Iaschevici, produs de *ABS Film Company* și *Rollin Studio România*, cu sprijinul *Centrului Național al Cinematografiei*, în colaborare cu *Societatea Română de Televiziune* și cu participarea *HBO România*, cu o durată de 105 minute, a ridicat sala în picioare și a primit aplauze.

„Bună! Ce faci?” are un scenariu scris de Lia Bugnar, după o întâmplare adevărată publicată în „Dilema Veche”, muzica originală - Dragoș Alexandru, imaginea - Radu Aldea. Pe scurt, povestea este următoarea: după 20 de ani de căsnicie fericită, Gabriel și Gabriela nu mai simt nicio atracție unul față de celălalt. Să fie asta tot ce viața le mai poate oferi? După ce își petrec câteva nopți comunicând pe internet cu câte un necunoscut, amândoi se îndrăgostesc, fără să știe că, de fapt, s-au găsit tot unul pe celălalt. Atracția pasională pentru necunoscut se amestecă cu sentimentul de vinovăție că își înșeală partenerul de o viață. Încă și mai confuz este băiatul lor, Vladimir, un adolescent cu o viață sexuală foarte activă, când descoperă că și părinții săi sunt mânați de dorințe. Într-o zi însă întâlnirea celor doi amanți virtuali devine inevitabilă...

Prezentată la festivalurile de la Cairo și Palm Springs, comedia românească „Bună! Ce faci?” i-a fascinat pe criticii străini. De curând, această **comedie romantică a fost selecționată în competiția *Festivalului Internațional de Film de la Vilnius*, cel mai important eveniment de gen din Lituania. Filmul lui Alexandru Maftei a fost inclus în secțiunea principală „New Europe - New Names”, care adună cele mai interesante propuneri în materie de cinema din anul respectiv - și va concura cu alte 11 pelicule.** Lungmetrajul va avea patru proiecții în festival, iar prima dintre ele a fost programată duminică, 20 martie. În aceeași perioadă, „Bună! Ce faci?” va fi proiectat și peste Ocean, la *Cleveland International Film Festival* (24 martie – 3 aprilie), în competiția dedicată filmelor din Europa Centrală și de Est.

„Bună! Ce faci?” își continuă, în țară, traseul început pe 4 martie.

Alexandru Maftei, regizorul acestei ingenioase, nostime și pline de delicatețe comedii, cu filmul său de diplomă - „În fiecare zi e noapte” - a făcut ocolul festivalurilor internaționale. De asemenea, el a mai semnat și scurtmetrajele: „Lombarzilor 8" și „Fii cu ochii pe fericire”. Trebuie să fim optimiști și să sperăm că visul regizorului, ca „Bună! Ce faci?” să aibă o continuare, va deveni realitate, cu atât mai mult cu cât site-ul *Variety* notează că pelicula este ca „o gură de aer proaspăt”, care convinge că „filmele ceva mai comerciale pot provoca revelații emoționale”.

Dacă am aflat câte ceva despre regizor, în continuare putem spune câte ceva despre soția sa, actrița, regizoarea și asistenta universitară Eugenia Daniela Voicu, protagonista din filmul despre care am vorbit mai înainte: data și locul nașterii: 23 ianuarie 1970, București; absolventă a Academiei de Teatru și Film București, Secția actorie, promoția 1997; Seminarul pedagogic din cadrul ATF, promoția 1997. A participat de-a lungul timpului la numeroase Workshop-uri, printre care: Curs de *Commedia dell' arte*, cu prof. Sandu Mihai Gruia; Workshop susținut de David Esrig / Târgoviște 1995; Curs de musical susținut de prof. S. Elliott; Workshop susținut de Radu Penciulescu / Olănești 1997; Workshop susținut de Nenad Colic și Ilija Ludvig de la Blue Theatre Belgrad / CIAC București 2001; Curs de stand-up comedy cu Radu Gheorghe / Club la Scena 2004; Workshop susținut de Radu Penciulescu / București 2007; Curs intensiv de flamenco, susținut de Ivan Gongora și Monica Cano / București, Teatrul Metropolis, 2007.

Roluri în film artistic și film TV: „Stare de fapt”/ rol episodic, regia Stere Gulea, „Bună! Ce faci?”/ Gabriela / regia Alexandru Maftei / 2009, Fiica lui Cati din „Lombarzilor 8", la B1 TV, regia Alexandru Maftei / 2007; Marina din „Scene de căsnicie”, la Antena 1, regia Doina Zotincă / 2008. Numeroase roluri în teatru cu trupa *Teatrul Inexistent,* într-o colaborare remarcabilă cu regizoare Teodora Herghelegiu. La *Teatrul Luni / Green Hours* și Fundația *Camil Petrescu*, a interpretat personajele Esteticiana Grasa, Q, Femeia Roșie din spectacolul „Acid... despre emigrație si poate chiar mai mult” de Carlos Pessoa, regia Cristi Dumitru, 2007. La *Teatrul Odeon* a jucat Zamfira din „Gaițele” de A. Kiritescu, regia Alexandru Dabija, 2005; Bondocica din “Aventurile lui Habarnam” de Nicolai Nosov, regia Alexandru Dabija, 2005. A fost și Stand-Up Comedy la Clubul *La Scena*, în anul 2004. La *Centrul Internațional de Artă Contemporană* a prezentat One Man Show: Actrița Dana Voicu „Să dansăm Tutuguri”, regia Nenad Colic/ 2001; la Fundația *Teatrul Fără Frontiere*: Hermia, Blândul Tâmplarul din „Visul unei nopți de vară”, regia Liana Ceterchi / 1999; la Teatrul *Lucia Sturdza Bulandra*: Prințul Indian și Zâna din „Visul unei nopți de vară”, regia Liviu Ciulei, 1992; Lăcrămioara din „Trandafirii roșii”, regia Vlad Masaci, 1997; la *Teatrul Național* București, rolul Marta din „Vrăjitoarele din Salem”, regia Felix Alexa, 1992; la Teatrul Studențesc *Podul*: „Aventura Japoneză”, regia Cătălin Naum, 1990/ 1991; „Ștefan Vodă”, regia Cătălin Naum, 1990/1991; la Teatrul *Casandra*: Nataşa din „Azilul de noapte” rolul de diplomă / regia Ion Cojar, 1997. Având veleități de regizor, asistenta universitară Eugenia Daniela Voicu a regizat un spectacol de teatru, ce a avut un deosebit succes, „Girl Power”, de Sabina Grădinaru. *Montat la* **Teatrul *Arca* / *La Scena*, spectacolul are în distribuție patru actrițe: Sabina Grădinaru, Iasmina Petrovici, Raluca Botez și Ioana Ciorâță.** Sunt patru și toate au super-puteri speciale. Nu vor să salveze planeta, ci doar ce a mai rămas de salvat din viața lor. De fapt, sunt patru fete obișnuite, dar încercările prin care trec le obligă să fie super-eroine. Se întâlnesc după câțiva ani și încearcă să-și regăsească puterile cu care să poată trece peste ce a fost și să înfrunte viitorul. **„Girl Power” este rețeta secretă!** Sunt patru fete care știu ce înseamnă fericirea și bucuria de a trăi, dar care au învățat și ce înseamnă tristețea sau disperarea. Ocupându-se de terapia prin teatru cu copiii găzduiți de Centrul social „Sf. Dumitru” din București, predând cursuri de teatru pentru elevii claselor I – VIII în cadrul Proiectului „Zepelin” cu ARCUB – Centrul de Proiecte Culturale al Primăriei Municipiului București, îndrumând prin cursuri de actorie neprofesioniștii, asistenta universitară Eugenia Daniela Voicu, prin tot ceea ce face, se dăruiește pe sine celor dornici de a învăța ceva, de a nu trece prin viață ca simpli spectatori.

Ea trece prin viață, lăsând în urmă semne artistice clare ale talentului său unic interpretativ și pedagogic, dar te și întreabă: „Bună! Ce faci?” Tu ce vei răspunde?

PANTEON • PANTEON • PANTEON • PANTEON

NICHITA

Când a fost să-și dispute chenarul aurit al sărbătorii verbului românesc, muzele au avut grijă să facă parte dreaptă anotimpurilor. Lunile s-au înfățișat în ținuta de gală și chip smerit, așteptând decizia celor în drept. A primit fiecare ce merită.Ca mai vârstnic și rumenit de ger, ianuarie a fost răsplătit cum se cuvine: Eminescu. La rând, februarie: Caragiale și Maiorescu. Martie - Ion Creanga. Aprilie - Goga. Mai - Arghezi și Blaga. Iunie - Iorga și Călinescu. Iulie - Alecsandri. August – Marin Preda. Septembrie - Cosbuc și Bacovia. Octombrie -Lovinescu. Noiembrie - Rebreanu și Sadoveanu. Decembrie – Hortensia Papadat - Bengescu.

Mai aproape de noi, reguli neștiute ordonează venirea pe lume în rotonda literelor române celor născuți pentru a păși în pagini de istorie literară. Cu grija de a ne găsi timp să le rostim numele și să petrecem fragmente de viață îndemnați de sunetul albastru al gândurilor trimise spre noi. A fost, în februarie, Sorescu. Aproape de el, Vieru. Bate din aripi a despărțire martie și ne dă spre știre ceea ce manualul pentru toate vârstele s-ar cuveni să fixeze în mintea tuturor: în ultima zi din lună s-a născut Nichita Stănescu.

Nu am de știre acum în ce fel s-au gândit la el în acest an ploieștenii săi, de regulă sensibili și săritori. Știu că liceul pe care l-a urmat, „Petru și Pavel” de altădată a găsit acel mod scăpărat din respect perpetuu: pe culoar, te urmăresc de cum intri privirea întrebătoare a poetului, asistând pe colegul de școală ceva mai vârstnic, component al promoției originare – I.L. Caragiale…Versuri din versurile poetului te strigă din tăcerea peretelui, martor la câte evenimente l-au scos de martor. În sala de clasă în care răscolea cândva prin sipetul adresat învățăceilor a fost fixată transfigurarea cromatică a gândului fulgerat

de poet. Aparține unui prieten, la rându-i poet, poet al culorilor.

Remarc gestul Bibliotecii Metropolitane Sadoveanu de a saluta pe Nichita Stănescu de ziua lui. Nimic mai binevenit pentru straturile de sensibilitate ce le ascundem pentru a le lăsa să vibreze când trebuie, sună a vindecare și stabilă protecție în vecinătatea agresivităților de tot felul lăsate să se reverse devastator către noi și prin noi dincolo de noi. Un balsam trebuincios, hrănitor și tămăduitor. S-au spus în registru de plin respect al scării de valori cele de care avem nevoie astfel ca orice încercare de insanitate să ne găsească pregătiți să refuzăm frazele șchioape, judecăți știrbe priviri otrăvite.

Oricâtă indiferență și cât de multe anrocamente infestate cu dispreț s-ar rostui din prea mult rău de spusele poetului, nădușeala lor este zadarnică. Nichita Stănescu umblă printre noi, fulger blond făcut să reziste apăsărilor indiferent de unde s-ar ivi.

Îl vedeam adesea printre foști colegi de facultate cu care schimba sistematic păreri. Îi sesizasem profilul neașteptat de nordic, totul părea gândit să-ți rămână pe retină - sprâncenele, părul, zâmbetul construit adolescentin și din belșug. Abia ieșise în lume. Două reviste literare îi strigau cu sfială, dar convingător numele - *Gazeta literară* și *Tribuna*. Dar în 1960, „Sensul iubirii” (colecția *Luceafărul* pornea la drum) îl scosese în față, alături de Cezar Baltag („Comuna de aur”) și Ilie Constantin („Vântul cutreiera apele”).Vreme de două decenii și mai bine, numele lui Nichita domina paginile gazetelor, iar editurile făceau loc culegerilor de versuri proaspăt puse pe portative tulburătoare. Antologii făcute de autor punctează convingător o creație răsfățată de critică, până la un moment dat, luată în derâdere ori măcar nebăgată în seamă de la un timp încoace.

Mi-l amintesc într-o duminică spre prânz, venind dinspre casa din Piața Amzei, marcată azi printr-o inscripție de marmură. Mergea, se vede, în vizită la careva din mulții amici de care se lăsa asaltat. Purta știutul pulovăr. Călca înalt și precipitat, dar vertical și cu privirea dusă în față. Avea, în mâna dreaptă, dusă în față și îndoită la nivelul șoldului, un pepene. Odrasla gazdei, gândeam, urmează a-și primi ofranda venind de sub fereastra casei poetului și aducătorul gândea ritualul într-o desfășurare protocolară, de aici și ținuta princiară, mersul calculat, înaintarea în spațiu gândită astfel să nu rămână nimic în afara protocolului de rigoare. L-am urmărit pe câteva sute de metri. Merita filmat. Cam tot pe atunci, Vornicu sesizase că apariția poetului în ipostaza de reflexiv ad-hoc, i-a oferit ocazia de a veni săptămânal cu gândurile sale. Momente publicistice de senzație.

Eram la Helsinki și îmi doream să aduc acolo nume românești pentru locuri publice și lucrări de artă amplasate la vedere. Discuția cu Lordul-primar m-a dezarmat. Am pornit de la faptul că în București există o stradă numită Finlanda; de ce nu și o stradă România în Helsinki? Mi s-a explicat că în Finlanda funcționează o Comisie specială cu atribuții în domeniul denumirilor publice, condusă de un ilustru profesor de istorie. Mi s-a recomandat să mă adresez Primăriei cu un memoriu în respectiva problemă. Interlocutorul meu, adresantul, sub semnătură, o va înainta profesorului. Răspunsul îl va primi domnia sa, urmând a mi-l face cunoscut. N-am așteptat prea mult, dar răspunsul era cel intuit: negativ. Sensibilitatea nordică, mi s-a spus. Cât despre intenția de a institui un schimb de opere de artă, la noi să fie instalat bustul lui Sibelius, iar acolo un bust George Enescu, ca exemplu de început, răspunsul a venit imediat și lămuritor: nu se poate. Nu se practică! M-am decis să recurg la dreptul de a organiza incinta Ambasadei, servind câte ceva din intențiile refuzate. S-a născut, peste noapte, aș zice, *Grădina cu statui.* Am adus din țară lucrări de artă reprezentându-i pe Eminescu, Brâncuși, Enescu, I.L.Caragiale și...Nichita Stănescu. Am preferat suporturi din trunchi de mesteacăn, dispuși astfel cât să închipuie naiul. Am evocat asta și în discuția telefonică pe care am purtat-o cu Gabriela Melinescu, aflată la Stockholm.

Ce ne-a legat și ne leagă de Nichita? Poate dorința „de a se înveli într-o speranță”. Poate convingerea afișată cum că „Eu nu sunt altceva decât o pată de sânge care vorbește”. Datele existenței? Mă îndoiesc, trebuie să-l credem: „Poetul ca și soldatul nu are viață personală”.

Spunea la un moment dat: „Părerea mea este că poetul nu are o epocă a lui, epoca își are poeții ei și, în genere, epoca își vede singură poeții”.

Se vede treaba că epoca noastră a început prin a-și vedea singură Poetul. Să fi obosit. Să fi rămas pe gânduri din pricine ce nu se pricepe să le explice? Tot el, Nichita, ne-a șoptit la un moment, apăsat cât să audă tot românul: „Nu mor caii când vor câinii”.

Neagu UDROIU

Invitațiile Doamnei Pictura

DORINA PĂDINEANU
despre dezideratul picturii sale în 2011-2012

Ce vreți să faceți artistic, în anii 2011și 2012“?

Dorina Pădineanu: Pentru mine desenul, pictura, culoarea aplicată pe diverse materiale, este un limbaj de comunicare și de cercetare, de cunoaștere a universului care mă înconjoară, dar și a universului meu interior. De aceea, voi continua cu răbdare să „citesc” forma și culoarea universului meu înconjurător și să-mi exprim impresia mea optimistă, în diverse variante, despre bucuria că mă aflu aici. Voi încerca să particip la diverse expoziții colective și să-mi organizez noi expoziții personale.

Pentru ce pictura și nu muzica?

Dorina Pădineanu: Pictura, pentru că asta fac de zeci de ani și nu mi-ar ajunge nici o sută de acum încolo să experimentez nume-roasele variante pe care le imaginez la modul cel mai firesc. Ascult multă muzică, frecventez sălile de concert, dar nu am acel simț al auzului perfect. Cred însă că stau bine cu simțul culorii, formei, spațiului.

Care este tabloul la care țineți cel mai mult, al dumneavoastră și al altui pictor din lume?

Dorina Pădineanu: Îmi plac „studiile”, pe care le-am făcut și le fac în continuare și pe care nu le expun, dar la care mă întorc mereu; sunt expresia percepției mele, sunt punctul meu de referință, care-mi amintesc de tot ce am văzut *eu* în natură, în albume, muzee și mai nou, online (descopăr talente extraordinare, contemporane, pe care nu aș fi avut posibilitatea, în timp și spațiu, să le cunosc în lumea anterioară internetului, acum retransmise alterat, prin filtrul celor care folosesc tehnicile epocii noastre, la care se adaugă percepția lor).

De la artele vizuale, la arta culinară și înapoi

Ion Lazăr - Maestrul și … mămăliga la cuptor

Azi, Maestrul nu va avea parte de o Margaretă, ca la Mihail Bulgakov, ci de o mămăligă specială.

Serialul despre pictorii bucătari a stârnit ecouri neașteptate și iată că tot mai mulți artiști dedicați artelor vizuale sunt găzduiți de publicația „Opinia națională” în spațiul dedicat nu numai armoniilor cromatice, dar și armoniilor gustative.

Astăzi este rândul profesorului Ion Lazăr să arate ce poate, nu numai în atelier, sau la clasa, în fața studenților, ci în spațiul atât de important al bucătăriei.

Ion Lazăr a studiat tehnicile picturii și, din pasiune și simț al responsabilității, acum le predă. Stăpânește cu eleganță și discreție felul în care un concept, o viziune interioară se exprimă printr-o alcătuire de culori și lumini.

Profesorul Ion Lazăr, de la Universitatea Națională de Arte, este pictor, restaurator, un om cu foarte multe calități. Apoi este un mare animator cultural, organizează tabere de creație, tabere de restaurare, scrie articole și cărți despre artă. Un nume, care a rămas săpat adânc în memoria afectivă a numeroase generații de pictori care au făcut studii superioare în acest domeniu.

După toate aceste lucruri, să vedem ce poate face domnul profesor în fața cuptorului? Să îi dăm deci cuvântul: „Alivenci. (Alte denumiri, în funcție de zona geografică, sunt: papară, mămăligă la cuptor, aliveancă, fromage fondu). Se prepară din mămăligă rece: se frământă în ceaunul de tuci în care a fost fiartă, se adaugă, prin amestecare, brânză de vaci și telemea (cantitățile nu se pot preciza, sunt în funcție de preferințe, de dietă și, nu la urmă, de instinct, ca să nu spunem, de-a dreptul, de talent). Se mai pot adăuga, de exemplu, puțin ulei, unt sau margarină, sau brânză topită, ca element mai gras, care contribuie la crearea unei coaje - apreciată de mulți - pe fundul ceaunului. Apoi se pune lapte până la limita de sus a compoziției, se aranjează oleacă (un pic) în așa fel încât în mijloc să se creeze o adâncitură, după care se *trânțește* un ou întreg (sau mai multe, depinde de numărul de consumatori). Se lasă fie la cuptor, fie la foc mic pe aragaz, vreme de... iarăși intră în funcțiune instinctul. Oricum, a doua sau a treia oară va ieși mai bine (observați, profesorul are și simțul umorului. n.a.) Adaosul de smântână mi se pare deja exagerat. Să avem pe-aproape și un miez, două, de ceapă. Și, cel mai important! Nu uitați să vă faceți cruce înainte de a consuma, plus o cruce în aer deasupra mâncării (este valabil și pentru băutură)”.

Nu are cum să nu fie bun.

La final, o urare cu rimă: Poftă bună la meseni, la ocazii fericite, nu decese și pomeni!

Grupaj realizat de Aristotel BUNESCU

Viața văzută din taxi

Distanța nu contează

În toată nebunia în care trăim, cu toții, de ceva timp, îmi este dat să întâlnesc, uneori, și persoane deosebite, care știu să rămână deasupra tuturor încrâncenărilor. Au acea calitate de a „spune multe” în cuvinte puține. De a ne face să înțelegem lucruri esențiale, să ne bucurăm de gesturi simple, pe care, în ignoranța și graba noastră spre nicăieri, le golim de sens și de valoare, tocmai pentru că ne sunt la îndemână. În același timp, ne lăsăm atrași de lucruri inutile, din care ajungem să facem idealuri. E adevărat, aceste persoane au, în general, vârste înaintate. Gândesc, încă o dată, că ar fi bine să ne privim și să ne ascultăm bătrânii cu mai multă atenție și răbdare.

Protagonista unei întâmplări scurte și drăguțe, a fost o astfel de doamnă. Era într-o duminică, spre prânz, o zi frumoasă de octombrie. Era foarte cald. Canicula devenise o senzație fără sfârșit. Strivea tot ce îndrăznea să se ridice deasupra unui luciu de apă. Purtam un tricou cu mânecă scurtă și mă bronzam, așa, „ca taximetriștii “, doar pe mâna stângă, ce atârna peste portieră. Așteptam de peste o oră, în stația „Taxi” de la Intercontinental, să mă „deranjeze” vreun client rătăcit. Comenzi nu prea erau.

Pentru cine nu știe, taximetria a ajuns asemenea pescuitului. Arunci trestia într-o baltă în care s-a băgat, în ajun, năvodul. Pleci cu noaptea în cap, cu toate sculele, însă nu știi dacă te întorci cu ceva în traistă. Senzația de timp pierdut, inutilitate, conduce la o stare de iritare și nerăbdare. Cu nervii cam întinși, urmăresc printre gene persoanele care se apropie de mașină. Dar cum se apropie, așa se și îndepărtează, în trecere paralelă cu mașina și interesul meu financiar. Acest lucru îmi sporește agitația. Minutele se dilată ca șinele de tren ce traversează Bărăganul, iar satisfacția mea profesională e la fel de îndepărtată ca Vama Veche văzută dintr-un personal din Gara Băneasa.

Dintr-o dată, privirea mi se fixează pe o bătrânică care se apropie de mașină, cu pași mărunți. „Dacă are nevoie de taxi, am s-o servesc, chiar de-ar fi s-o trec doar strada, numai să plec de aici”, îmi spun în gând. Doamna se apropie de geam și mă întreabă: „Sunteți liber, stimate domn”? „Da”!, răspund grăbit, cu gândul că nu va mai trece încă o oră fără să încasez ceva. „Vă mulțumesc frumos”! Îi deschid portiera. Se așează cu grijă pe scaun, închide cu mare efort portiera, după care își aranjează tacticos poșeta bej, pe genunchi. Este o poșetă splendidă, veche, dar foarte bine întreținută. „Sunteți amabil să mă duceți...până la Sala Palatului?” mă întreabă, privindu-mă, toată numai zâmbet. În acel moment m-am simțit ca în schițele lui Caragiale, de un comic absurd. Pentru cine nu știe, distanța ce urmează să o parcurg nu depășește 200 de metri. Nu mi-am închipuit vreodată că un gând, cum era cel cu trecutul străzii, putea să devină realitate atât de repede. O privesc atent să văd dacă nu glumește. Nu glumește. Oare îi este rău? Nu cred, pare chiar bine dispusă. Are ochii albaștri, veseli, o față senină, cu riduri fine. Cândva a fost foarte frumoasă. Cu siguranță că mulți bărbați au suspinat cu gândul la ea. Părul alb e strâns cu grijă sub pălăria ușoară, discretă, asortată cu poșeta și pantofii. Gura frumos arcuită, e rujată atent. Mâinile, ca de porțelan, cu degete lungi și unghii îngrijite, se așează liniștite peste genunchii ce abia se zăresc dincolo de tivul fustei. Ciorapi fini, de nylon. Are o siluetă firavă, mignonă, și este de o eleganță rară. Răspândește un parfum ușor, de iasomie. Nu te poți supăra pe o asemenea prezență. Respir adânc și pornim. „Dacă vă gândiți că mă duc la biserică, vă înșelați, domnule! Nu mă duc la biserică, zice, după câteva secunde, privind șiret cu coada ochiului și zâmbind discret. Mă duc... să văd o expoziție de pisici”, spune doamna. Nu îmi pot stăpâni un zâmbet larg, relaxându-mă total. „Ce bine că nu v-ați supărat pentru cursa scurtă. Am 74 de ani. Toată viața mi-am iubit soțul și pisicile. De nouă ani am rămas doar cu pisicile. Expoziția asta este un regal. Vin exemplare din multe țări. În viață trebuie să găsești mereu lucruri pentru care să te bucuri”, îmi spune cu voce caldă. „Oamenii, astăzi nu mai știu să se bucure. Toți aleargă după averi și nu mai au timp să fie conștienți de viața lor, de frumusețea care stă în oameni. Trăiți frumos, domnul meu, nu faceți averi, că nu luați nimic cu dumneavoastră. Strângeți exact cât vă trebuie. Îmbogățiți-vă inima și de acolo dăruiți. Își netezește cu o mișcare lină reverul taiorului bej, impecabil, la fel ca și fusta. Îmi dau seama că această femeie, în câteva propoziții, mi-a împărtășit taina unui mod de viață în care poți atinge fericirea. Ea se pare că reușise. Trăia într-un ritm diferit, probabil, după o măsură mai apropiată de cea divină.

Bine dispus dintr-o dată, după aceste cuvinte, mai conduc timp de un minut, cu tot cu stopuri, încet, elegant, ca și când aș fi proprietarul unui Cadillac de colecție. „Puteți să mă lăsați chiar la intrarea principală, domnule?, mă întreabă, atingându-mă ușor cu mâna pe umăr. „Desigur, stimată doamnă”. Iau ultima curbă, prin parcare, și opresc fix în fața intrării, la nici două minute de când plecasem. Cobor, ocolesc mașina prin spate, deschid portiera, și îi întind mâna. Mă privește în ochi, se sprijină ușor pe brațul meu și coboară. „Sunteți foarte amabil, domnule!” „Iar dumneavoastră, sunteți foarte drăguță, doamnă!” Cu un gest fin, scoate din poșetă o bancnotă de 10 lei. „Vă rog să păstrați restul”. „Doamnă, vă mulțumesc, dar vreau să vă spun că această cursă nu face nici doi lei”. „Știu, domnule. Văd foarte bine și fără ochelari. Altul este motivul pentru care am ales să merg cu dumneavoastră”, și zâmbește iar, strengărește. „La revedere domnule!”, mă salută cu o ușoară înclinare a capului, ascunzându-și ochii albaștri sub borul pălăriei. Se întoarce și pornește către intrare pășind drept, ca la o prezentare de modă, pe podium. Rămân câteva momente privind în urma ei, cu mâinile încrucișate. O mostră de eleganță ce nu mai găsești nici la tinerele în plină vogă. După câțiva pași, se oprește. Se întoarce în loc și se îndreaptă către mine. „Am să vă spun de ce am venit cu dumneavoastră”. Până să ajungă lângă mine, mă flatez cu gândul că poate semăn cu vreun iubit de-al ei, din tinerețe. Se ridică pe vârfuri și îmi șoptește la ureche: „Mi-am luat o pereche de pantofi noi și mă roade unul de mă seacă la suflet!” Se întoarce și se îndepărtează cu același mers, drept și sigur.

Să nu îndrăznească cineva să-mi spună că o cursă de 200 de metri e prea scurtă pentru a mai învăța ceva.

Decebal ȘTEFĂNESCU,
student, anul II, Facultatea de Jurnalism, Comunicare și Relații Publice

In memoriam – Nicolae Densușianu

Cu ocazia împlinirii a 100 de ai de la trecerea în neființă a istoricului Nicolae Densușianu, Biblioteca Pedagogică Națională „I.C. Petrescu” și Fundația Academia Dacoromână, în colaborare cu Dacia Revival International, Societatea Getica și Liga pentru Renașterea Daciei, au organizat în ziua de 24 martie a.c. conferința publică *Nicolae Densușianu. Remember 100*.

Nicolae Densușianu s-a născut la 18 aprilie 1846 în satul Densuș, Hunedoara, și a murit la 24 martie 1911 în București. A fost jurist și istoric român, membru corespondent al Academiei Române. A scris multe studii de istorie, dintre care amintim cele 6 volume de *Documente privitoare la Istoria României (1199-1345)*. Aceste volume au început să se publice în 1887 și s-au finalizat în 1897. El a rămas cunoscut, în special, prin lucrarea *Dacia preistorică*.

La conferință, au fost invitați cercetătorii Mircea Vâlcu Mehedinți și Silviu Dragomir, care au prezentat opera lui Nicolae Densușianu arătând importanța acesteia.

Manifestarea a fost moderată de doamna Carmen Pesantez, directorul bibliotecii.

Cu această ocazie, s-a lansat nr. 1 / 2011 al revistei *Studii și cercetări de dacoromânistică*, prezentată de dr. Geo Stroe, președintele Fundației Academia Dacoromână, și prof. univ. dr. Aurel V. David (Universitatea *Spiru Haret*), vicepreședintele aceleiași fundații.

Au mai participat Gheorghe Iscru, prof. Gavrilă Dumitru Copil, prof. Mihai Prepeliță și Alex Bodoli de la Chișinău, domnul Mihai Popescu, de la Biblioteca Militară, și alții, care au evocat personalitatea lui Nicolae Densușianu.

Maria Andreia FANEA
Biblioteca Pedagogică Națională „I.C. Petrescu”

Reflecții săptămânale

PLOPUL

Să fi avut vreo cinci sau șase ani atunci când plopul de lângă blocul vecin a început să existe și pentru mine. Își întindea crengile mai sus decât cele șapte etaje, triumfând asupra zidurilor care, neputincioase, rămâneau mai prejos. Mă lăudam prietenilor că pot să le arăt un copac așa cum nu mai văzuseră vreodată, un copac biruitor în lupta cu oamenii.

Vara, dacă pământul era crăpat de uscăciune, puneam apă într-o cană și o vărsam la rădăcina plopului, atingându-l protector cu mâna și încercând să-i cuprind cu privirea ultimele ramuri.

Legănat de vânt, se lovea de geamuri ca și când i-ar fi chemat pe cei dinăuntru să-i deschidă și să se așeze împreună la vorbă rezemați de pervaz. Dar locatarii se dovedeau gazde neprietenoase și străini de limba în care li se dădea binețe, ba chiar, uneori, se năpusteau asupra crengilor, retezându-le.

Cum l-aș fi apărat lăsând în urmă cioburi dacă vârsta mi-ar fi dat suficientă putere. Plângeam atunci de neputință și promiteam răzbunare, nerăbdător să ajung odată mare.

Pentru el a fost prea târziu, tăiat spre a face lumină celor din case. Nimic nu mai trecea dincolo de pereți și nu mai răspândea mirare printre copii.

Am aflat, când am crescut îndeajuns, că neasemuirea dintre oameni și arbori nu lasă loc politeței și că buna-cuviință se oprește în fața unei tulpini.

Am aflat dar nu am crezut așa că *Bun rămas, dragul meu plop*.

Alexandru LUCINESCU

AVEM NEVOIE DE SUCCES! EI NI-L OFERĂ.

Lucian Bute este numărul 1

Lucian Bute l-a învins pe irlandezul Brian Magee, în meciul pentru titlul mondial IBF, după o remarcabilă demonstrație de măiestrie tehnică și tactică. El rămâne campionul mondial al supermijlociilor, versiunea IBF.

„Pur si simplu Lucian este cel mai bun pugilist pe care l-am întâlnit până acum. E inteligent, lovește cu mare forță, fără sa mai pun la număr faptul ca este greu de atins", a precizat Brian Magee după înfrângerea prin KO suferită în fața lui Lucian Bute, în Centre Bell din Montreal.

„Suntem dezamăgiți, dar am văzut un mare campion în Lucian Bute. Este clar cel mai bun pugilist din lume la supermijlocie. Este numărul 1 și cred că va rămâne mult timp. Brian mi-a spus imediat după meci că nu-i venea să creadă cât de bun este Bute" – Pat Magee, impresar Brian Magee.

Medalii pentru gimnastica românească la Paris!

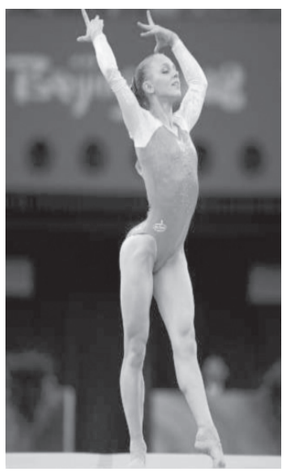

Sandra Izbașa a obținut medalia de aur în proba de sol din cadrul Internaționalelor de gimnastică ale Franței. Diana Chelaru s-a clasat pe locul doi la sol și pe trei la sărituri, iar Ana Porgras a încheiat a doua la bârnă.

La masculin, Flavius Koczi a obținut două medalii de argint, la sol și la sărituri.

Radu Beligan – o stea pe Walk of Fame-ul bucureștean

Actorul Radu Beligan, cel mai longeviv actor, maestru al teatrului românesc, a fost recompensat pentru întreaga carieră cu o stea pe Walk of Fame-ul bucureștean, a anunțat Teatrul Metropolis, unul din organizatorii evenimentului. Ceremonia a avut loc duminică 27 martie 2011, de Ziua Mondiala a Teatrului.

Radu Beligan s-a născut în comuna Galbeni (jud. Bacău), la 14 decembrie 1918, și a absolvit Conservatorul de Artă Dramatică din București în 1938. De-a lungul celor peste 70 de ani de activitate scenică, perioadă în care a realizat zeci de roluri, în teatru și în film, la radio și televiziune, și o galerie de personaje neobișnuit de variată. Radu Beligan poate fi considerat, pe drept cuvânt, cel mai longeviv actor din istoria teatrului românesc.

În prezent, Radu Beligan este actor și societar de onoare al Teatrului Național *I. L. Caragiale* din București si la cei 93 de ani joacă în spectacolul *Egoistul*.

Tot Teatrul *Metropolis* continuă celebrarea marilor artiști, sub egida „Seniori ai teatrului si filmului românesc": Ion Besoiu – 80 de ani, Florin Piersic si George Motoi – 75 de ani, Violeta Andrei – 70 de ani, Eugenia Maci, Tora Vasilescu si Radu Gheorghe – 60 de ani.

Bună! Ce faci?
La Festivalul Internațional de Film de la Vilnius

Comedia romantică "Bună! Ce faci?" a fost selecționată în competiția Festivalului Internațional de Film de la Vilnius, cel mai important eveniment de gen din Lituania. Filmul lui Alexandru Maftei a fost inclus în secțiunea principală „New Europe - New Names" - care adună cele mai interesante propuneri în materie de cinema din anul respectiv. Concurează cu alte 11 pelicule.

De asemenea, „Bună! Ce faci?" este proiectat și peste Ocean, la Cleveland International Film Festival (24 martie – 3 aprilie), în competiția dedicată filmelor din Europa Centrală și de Est.

Ion Caramitru - Premiul de Excelență al Uniunii Teatrale din Republica Moldova

Actorul Ion Caramitru, directorul Teatrului Național *I. L. Caragiale* din București (TNB), va primi din partea Uniunii Teatrale din Republica Moldova (UNITEM) Premiul de excelenta. Evenimentul are loc luni, 28 martie, în cadrul Galei Premiilor UNITEM 2011, care se va desfășura la Chișinău, în Teatrul Național *Mihai Eminescu*.

Pe 29 martie, Ion Caramitru, acompaniat de clarinetistul Aurelian Octav Popa, va susține, la Bălți, spectacolul-recital «Dor de Eminescu», în cadrul Festivalului *Zilele Basarabiei*, dedicat împlinirii a 93 de ani de la Unirea Basarabiei cu România.

Pictorul Șerban Savu expune, în premieră, la Galeria Pitzhanger Manor din Londra

Institutul Cultural Român din Londra, împreună cu Galeria Pitzhanger Manor, prezintă expoziția Under the Radar a artistului Șerban Savu, prima expoziție personala a pictorului din Cluj într-o instituție publică de artă. Expoziția a fost vernisată pe 24 martie, în prezența artistului, la galeria din Ealing, în vestul Londrei, – „casa de vis" a celebrului arhitect britanic Sir John Soane, reconstruită în 1800 pentru colecția sa de artă, cărți rare și antichități.

Expoziția Under the Radar portretizează realitatea cotidiană și contradicțiile ei în România post-comunistă, într-o lume radical nouă, în care aproape totul s-a schimbat: spațiul experienței, raza de acțiune, planurile de vacanță și chiar cele de viață. Picturile lui Savu surprind scene familiare precum peisaje idilice umbrite de ruinele regimului trecut, oameni la picnic în spațiile verzi dintre blocuri, muncitori în gări abandonate sau pe șantiere proaspete. Personajele aparțin deseori clasei muncitoare cândva glorificate, însă artistul nu le privește cu nostalgie, ci mai degrabă cu sensibilitate și optimism.

Lucrările examinează rolul „omului nou" al noii ordini globale în construcția viitorului, a memoriei timpului prezent și a identității, dezvăluind totodată tensiunile latente ale societății românești în acest proces.

Expoziția va fi deschisă până pe 8 mai.

Șerban Savu s-a născut la Sighișoara, în 1978, a studiat pictura la Universitatea de Artă și Design din Cluj. Aparține grupului de artiști din Cluj, care au atras atenția scenei artistice internaționale datorită viziunii unice asupra realității contemporane românești.

A avut expoziții individuale în galerii private precum David Nolan Gallery din New York, Kontainer Gallery din Los Angeles, Galeria Plan B din Cluj și F A Projects din Londra. A participat la numeroase expoziții de grup, printre care: Size Matters: XS - Recent Small-Scale Painting, Knoxville Museum of Art, Knoxville, TN, U.S.A (2008); Re-construction, Bienala Tinerilor Artiști, București; Berlin Show # 1, Plan B Gallery, Berlin; Closer Still, Mihai Nicodim Gallery, Los Angeles, U.S.A. și Days Become Nights, Galerie Hussenot, Paris (2007).

Cu *Covorul zburător* la Washington și New York

Expoziția de covoare tradiționale maramureșene, realizate de Victoria Berbecaru, și „covorul zburător" al lui Mircea Cantor vor fi expuse în perioada 28 martie-15 aprilie 2011, în cadrul Festivalului Internațional al Francofoniei din Statele Unite. Expoziția, găzduită de La Maison Française din Washington D.C., a fost precedată, în data de 24 martie, la New York, de o prezentare a expoziției și a procesului realizării obiectelor expuse. Evenimentul de la New York a fost susținut de Mircea Cantor și Mircea Cantor. „Din el emană o energie și o forță vizuală înscrise în simboluri străvechi și forme ce au străbătut timpul din generație în generație până azi."

Alături de covoarele tradiționale, expoziția prezintă și două lucrări concepute de Mircea Cantor și realizate de țesătoarele din Botiza, inspirate de covoarele tradiționale din regiune. Lucrarea „Avioane și îngeri" introduce motive mai recente asociate zborului. „Nu am dorit să copiez o tradiție deja existentă, spune Mircea Cantor, ci să actualizez practici artistice conform viziunii mele. Din acest motiv am introdus avioanele și îngerii. Nu veți vedea niciodată pe covoarele românești reprezentați îngeri sau avioane. Este mai degrabă o dihotomie între două realități, cea vizibilă și cea invizibilă. În plus, există asocierea cu covorul zburător oriental. Idealul de a zbura și a traversa spațiul sunt profund înrădăcinate în aspirațiile umanității. De la păsări, fluturi și alte ființe am căutat întotdeauna să simbolizăm și să copiem într-un mod concret libertatea lor de mișcare. Astăzi, când farfuriile zburătoare nu mai sunt un tabu, iar îngerii sunt mai degrabă creaturi mitice, avioanele par a avea pentru noi mai mult sens. Dar oare chiar așa și este?"

Victoria Berbecaru și introdus de Corina Șuteu, directorul Institutului Cultural Român din New York.

Obiectivul expoziției nu este acela de a documenta, ci de a sublinia autenticitatea acestei arte, de a da privitorilor ocazia de a admira și a se bucura de frumusețea acestor obiecte. Artele tradiționale sunt încă foarte vii in zona Maramureșului. Olăritul, sculptatul în lemn și țesutul sunt îndeletniciri autentice ale locuitorilor zonei. Această expoziție pune în valoare unele dintre cele mai frumoase covoare realizate de Victoria Berbecaru pe parcursul a patru decenii, unele dintre ele fiind încă folosite în biserica locală.

„A privi un covor maramureșan autentic e ca și cum ai mânca dulceața din cămara bunicii", spune arte vizuale: acela de a folosi interesul pentru artele contemporane și artiștii contemporani din Romania în scopul de a atrage atenția asupra zonelor de artă tradițională atât de interesante și de valoroase la noi", subliniază Corina Șuteu.

Mircea Cantor (născut în 1977, în România, trăiește și lucrează la Paris) este un artist vizual recunoscut internațional pentru comentariile sale subtile la adesa societății contemporane, transpuse în medii extrem de diferite: video, animație, sculptură, desen, pictură și instalații. Lucrările lui Cantor sunt incluse în colecții prestigioase cum ar fi cele de la Hirshhorn Museum și Sculpture Garden, Washington, DC; MoMA, New York; Walker Art Center, Minneapolis; Philadelphia Museum of Art; The Israel Museum, Ierusalim; Centre Pompidou, Paris, Franța; Museo Nacional Centro de Arte Reina Sofía, Madrid; Museum Abteiberg, Monchengladbach, Germania; Magasin 3, Stockholm, Suedia, precum și în alte colecții din întreaga lume. Mircea Cantor este reprezentat la Paris de către Yvon Lambert Gallery, în Tel Aviv de Dvir Gallery și la Roma de Magazzino.

Victoria Berbecaru (născută în 1944 în Ciceu Mihăilești, Bistrița Năsăud; trăiește în Botiza, Maramureș), una dintre cele mai desăvârșite țesătoare maramureșene, a contribuit la revitalizarea tradiției țesutului de covoare în anii 70 când s-a stabilit în satul maramureșean Botiza. Alături de țesătoarele mai în vârstă ale satului, a început să înregistreze vechile tehnici ale vopsitului folosind exclusiv plante și motivele tradiționale, multe din ele pe cale de dispariție. A menținut această tradiție de-a lungul a mai mult de patru decenii, contribuind la inițierea unei noi generații de țesătoare.

Evenimentul este organizat de Institutul Cultural Român din New York și Ambasada României în Statele Unite.

„After all" la Festivalul *Temps d'Images* din Varșovia

Spectacolul de dans „After all", în regia Vavei Ștefănescu, participă la cea de-a șasea ediție a Festivalului Internațional *Temps d'Images* din Varșovia, eveniment care are loc în perioada 11 martie - 11 aprilie 2011.

„After all" este produs de Asociația Colectiv A din Cluj-Napoca și de Centrul de Artă Contemporană „Zamek Ujazdowski" din Varșovia, organizatorul Festivalului. În regia Vavei Ștefănescu, Carmen Coțofană dansează în acest one woman show. Partea video este asigurată de Irina Stelea, în timp ce Paul Dunca răspunde de costume și obiecte. Avanpremiera a avut loc în 8 martie a.c la Sala *Atelier* a Teatrului Național din București.

Temps d'Images este un proiect european interdisciplinar menit să stabilească punți între reprezentanții artelor spectacolului și artelor vizuale, în încercarea de a crea noi forme artistice. Prima ediție a avut loc în 2002, iar în prezent la proiect participă 11 parteneri: La Ferme du Buisson (Noisiel/Paris, Franța), Les Halles de Schaerbeek (Bruxelles, Belgia), Romaeuropa (Roma, Italia), Duplacena (Lisabona, Portugalia), tanzhaus NRW (Duesseldorf, Germania), Trafo (Budapesta, Ungaria), CSW Zamek Ujazdowski (Varșovia, Polonia), Von Krahli Teater (Tallin, Estonia), Artlink (București, România), Garajistanbul (Istambul, Turcia), Usine C (Montreal, Canada).

Bogdan Alin Ota a impresionat la „Norvegienii au talent"

Bogdan Alin Ota, un pianist din Botoșani, i-a uimit pe scandinavi interpretând o compoziție proprie la preselecțiile organizate la Oslo, pentru show-ul "Norvegienii au talent". Cu trei Da-uri obținute din partea juriului, tânărul de 32 de ani, stabilit de opt luni în Norvegia, s-a calificat în etapa următoare a concursului. "Ești minunat! Suntem atât de bucuroși că ești aici!", i-au spus jurații românului, întrebându-l cum de nu l-a văzut România. Pianistul, angajat a o firmă de copiatoare, a răspuns că, deși a fost văzut și-n țara natală, nu a fost "considerat interesant". "Am un vis, iar visul meu este ca tu să-ți lași slujba de zi cu zi și să te ocupi de muzică full-time", i-a spus lui Bogdan Ota unul dintre jurați.

Teatru românesc de pantomimă participa la *Noaptea teatrelor*

Compania Passe Partout DP a fost invitată la Madrid să susțină pe 26 martie, în cadrul cea de-a cincea ediții a „Nopții Teatrelor", spectacolul „Fantasmagorie". Cu ocazia *Zilei Mondiale a Teatrului,* orașul Madrid sărbătorește „Noaptea Teatrelor", prin concerte, spectacole de teatru și dans, conferințe în peste 80 de spații alternative, 20 de săli de concerte și spații dedicate spectacolelor de teatru.

Popasuri culturale

Muzeul Național al Hărților și Cărții Vechi

Înființat în aprilie 2003, prin donația familiei fostului premier Adrian Năstase, Muzeul Național al Hărților și Cărții Vechi reprezintă locul unde publicul larg este pus față în față cu propria-i istorie. Și nu oricum, ci prin intermediul celui mai înalt privilegiu al gândirii geografice: harta.

Gândit ca un spațiu viu, în care tinerii să închege un dialog cu dascălii lor despre trecut pentru viitor, Muzeul Național al Hărților și Cărții Vechi dispune de circa 1.000 de hărți grupate pe categorii, în ordine cronologică, ornând pereții celor 16 încăperi aidoma unor tablouri. Astfel, la parter, vizitatorul este întâmpinat atât de hărțile vechii Dacii, cât și de hărți ce înfățișează extinderea Imperiului Roman până în sudul Dunării dinaintea războiului cu Dacia. Tot aici, vizitatorul poate admira unul dintre punctele de atracție ale muzeului: uriașul glob pământesc donat de Ion Iliescu. Acesta l-a primit în timpul mandatului său de la președintele francez Francois Mitterrand.

Plimbare prin epoci demult apuse

Gruparea sistematică de hărți de la etajul întâi al muzeului plasează și evidențiează țările române în contextul european și balcanic. Astfel, în sala destinată Valahiei (Țării Românești), atenția vizitatorului îi este atrasă de o hartă din secolul al XVIII-lea, migălos realizată. Numărul mare de localități însemnate pe ea ne duce cu gândul la o viață socială și economică intensă. Tot în cadrul acestui etaj, descoperim și o serie de hărți și stampe ce ne poartă într-o epocă demult apusă a „Cetății lui Bucur". Între acestea, *„Planul orașului București lucrat de Institutul Geografic al Armatei pentru Primăria Capitalei, 1885 – 1899 în al XXXIII-lea an al domniei M.S. Regele Carol I"* are o încărcătură aparte. Asta și din pricina faptului că, deși era al doilea plan al Bucureștiului, acesta era cel mai amănunțit și bine prezentat grafic, dar, în același timp, și primul plan realizat în întregime de specialiști români.

Descrieri iconografice ale pământului patriei mamă

Etajul doi este, poate, cel mai cuprinzător loc al muzeului. În holul principal, un panou imens intitulat „România în timpul celui de-al Doilea Război Mondial" reunește 10 hărți ale României Mari în diferite ipostaze. *„România pe județe și administrativă"* ori *„Harta României Mari"* din 1926 sunt numai câteva dintre exemplarele atârnate pe perete. Odinioară, acestea descriau iconografic pământul patriei mamă. Acum nu sunt decât simple exponate de muzeu. În camerele alăturate, vizitatorii sunt întâmpinați de hărți ale Deltei Dunării, Mării Mediterane, precum și de hărți ale României ce au apărut în afara spațiului Carpato-Danubiano-Pontic. Una dintre aceste hărți este intitulată simplu *„România"* și a apărut la Leipzig în jurul anilor 1870. Ultima încăpere a muzeului este dominată de hărți ale Mării Negre. Între acestea, la loc de cinste a fost așezată harta Insulei Șerpilor, a Academiei Imperiale St. Petersburg. Merită menționat faptul că „petecul de hârtie mâzgălit", de 40 pe 43 cm, al Editurii J. B. Socec, a fost prezent în dosarul privind apartenența Insulei Șerpilor.

Un strop al parfumului vremurilor de altădată este adus chiar și în scara muzeului. Aici este locul unde și-au găsit locul o serie de gravuri ale costumelor populare din vechiul regat al României. Tot de regatul României se leagă și *„Harta Căilor Ferate Române"* din august 1922. Întocmită de general C-tin Teodorescu și de prof. univ. dr. V. Meruțiu, harta cuprindea *„numirele românești ale tuturor stațiunilor"*. Câteva trepte mai jos, o *„ilustrație de ziar, după Johann Carl Meyer"*, care înfățișează *„scene de la Marea Inundație"*, ce a lovit Bucureștiul în secolul XIX, deschide seria altor câtorva litografii din *„Albumul carelor simbolice de la serbarea încoronării majestăților lor Regele și Regina României"* (10-11 mai 1881) - litografii cu care, de altfel, muzeul se încheie.

Unde se află Muzeul Național al Hărților și Cărții Vechi?

Muzeul Național al Hărților și Cărții Vechi se află pe strada Londra, la numărul 39, în zona Dorobanți, și este deschis de miercuri până duminică între orele 10:00 și 18:00.

Foto și text: Mihăiță ENACHE, student, anul II, Facultatea de Jurnalism, Comunicare și Relații Publice

Filmul de pe Bulevardul Capucinilor 3

Silviu ȘERBAN

Ladri di biciclette (*Hoții de biciclete* – Vittorio de Sica, 1948) este considerat, de obicei, ca unul dintre cele mai valoroase filme făcute vreodată. Dar nu doar atât: avem de-a face cu una dintre cele mai tulburătoare povești spuse prin intermediul camerei de filmat. Fiecare *frame* are ceva de spus și, de fiecare dată, doare până la sânge. De Sica transformă o poveste simplă a unui furt de bicicletă într-o dramă absolută. Și asta pentru că bicicleta în cauză era unicul mijloc ce permitea supraviețuirea unei familii sărace, Antonio (Lamberto Maggiorani), Maria (Lianella Carell) și doi copii, din Italia de după al Doilea Război Mondial: bicicleta îi facilitase bărbatului obținerea unei slujbe. Angajatorul însuși, în debutul filmului, accentuează funcția esențială a bicicletei: *nu ai bicicletă nu ai slujbă*. Așa că atunci când survine inevitabilul furt al „mijlocului subzistenței", a cărui importanță fusese ridicată la cel mai înalt rang, actul, în sine banal, este transformat într-unul de o tensiune deosebită. Drama acestei pierderi este amplificată și de contextul obținerii slujbei: Antonio minte în privința posesiei bicicletei, amanetată fiind, pentru a căpăta slujba; Maria, printr-un gest aproape sacrificial, amanetează cearceafurile de pat pentru a răscumpăra obiectul atât de necesar pentru viitorul familiei.

Nucleul tematic al filmului este constituit de căutarea disperată a bicicletei de către Antonio, însoțit de băiețelul său Bruno (Enzo Staiola). Prezența băiatului, îmbrăcat sărăcăcios, încercând să-și ajute tatăl, accentuează dramatismul. Impresio-nează imaginea copilului în pantaloni scurți căzând pe stradă, neobservat de tatăl său prea preocupat de identificarea bicicletei,

Ladri di biciclette
(Vittorio de Sica, 1948)
Un fapt banal ca o dramă tulburătoare

în timp ce alerga spre a se adăposti de o aversă de ploaie; impresionează tulburarea tatălui care, auzind strigăte de ajutor pentru salvarea unui copil de la înec, se teme pentru viața fiului său, pe care-l pălmuise mai devreme, necăjit de eșecul căutărilor; impresionează aparența „dezmățului" de la *trattoria*, cu *mozzarella in carrozza*, vin și muzică napolitană, unde tatăl și fiul încearcă fără succes să refuleze apăsătoarea dramă.

Iraționalul, marca disperării, crește pe măsură ce filmul se apropie de final, Antonio făcând gesturi din ce în ce mai lipsite de sens: insistând în urmărirea unui bătrân cerșetor, care ar avea legătură cu hoțul; mergând la o ghicitoare, cu speranța că aceasta îi va spune unde să-și găsească bicicleta, (persoană pe care anterior o detestase, blamându-și soția pentru o vizită similară); întâlnind chiar hoțul, încearcă, în pofida lipsei de martori și a singurătății acuzatorului împotriva unui întreg cartier ce-l apără pe hoț, să-l facă pe acesta să recunoască fapta și să-i înapoieze bicicleta; pentru ca, în final, când orice speranță fusese spulberată, să ajungă el însuși hoț de biciclete, însă mai puțin norocos decât cel ce i-o furase pe a sa, fiind rapid prins și amenințat cu denunțul. Momentul de final al filmului este unul deosebit. Deși Antonio, cu o ultimă rază de rațiune parcă, încercase să-și îndepărteze fiul înainte să fure bicicleta, acesta din urmă nu reușește să urce în tramvaiul ce l-ar fi scutit să devină fără să vrea martor la prinderea, pălmuirea și umilirea tatălui său de către proprietarul bicicletei și alte persoane care ajutaseră la oprirea fugarului. În mijlocul acestora, băiețelul plângând se strecoară trăgându-și tatăl de haină. Proprietarul bicicletei refuză să-l mai reclame la poliție pe făptaș: „Acest om are și așa destule probleme". Iar problemele vizate erau probabil legate de faptul că Bruno avusese neșansa să-și vadă propriul părinte, pe care-l privise până atunci admirativ, într-o ipostază plină de tragism, care afecta ireversibil, până la rădăcini, imaginea tatălui moral.

Pelicula lui De Sica este impresionantă și dacă ne gândim că protagoniștii sunt actori neprofesioniști: Lamberto Maggiorani a fost adus dintr-o fabrică, unde lucra ca strungar, Enzo Staiola, luat de pe stradă, la șapte ani, pentru a juca în film, iar Lianella Carell fusese jurnalistă înainte de a debuta ca actriță în *Ladri di biciclette*.

* * *

Înainte de a trece spre zona cinematografiei de limbă slavă, propunem un popas în misterioasa lume scandinavă prezentă în filmele lui Bergman. Pentru data viitoare *Smultronstället* (*Fragii sălbatici*).

„Vreau o Românie Mai Curată!"

ECOTIC și Hotnews.ro a lansat ediția a patra a concursului „Vreau o Românie Mai Curată!". Organizat sub egida Ministerului Mediului și Pădurilor și a Gărzii Naționale de Mediu, concursul se va desfășura în perioada 14 martie - 20 mai 2011.

Ca și la edițiile precedente, publicul larg este invitat pe platforma special dedicată - găzduită de Hotnews.ro - pentru a posta imagini, fotoreportaje și materiale video sugestive pentru tema propusă: *Colectezi selectiv deșeuri de echipamente electrice și electronice și câștigi!*

Pe lângă secțiunile binecunoscute - foto, video și fotoreportaj - ediția din acest an a concursului „Vreau o Românie Mai Curată!" vine cu o noutate - o nouă secțiune dedicată în special colecționarilor de aparate electrice. În cadrul secțiunii „Aparate electrice de colecție" participanții la concurs vor putea posta fotografii, însoțite de povestea aparatelor vechi, care în timp au devenit adevărate obiecte de colecție și care ocupa un loc special în viața și în casa participanților.

Toate materialele înscrise pe platforma dedicată vor fi analizate de un juriu format din reprezentanți ai Ministerului Mediului și Pădurilor, ai Gărzii Naționale de Mediu și ai organizatorilor. În decizia finală pentru stabilirea Marelui Câștigător se va alătura juriului și un prezentator TV cunoscut la nivel național.

De asemenea, publicul larg va avea posibilitatea să voteze materialele preferate și să desemneze câștigătorii Premiilor Publicului.

La final, în cadrul Galei de decernare a premiilor, vor fi înmânate nouă premii:

Premiile Juriului: câte un premiu pentru fiecare subsecțiune și Marele Premiu

Premiile Publicului: câte un premiu pentru fiecare subsecțiune

Toate premiile acestui concurs sunt oferite de ECOTIC și constau în telefoane mobile, camere video. Premiul cel Mare este un sistem desktop.

Calendarul acestei ediții este următorul:

14 martie - 20 mai 2011 - înscrierea în concurs și Votul Publicului

23 mai 2011 - anunțarea câștigătorilor

25 mai 2011 - gala de decernare a premiilor

Vă puteți înscrie sau viziona materialele digitale accesând www.hotnews.ro.

Programele Televiziunii *România de Mâine și RRM Student FM*

TVRM Educațional

LUNI – 28 martie 2011

06:00 *Promo USH*
06:05 **Cronica scepticului** (r)
06:30 **Ilinca Dumitrescu şi invitaţii săi** (r)
08:00 **Stele de mâine**.
Emisiune de Dumitru Lupu
08:30 **Parodi Press**.
Emisiune de Nicolae Iliescu
09:00 **Nimic fără lege**.
Emisiune de Florin Făinişi
09:30 **Teleamfiteatrul Universităţii *Spiru Haret***
13:00 **Agricultura şi alimentaţia** (r)
14:00 **TVRM-*edicina*. Prof. univ. dr. Dorin Sarafoleanu la dispoziţia dvs.**
14:58 *Promo USH*
15:00 **Teleamfiteatrul Universităţii *Spiru Haret***
18:30 **Stagiunea muzicală TVRM**.
Emisiune de Stela Cristea
19:00 **Panteon.**
Emisiune de Neagu Udroiu
19:30 **Stele de mâine**.
Emisiune de Dumitru Lupu
20:00 **Contrapunct.** Emisiune de George Marinescu Simona Şerban
21:00 **Academica – Ştiinţă.**
Emisiune de Alexandru Mironov
22:00 **Haretiştii.**
Emisiune de Mugur Popovici
22:30 **Film documentar – Tehnologia azi**
23:00 **Film documentar – Sevilia**
00:00 **Teleamfiteatrul Universităţii *Spiru Haret*** (r)
04:00 **Film documentar** (r)
05:00 **Invitatul de la ora 13** (r)

MARȚI – 29 martie 2011

06:00 *Promo USH*
06:05 **Haretiştii** (r)
06:30 **Mama, tata, ziarele şi eu** (r)
07:00 **Grădina cu statui** (r)
08:00 **Stele de mâine**.
Emisiune de Dumitru Lupu
08:30 **Film documentar – Globe spin**
09:00 **Gândeşti, deci exişti.**
Emisiune de Victorița Duțu
09:30 **Teleamfiteatrul Universităţii *Spiru Haret***
13:00 **Invitatul de la ora 13.**
Emisiune de Sorin Lupaşcu
14:00 **Din sălile de concert.**
Emisiune de Mihai Darie
14:30 **Un răspuns pentru fiecare.**
Emisiune de Simona Şerban
15:00 **Teleamfiteatrul Universităţii *Spiru Haret***
18:30 **Mama, tata, ziarele şi eu.**
Emisiune de Viorel Popescu
19:00 **Istoria cu învăţătură.**
Emisiune de Valeriu Râpeanu
20:00 **Recital muzical**.
Emisiune de Dumitru Cucu
20:30 **Nocturna.**
Emisiune de Mugur Popovici
22:00 **Ani de liceu**.
Emisiune de Teodora Zincă
22:30 **Film documentar – Tehnologia azi**
23:15 **Călători în timp.**
Emisiune de Violeta Screciu
00:00 **Teleamfiteatrul Universităţii *Spiru Haret***
04:00 **La hanul morăriţei** (r)
05:00 **În căutarea folkului pierdut** (r)

MIERCURI – 30 martie 2011

06:00 *Promo USH*
06:10 **Ani de liceu** (r)
06:40 **Mama, tata, ziarele şi eu** (r)
07:00 **Contrapunct** (r)
08:00 **Stele de mâine**.
Emisiune de Dumitru Lupu
08:30 **Virtuţi şi vicii**.
Emisiune de Alexandru Lucinescu
09:00 **Românul, cetăţean european.**
Emisiune de Cristina Păiuşan-Nuică
09:30 **Teleamfiteatrul Universităţii *Spiru Haret***
13:00 **Muzart.**
Emisiune de Dumitru Nicolae
14:00 **TVRM-*edicina*. Prof. univ. dr. Alexandru Oproiu la dispoziţia dvs.**
15:00 **Teleamfiteatrul Universităţii *Spiru Haret***
18:30 **Mama, tata, ziarele şi eu.**
Emisiune de Viorel Popescu
19:00 **Lumea văzută de aproape.**
Emisiune de Neagu Udroiu
20:00 **Noi consumatorii.**
Emisiune de Mihail Dumitru Sandu
20:30 **Viaţă de român.**
Emisiune de Simona Şerban
21:00 **Academica – Economia pentru cine?**
Emisiune de Ilie Şerbănescu
22:00 **Lumea sporturilor.**
Emisiune de Cristina Matei
22:30 **Film documentar – Filme, filme, filme**
23:00 **Contrapunct.** Emisiune de George Marinescu Simona Şerban
00:15 **Teleamfiteatrul Universităţii *Spiru Haret*** (r)
04:00 **Istoria cu învăţătură** (r)
05:00 **Academica Ştiinţă** (r)

JOI – 31 martie 2011

06:00 *Promo USH*
06:10 **Lumea sporturilor** (r)
06:40 **Mama, tata, ziarele şi eu** (r)
07:00 **Lumea văzută de aproape** (r)
08:00 **Stele de mâine**.
Emisiune de Dumitru Lupu
08:30 **Academica – Ştiinţă.**
Emisiune de Alexandru Mironov
09:30 **Teleamfiteatrul Universităţii *Spiru Haret***
13:00 **La hanul morăriţei.**
Emisiune de Paulina Irimia
14:00 **TVRM-*edicina*. Prof. univ. dr. Andrei Firică la dispoziţia dvs**
15:00 **Teleamfiteatrul Universităţii *Spiru Haret***
18:30 **Mama, tata, ziarele şi eu.**
Emisiune de Viorel Popescu
19:00 **Agricultura şi alimentaţia**.
Emisiune de Constantin Predilă
20:00 **Întâlnire cu folclorul.**
Emisiune de Theodora Popescu
20:30 **Atelier tv studenţesc.**
Emisiune de Ciprian Vasilescu
21:00 **Academica – Cărţi în instanţă.**
Emisiune de Florin Rotaru
22:30 **Lauri pentru liceeni.**
Emisiune de Cristina Matei
22:30 **Film documentar – Absolut minunat**
23:00 **Consum cultura.**
Emisiune de George Stanca
00:00 **Teleamfiteatrul Universităţii *Spiru Haret***
04:00 **Nocturna** (r)
05:30 **Deschide cartea!** (r)

VINERI – 1 aprilie 2011

06:00 *Promo USH*
06:10 **Lauri pentru liceeni** (r)
06:30 **Mama, tata, ziarele şi eu** (r)
07:00 **Contrapunct** (r)
08:00 **Stele de mâine**.
Emisiune de Dumitru Lupu
08:30 **Scena ca istorie**.
Emisiune de Violeta Screciu
09:30 **Teleamfiteatrul Universităţii *Spiru Haret***
13:00 **Femeia – adevăr şi poveste**.
Emisiune de Ana Maria Ghiur
13:30 **Film documentar – Cinemania**
14:00 **Din sălile de concert.**
Emisiune de Mihai Darie
14:30 **Cronica ST.**
Emisiune de Cristian Român
15:00 **Teleamfiteatrul Universităţii *Spiru Haret***
18:30 **Mama, tata, ziarele şi eu.**
Emisiune de Viorel Popescu
19:00 **Comorile oraşului**.
Emisiune de Cezar Lungu
19:30 **Recital muzical.**
Emisiune de Dumitru Cucu
20:00 **Contrapunct.** Emisiune de George Marinescu Simona Şerban
21:00 **Casă dulce românească.**
Emisiune de Cătălin Maximiuc
22:00 **Performeri în arenă.**
Emisiune de Mugur Popovici
22:30 **Cinefilia.**
Emisiune de Daniel Paraschiv
23:30 **Şlagăr fix.** Emisiune de Sorin Lupaşcu
00:00 **Teleamfiteatrul Universităţii *Spiru Haret*** (r)
04:00 **Film documentar** (r)
05:00 **Panteon** (r)
05:30 **Atelier TV studenţesc** (r)

SÂMBĂTĂ – 2 aprilie 2011

06:00 *Promo USH*
06:10 **Performeri în arenă** (r)
06:30 **Casă dulce românească** (r)
07:30 **Noi consumatorii** (r)
08:00 **Stele de mâine**. Emisiune de Dumitru Lupu
08:30 **Teleamfiteatrul Universităţii *Spiru Haret***
11:00 **Academia copiilor**.
Emisiune de Irina Haideţ
12:00 **Întâlnire cu folclorul.**
Emisiune de Theodora Popescu
12:30 **Cronica scepticului**.
Emisiune de Cristian Român
12:57 *Promo*
13:00 **En garde!** Emisiune de Carmen Fulger
14:00 **Un actor in culise.**
Emisiune de Viorel Popescu
14:30 **Adevăratele stele.**
Emisiune de Sorin Lupaşcu
15:58 *Promo*
16:00 **Magazin de weekend**.
Emisiune de Marius Voicu
16:30 **Cinepanorama.**
Emisiune de Eugen Atanasiu
17:00 **Ilinca Dumitrescu şi invitaţii săi**
18:30 **Contrapunct.** Emisiune de George Marinescu şi Simona Şerban
19:30 **Am venit cu drag la voi.**
Emisiune de Georgel Nucă
21:30 **Viaţa ca un spectacol**.
Emisiune de Viorel Popescu
22:30 **Film artistic – Fitzgerald**
Dramă – SUA (2002); Neve Campbell; Jeremy Irons şi Sissy Spacek joacă în acest film fascinant despre ultima perioadă din viaţa romancierului F.Scott Fitzgerald; Se prefigurează al doilea război mondial, iar pentru Fitzgerald e o perioadă de mare durere şi mare triumf, în care încearcă să termine ultimul său roman, Viziunile provocate de băutură sunt bântuite de soţia lui nebună, Zelda (Sissy Spacek); Deprimat, romancierul găseşte un sprijin când o scriitoare aspirantă, Frances (Neve Campbell) devine secretara şi apoi confidenta lui.
00:00 **Cafe concert**. Emisiune de Sorin Petre
00:30 **Adevăratele stele** (r)
02:00 **Viaţa ca un spectacol** (r)
03:00 **Academica Ştiinţă** (r)
04:00 **Am venit cu drag la voi** (r)

DUMINICĂ – 3 aprilie 2011

06:00 *Promo USH*
06:10 **Cinepanorama** (r)
06:30 **Panteon** (r)
07:00 **Deutsche Welle.**
Emisiune de Oana Popescu
07:30 **Deschide cartea!**
Emisiune de Alexandru Mironov
08:00 **Ecumenica.** Emisiune de Sorin Bejan
09:00 **Vorbiţi, scrieţi româneşte**.
Emisiune de Miorița Got
09:30 **Basmele copilăriei.**
Emisiune de Carmen Fulger
10:30 **Idei în dialog.**
Emisiune de Corneliu Toader
12:00 **Starea de duminica.**
Emisiune de Sorin Bejan
12:30 **Scena ca istorie.**
Emisiune de Violeta Screciu
13:30 **Miorița – antologie de folclor tradițional.** Emisiune de Ioan Filip
14:00 **Şlagăr fix.** Realizator Sorin Lupaşcu
15:00 **Teatrul în fotoliul de acasă.**
Emisiune de Viorel Popescu
16:00 **În căutarea folk-ului pierdut**.
Emisiune de Maria Gheorghiu
17:00 **Scrisori de acreditare.**
Emisiune de Mihaela Mihailide
17:30 **Dor de-acasă.** Emisiune de divertisment
Realizator Puiu Stoicescu
19:30 **Grădina cu statui.**
Emisiune de Neagu Udroiu
20:30 **Galele TVRM organizate de Societate Naţională Spiru Haret pentru Educaţie Ştiinţă şi Cultură**
Emisiune de Georgel Nucă
22:00 **Ieri şi azi**.
Emisiune de Ciprian Vasilescu
22:30 **Film artistic – Remediul *(China)***
Conform reglemetărilor CNA filmul poate fi vizionat de copii cu acordul părinților; genul: dramă (2001); Regia: Zheng Shaolong, Distribuție: Hollis Huston; Tony Leung Ka Fai, Wenli Jiang; Xu Zhu, Cat Cacciatore; După ani şi ani de muncă, cu o carieră de succes şi o familie fericită, Datong Xu simte că a devenit un american adevărat; Numai că totul se va nărui în momentul în care tatăl său, sosit din China, îi aplică nepotului său, Dennis, un remediu foarte cunoscut în medicina tradițională chineză, Filmul prezintă diferențele ce despart cultura occidentală şi cea orientală şi repercusiunile ce pot rezulta de aici
00:00 **Teatrul în fotoliul de acasă** (r)
01:00 **Dor de-acasă** (r)
03:00 **Galele TVRM** (r)
05:00 **Scena ca istorie** (r)

---

*În emisiunea **Teleamfiteatrul Universităţii *Spiru Haret* sunt prezentate Consultaţii pentru sesiunea de examene.** Emisiunea este realizată în cadrul Departamentului Învăţământ.

TVRM Cultural

LUNI – 28 martie 2011

06.00 **Stele de mâine** (r)
06.30 **Cronica scepticului** (r)
07.00 **Echipele Gusti** (r)
08.00 **Mapamond cultural**
08.30 **Stele de mâine**
09.00 **Panteon** (r)
09.30 **Am venit cu drag la voi** (r)
11.30 **Academia copiilor** (r)
13.00 **Ecumenica** (r)
14.00 **TVRM-edicina** – direct
15.00 **Dor de acasă** (r)
17.00 **Teatrul în fotoliul de acasă**
18.00 **Un răspuns pentru fiecare**
18.30 **Recital muzical** (r)
19.00 **Aplauze pentru haretişti**
19.30 **La sfat cu medicul**
20.00 **În căutarea folk-ului pierdut** (r)
21.00 **Cărţi în instanţă**
22.00 **Profil spiritual** – arhivă
23.00 **TVRM-edicina** (r)
00.00 **Echipele „Gusti"** (r)
01.00 **Am venit cu drag la voi** (r)
03.00 **Ecumenica** (r)
04.00 **Cărţi în instanţă** (r)
05.00 **TVRM-edicina** (r)

MARȚI – 29 martie 2011

06.00 **Stele de mâine** (r)
06.30 **Nimic fără lege** (r)
07.00 **Contrapunct**
08.00 **Mapamond cultural**
08.30 **Stele de mâine**
09.00 **Generalul Cinema** (r)
09.30 **La sfat cu medicul** (r)
10.00 **Film artistic străin**
Uniţi în dragoste (Austria, 2002)
11.30 **Agricultura şi alimentaţia** (r)
12.30 **Scrisori de acreditare** (r)
13.00 **Invitatul de la ora 13** – direct
14.00 **Ştiinţă şi spiritualitate**
15.00 **Profil spiritual** – arhivă
16.00 **Stagiune muzicală TVRM**
16.30 **Biblioteca virtuală** (r)
17.00 **Teatrul în fotoliul de acasă** (r)
18.00 **Academia copiilor** (r)
19.30 **Comorile oraşului**
20.00 **Mama, tata, ziarele şi eu**
20.30 **Nocturna** – direct
22.00 **Generaţia în tenişi** – arhivă
23.00 **Teatrul în fotoliul de acasă**
00.00 **Ştiinţă şi spiritualitate** (r)
01.00 **Academia copiilor** (r)
02.30 **Invitatul de la ora 13** (r)
03.30 **Nocturna** (r)
05.00 **Teatrul în fotoliul de acasă** (r)

MIERCURI – 30 martie 2011

06.00 **Stele de mâine** (r)
06.30 **Românul, cetăţean european** (r)
07.00 **Femeia, adevăr şi poveste** (r)
07.30 **Şlagăr fix**
08.00 **Mapamond cultural**
08.30 **Stele de mâine**
09.00 **Parodi press** (r)
09.30 **Mama, tata, ziarele şi eu** (r)
10.00 **Nocturna** (r)
11.30 **Am venit cu drag la voi**
13.30 **Deutsche Welle** (r)
14.00 **TVRM-edicina** – direct
15.00 **Generaţia în tenişi** – arhivă
16.00 **Arhiva TVRM** (r)
17.00 **Cărţi în instanţă** (r)
18.00 **Viaţa ca un spectacol** (r)
19.00 **La Hanul Morăriţei** (r)
20.00 **Mama, tata, ziarele şi eu**
20.30 **Noi, consumatorii**
21.00 **Echipele „Gusti"**
22.00 **Istoria cu învăţătură** – arhivă
23.00 **TVRM-edicina** (r)
00.00 **Femeia, adevăr şi poveste** (r)
00.30 **Deutsche Welle** (r)
01.00 **Cărţi în instanţă** (r)
02.00 **Viaţa ca un spectacol** (r)
03.00 **La Hanul Morăriţei** (r)
04.00 **Echipele „Gusti"** (r)
05.00 **TVRM-edicina** (r)

JOI – 31 martie 2011

06.00 **Stele de mâine** (r)
06.30 **Scrisori de acreditare** (r)
07.00 **Contrapunct**
08.00 **Mapamond cultural**
08.30 **Stele de mâine**
09.00 **Nimic fără lege** (r)
09.30 **Mama, tata, ziarele şi eu** (r)
10.00 **Galele TVRM** (r)
11.30 **Adevăratele stele** (r)
13.00 **Teatrul în fotoliul de acasă** (r)
14.00 **TVRM-edicina** – direct
15.00 **Istoria cu învăţătură** – arhivă
16.00 **Grădina cu statui** (r)
17.00 **Nocturna** (r)
18.30 **Cărţi şi probleme** – arhivă
19.30 **Cronica scepticului** (r)
20.00 **Mama, tata, ziarele şi eu**
20.30 **Virtuţi şi vicii**
21.00 **Teatrul în fotoliul de acasă**
22.00 **Profil spiritual** – arhivă
23.00 **TVRM-edicina** (r)
00.00 **Galele TVRM** (r)
01.30 **Cronica scepticului** (r)
02.00 **Adevăratele stele** (r)
03.30 **Grădina cu statui** (r)
04.30 **Virtuţi şi vicii** (r)
05.00 **TVRM-edicina** (r)

VINERI – 1 aprilie 2011

06.00 **Stele de mâine** (r)
06.30 **Noi, consumatorii** (r)
07.00 **Un răspuns pentru fiecare** (r)
07.30 **Un actor şi rolurile sale** – arhivă
08.00 **Mapamond cultural**
08.30 **Stele de mâine**
09.00 **Aplauze pentru haretişti** (r)
09.30 **Mama, tata, ziarele şi eu** (r)
10.00 **En garde!** (r)
11.00 **Atelier TV studenţesc**
11.30 **Cronica ST** (r)
12.00 **Teatrul în fotoliul de acasă** (r)
13.00 **Comorile oraşului** (r)
13.30 **Deutsche Welle** (r)
14.00 **Lumea văzută de aproape** (r)
15.00 **Profil spirirtual** – arhivă
16.00 **Echipele „Gusti"** (r)
17.00 **Muz-art** (r)
18.00 **Cinefilia** (r)
19.00 **Consum cultura** (r)
20.00 **Mama, tata, ziarele şi eu**
20.30 **Nimic fără lege**
21.00 **La Hanul Morăriţei**
22.00 **Românul, cetăţean european**
22.30 **Femeia, adevăr şi poveste**
23.00 **Şlagăr fix**
23.30 **Stagiunea muzicală TVRM** (r)
00.00 **Atelier TV studenţesc** (r)
00.30 **En garde!** (r)
01.30 **La Hanul Morăriţei** (r)
02.30 **Lumea văzută de aproape** (r)
03.30 **Muz-art** (r)
04.30 **Românul, cetăţean european** (r)
05.00 **Consum cultura** (r)

SÂMBĂTĂ – 2 aprilie 2011

06.00 **Stele de mâine** (r)
06.30 **Gândeşti, deci exişti** (r)
07.00 **Contrapunct**
08.00 **Întâlnire cu folclorul** (r)
08.30 **Stele de mâine**
09.00 **Atelier TV studenţesc** (r)
09.30 **Academia copiilor**
11.00 **Lumea văzută de aproape**
12.00 **Ştiinţă şi spiritualitate** (r)
13.00 **Invitatul de la ora 13** (r)
14.00 **Scrisori de acreditare**
14.30 **În căutarea folk-ului pierdut**
15.30 **Gândeşti, deci exişti**
16.00 **Adevăratele stele**
17.30 **Virtuţi şi vicii** (r)
18.00 **Viaţa ca un spectacol**
19.00 **Aplauze pentru haretişti**
19.30 **Şlagăr fix**
20.00 **Generalul cinema**
20.30 **Cronica scepticului**
21.00 **Galele TVRM**
22.30 **Lumea văzută de aproape** (r)
23.30 **Femeia, adevăr şi poveste** (r)
00.00 **Cronica scepticului** (r)
00.30 **Invitatul de la ora 13** (r)
01.30 **Academia copiilor** (r)
02.30 **Scrisori de acreditare** (r)
03.00 **Gândeşti, deci exişti** (r)
03.30 **Viaţa ca un spectacol** (r)
04.30 **Galele TVRM** (r)

DUMINICĂ – 3 aprilie 2011

06.00 **Stele de mâine** (r)
06.30 **Aplauze pentru haretişti** (r)
07.00 **Gândeşti, deci exişti**! (r)
07.30 **Stagiunea muzicală TVRM** (r)
08.00 **Cronica ST**
08.30 **Stele de mâine**
09.00 **Deutsche Welle**
09.30 **Noi, consumatorii** (r)
10.00 **Ecumenica**
11.00 **Cinefilia**
12.00 **Agricultura şi alimentaţia**
13.00 **Întâlnire cu folclorul**
13.30 **Grădina cu statui**
14.30 **Parodi press**
15.00 **Muz-art**
16.00 **Recital muzical**
16.30 **Consum cultură**
17.30 **Dor de acasă** – direct
19.30 **Panteon**
20.00 **En garde!**
21.00 **Film artistic străin**
Fitzgerald (SUA, 2002)
22.30 **Un actor şi rolurile sale** – arhivă (r)
23.00 **Biblioteca virtuală**
23.30 **Cărţi şi probleme** – arhivă
00.30 **Agricultura şi alimentaţia** (r)
01.30 **Dor de acasă** (r)
03.30 **Biblioteca virtuală** (r)
04.00 **En garde!** (r)
05.00 **Grădina cu statui** (r)

RADIO *ROMÂNIA DE MÂINE — STUDENT FM*

LUNI – VINERI

07.00-10.00
BUNĂ DIMINEAȚA USH!
Realizator: Tiberiu Ursan

10.00-13.00
TACHE ŞI FACE
Realizator: Robert Tache

13.00-16.00
CUTIA PANDOREI
Realizator: Kristine
Marţi 13.00-14.00 – INVITATUL DE LA ORA 13
Realizator: Sorin Lupaşcu

16.00-19.00
FRESH NEWS
Realizatori: Otilia Zamfir

19.00-22.00
DESTRESEARA
Realizator: Maria Ilie

22.00-23.00
Luni-Joi MUZICĂ
Vineri 00.00-06.00 – NIGHT FEVER

23.00-24.00
Luni-Joi CAFÈ NOCTURN
Realizator: Luminița Bondrea
Luni 00.00-01.00 PRINTRE RÂNDURI (r)
Realizatori: Otilia Zamfir
02.00-07.00 – NIGHT FEVER
Marţi 00.00-02.00 – TOP 30 (r)
Realizatori: Alex Crăciun şi Alina Toma
02.00-07.00 – NIGHT FEVER
Miercuri 00.00-02.00 – 80 REMEMBER (r)
Realizator: Robert Tache
02.00-07.00 – NIGHT FEVER
Joi 00.00-01.00 – Metalmorfoza
Realizator: Marru
01.00-07.00 – NIGHT FEVER

SÂMBĂTĂ – DUMINICĂ

06.00-09.30
MUZICĂ

09.30-10.00
MINI RADIO SHOW
Realizator: Irina Haideț

10.00-12.00
MATINAL DE WEEK-END
Realizator: Alina Toma

12.00-13.00
Sâmbătă – MUZICĂ
Duminică – OMUL DIN SPATELE PERSONALITĂȚII
Realizator: Maria Ilie

13.00-17.00
SIESTA DE WEEK-END.
Realizator: Alina Toma

17.00-18.00
Sâmbătă – MUZICĂ
Duminică – PRINTRE RÂNDURI
Realizator: Otilia Zamfir

18.00-20.00
Sâmbătă – 80 REMEMBER
Realizator: Robert Tache
Duminică – TOP 30
Realizatori: Alex Crăciun şi Alina Toma

20.00-23.00
MUZICĂ

23.00-00.00
CAFÈ NOCTURN
Realizator: Luminița Bondrea

00.00-07.00
NIGHT FEVER

ZIUA MONDIALĂ A TEATRULUI

Pentru un teatru în slujba omului

V-aţi închipuit vreodată că teatrul poate fi un puternic instrument al păcii şi reconcilierii? În timp ce statele cheltuiesc sume uriaşe de bani pe misiuni de menţinere a păcii în zone de conflict violent ale lumii, teatrul primeşte puţină atenţie ca alternativă în modificarea şi gestionarea conflictelor de la om la om.

Cum ar putea cetăţenii planetei Pământ să ajungă la pacea universală, când instrumentele folosite vin dinspre forţe externe, aparent de represiune?

Teatrul pătrunde cu subtilitate în sufletul omului cuprins de teamă şi suspiciune, transformând imaginea sinelui şi deschizând o lume de opţiuni în faţa individului şi a comunităţii. El poate conferi sens realităţilor zilnice, împiedicând un viitor nesigur. El se poate angrena în politicile umane în moduri simple şi directe.

Fiind atât de cuprinzător, teatrul poate constitui o experienţă capabilă de a depăşi vechi neînţelegeri. În plus, teatrul este un mijloc dovedit de sprijinire şi promovare a unor idei pe care le împărtăşim şi pentru care suntem dispuşi să luptăm atunci când sunt încălcate. Pentru a avea pace în viitor, trebuie să începem prin a folosi mijloace paşnice care caută să înţeleagă, să respecte şi să recunoască contribuţiile fiecărei fiinţe umane la obţinerea păcii.

Teatrul este limbajul universal prin care putem schimba mesaje de pace şi reconciliere. Prin antrenarea activă a participanţilor, teatrul poate determina mulţi indivizi să demonteze percepţii anterioare dând, în acest fel, şanse individului să renască pentru a face noi alegeri, bazate pe realităţi şi cunoştinţe regăsite. Pentru ca teatrului să-i meargă bine, printre celelalte forme de artă, trebuie să facem un pas curajos înainte şi să-l integrăm în viaţa de zi cu zi, unde să trateze probleme grave precum conflictele şi pacea.

Urmărind transformări sociale şi reforme în cadrul comunităţilor, teatrul există deja în zone răvăşite de război şi în sânul unor popoare care suferă de sărăcie cronică şi boli. Există un număr crescând de poveşti de succes, în care teatrul a reuşit să mobilizeze publicul pentru a face cunoscute victimele traumelor războiului şi a le ajuta. Sunt deja în funcţiune platforme culturale, precum Institutul Internaţional al Teatrului, al cărui scop este „consolidarea păcii şi prieteniei între popoare".

De aceea, ar fi o farsă dacă, cunoscând puterea teatrului, am rămâne tăcuţi în vremuri ca acestea şi i-am lăsa pe mânuitorii de arme şi aruncătorii de bombe să se ocupe de păstrarea păcii în lume. Cum ar putea uneltele înstrăinării să acţioneze şi ca instrumente ale păcii şi împăcării?

Cu ocazia acestei Zile Mondiale a Teatrului, vă îndemn să reflectaţi asupra acestei perspective şi să promovaţi teatrul ca pe un instrument universal de dialog, transformare şi reformă socială. Naţiunile Unite cheltuiesc sume uriaşe de bani pe misiuni de menţinere a păcii prin intermediul armelor în toată lumea, în vreme ce teatrul este o alternativă spontană, umană, mai puţin costisitoare şi cu mult mai puternică.

Chiar dacă nu poate fi singura cale de a aduce pacea, teatrul ar trebui cu siguranţă inclus ca un instrument eficace în misiunile de menţinere a păcii.

*

Actorii din lumea întreagă au sărbătorit, duminică, 27 martie, Ziua Mondială a Teatrului, eveniment marcat în fiecare an prin citirea unui mesaj scris de o personalitate de renume mondial. Textul din acest an a fost transmis de Jessica Kaahwa - o reprezentantă a teatrului african (Uganda), dramaturg, actriță, regizoare şi profesor de teatru, un nume foarte cunoscut şi apreciat în Africa şi nu numai.

Stimaţi cititori,

Dorim să fiţi partenerii noştri în elaborarea publicaţiei *Opinia naţională*. De aceea, vă adresăm invitaţia de a ne transmite opinii, informaţii, idei de larg interes naţional, pe care să le publicăm în ediţiile viitoare.

Aşteptăm cu interes şi propuneri privind conţinutul publicaţiei.

Dragi studenţi!

Aveţi întrebări la care doriţi să primiţi lămuriri de la cadrele didactice? Vă rugăm să le transmiteţi *Opiniei naţionale*! Tot aici veţi găsi şi răspunsurile.

Transmiteţi corespondenţa dumneavoastră la adresele:

- **Strada Fabricii nr. 46 G, sectorul 6, Bucureşti**
- **e-mail: opinia@spiruharet.ro; on@spiruharet.ro; opinianationala@yahoo.com**

Telefoane: 021.316.97.91 (telefon şi fax)
021.316.97.85; 021.316.97.86; 021.316.97.87
- interioare: 168 şi 169

Opinia naţională

REVISTA *OPINIA NAŢIONALĂ* ESTE EDITATĂ DE FUNDAŢIA *ROMÂNIA DE MÂINE*, UNIVERSITATEA *SPIRU HARET*

Solicitări de abonamente, cu plata prin mandat poştal sau dispoziţie de plată, se pot adresa serviciului de difuzare care funcţionează în Strada Fabricii nr. 46 G, sectorul 6, Bucureşti. Telefon 021.316.97.88/int.108.

ISSN 1221-4019 şi ISSN 1841-4265 (*Opinia naţională* ONLINE)

Tiparul executat de TIPOGRAFIA FUNDAŢIEI *ROMÂNIA DE MÂINE*

Dr. Eduard Apetrei: *ASTĂZI, MEDICINA NU SE POATE ÎNȚELEGE FĂRĂ FACTORII DE RISC*

Unul dintre cei mai reputați medici ai României, specialist în boli cardiovasculare, este profesorul universitar doctor Eduard Apetrei. În cabinetul de la Institutul unde lucrează, zi de zi îl așteaptă foarte multă lume, de dimineață până seara târziu. Renumele domniei sale este făcut, deopotrivă, din lucrul cu pacientul și din numeroasele cărți pe care le-a publicat, din cursurile la facultate.

Valeriu RÂPEANU: Domnule profesor, noi obișnuim, cu personalitățile, așa cum ar fi spus și Tudor Arghezi: să începem cu începutul. Când ați simțit dumneavoastră că vă atrage medicina: a fost un moment, a fost o întâmplare, a fost un dascăl, ce v-a determinat să alegeți calea medicinei și, apoi, vom vedea, specialitatea aceasta?

Eduard APETREI: Mi s-a mai pus întrebarea aceasta, care este cam incomodă, pentru că am alte răspunsuri decât cel pe care lumea le-ar aștepta de la mine.

Valeriu RÂPEANU: Tocmai, vă rugăm să dați răspunsurile pe care noi nu le așteptăm.

Eduard APETREI: A fost o întâmplare, o întâmplare că am urmat medicina, nu că am ales-o; n-a fost alegerea mea. Am urmat medicina pentru că era dorința tatei: să ajung preot sau doctor, întrucât, pe vremea aceea, era o anumită influență, destul de greu de respins, a părinților, și era greu să faci față, nu se compară cu ceea ce este astăzi. Atunci, eu, neplăcându-mi deloc prima variantă, de preot, am ales a doua variantă. Și așa se face că m-am pregătit și am dat examen la Facultatea de medicină din Iași.

Valeriu RÂPEANU: Deci, sunteți un „produs" al școlii de medicină ieșene.

Eduard APETREI: Da, sunt un produs al școlii de medicină ieșene, pe care o respect în mod deosebit, sau căreia îi datorez foarte mult.

Valeriu RÂPEANU: Profesorul meu, Tudor Vianu, esteticianul, spunea că, după Primul Război Mondial, pentru un student care îmbrățișa medicina era o problemă: ce să aleagă: București, Cluj sau Iași?... Pentru că erau școli atât de puternice și cu profesori atât de renumiți, încât era opțiunea spre ce maeștri, spre ce profesori să meargă; pentru că toate reprezentau *adevărate Școli de medicină*.

Eduard APETREI: Mare adevăr spuneți, chiar pe vremea aceea, ne aflăm la sfârșitul războiului sau imediat după, școlile de medicină își păstrau încă această aureolă de școală bună, de școală mai puțin bună; dar, vreau să remarc un lucru, școlile de medicină din Iași, Cluj au avut o influență mult mai mare asupra studenților decât școlile din București. M-ați întrebat dacă am avut maeștri? Mi i-am ales pe parcurs, văzând cum sunt predate cursurile, văzând cum doctorii îngrijesc bolnavii, mi-am ales maeștrii și căutam să-i imit. Școala de la Iași oferea șansa cunoașterii oamenilor, cunoașterii colegilor, nu numai de la Facultatea de medicină, ci și de la celelalte facultăți. Mi-amintesc de întâlnirile noastre, am foarte mulți prieteni, care nu sunt doctori, și această prietenie este legată de perioada aceea când am stat în Iași. Era o ambianță universitară, stimulativă, exemplele le vedeai pe stradă, nu făceai decât să le urmezi; s-a deteriorat, însă, pe parcurs, când au intervenit „principiile noi", cu ghilimele mari, cu o anumită conotație politică, negativă, asupra interrelației umane; s-a introdus acea suspiciune, lipsă de încredere, urmărire. Mi-aduc aminte că am și pătimit, tata având oarecare avere; spun avere cu voce mai joasă, pentru că nu era formidabilă, dar era categorisit într-o grupă socială, așa-zișii chiaburi... A trebuit să întrerup facultatea pentru o perioadă. Și-mi amintesc de decan când m-a chemat să-mi spună: măi, băiatule, te duci acasă; dar tot eu am să te primesc înapoi. Și, după șase luni - mi-aduc aminte, pentru că între timp s-a schimbat legea, erau prea mulți chiaburi și atunci a trebuit redusă, oarecum, această pătură, să zicem - am putut continua studiile. Dar, m-am emoționat puțin, pentru că acel decan m-a marcat foarte mult, pe vremea aceea era foarte greu să spui „vezi că eu mă ocup să vă aduc înapoi".

Valeriu RÂPEANU: Au existat întotdeauna oameni...

Eduard APETREI: Iașiul e plin de asemenea oameni. Pomenesc numele unui chirurg de mare clasă, profesorul Buțureanu, el și cu Chipail au făcut *Școală de chirurgie* în Iași; Chipail a operat chiar pe inimă. În afară de București, următoarele operații pe inimă s-au făcut la Iași, datorită acestor oameni, bine pregătiți și entuziaști. Văzând și evoluând în acest domeniu, fac o remarcă, domnule Râpeanu: înainte, când se descoperea ceva în afară, ceva bun, doctorii din țară aveau posibilitatea să aplice rapid, la trei-patru luni după ce se publica un lucru nou se aplica în țară. Acum, nu mai avem această posibilitate.

Valeriu RÂPEANU: De ce?

Eduard APETREI: Din foarte multe considerente: nu neapărat în acest, dar și în acest moment; înainte, înțelegeți ce vreau să spun prin înainte, accesul la informație era greu, dar aveai informația, totuși. Ne duceam la niște congrese, când veneai, te trezeai că nu aveai cu ce să aplici și, atunci, ne plăcea să spunem: că noi avem niște doctori foarte buni, dar n-au aparatura celor din Vest. Nu-i chiar așa! Doctorul bun, astăzi, nu se mai poate concepe a fi un doctor care folosește doar stetoscopul și stă de vorbă cu bolnavul, nu-i suficient; este obligatoriu, dar nu-i suficient – acesta-i răspunsul. Sigur, s-au mai ameliorat, într-un fel, anumite lucruri astăzi, dar menținem încă această distanță între momentul aplicării unei metode, cu rezultatele ei, și momentul aplicării la noi.

Valeriu RÂPEANU: Domnule profesor, când ați venit și ați început să profesați la București?

Eduard APETREI: Am venit București după ce am terminat facultatea; am lucrat câțiva ani într-un oraș muncitoresc din toate punctele de vedere – orașul Onești, în care am avut șansa teribilă să întâlnesc niște oameni, de care mereu îmi amintesc cu plăcere, foarte bine formați aici, în București; printre alții, chiar cu câteva luni înainte, plecase de acolo profesorul Juvara, știți de ce...

Valeriu RÂPEANU: Fusese condamnat...

Eduard APETREI: A lăsat în urma lui niște elevi teribili, cu care m-am pregătit în continuare; socotesc orașul Onești a doua mea facultate din punct de vedere profesional, cu teze scrise, dacă nu înveți cutare lucru și nu ne spui, nu vii deseară la noi să jucăm canastă, sau ceva în genul ăsta. Extrem de stimulativ. Am venit în București, obținând un loc bun în cadrul rezidențiatului, secundariatului, cum se numea atunci, și am avut posibilitatea să vin la Clinica ASCAR.

Valeriu RÂPEANU: Care era în Piața Lahovary.

Eduard APETREI: Mi-amintesc că l-am cunoscut bine pe profesorul Iliescu, care a și dat numele acestui institut; am lucrat cu el. Din primul pas pe care l-am făcut în București, am dat concursuri peste concursuri, mi-amintesc că cel mai greu a fost concursul pentru preparator, un concurs foarte greu, cu șase sau șapte candidați, și de atunci am rămas în această instituție, pe care o iubesc teribil.

Valeriu RÂPEANU: Se și vede, din tot ce faceți, și cum vă iubesc bolnavii, pacienții dumneavoastră. Domnule profesor, dumneavoastră ați spus aici ceva legat de aparatură. În specialitatea dumneavoastră, că poate veni la dumneavoastră un pacient, un bolnav real sau un închipuit, poate ați avut și așa ceva... de la cazuri dramatice, până la ipohondrie, cât este apropiere de bolnav și cât, mai ales acum, când o avem la îndemână, totuși, în sistemul nostru medical, de stat, privat, aparatură. Vedeți, s-a vorbit despre faptul că, în momentul de față, mai ales în chirurgie, unealta este cea care prelungește mâna, și mâna are un rol din ce în ce mai mic. Dumneavoastră aveți de-a face cu oameni care vin, au o durere, o suferință, la un organ vital. S-a schimbat și mentalitatea medicului în fața acestui uriaș progres al tehnicii; s-a schimbat și atitudinea medicului față de bolnav, modul de a lucra cu bolnavul?

Eduard APETREI: Sigur, trebuie să acceptăm această schimbare, atât ca doctori, cât și ca dascăli, pentru că, aș putea spune că 70 la sută dintre cardiologii, care profesează în România, sunt formați aici, și cunosc bine situația cardiologiei din această țară. Noi beneficiem de un lucru. În Occident există, ceea ce este de înțeles, o depărtare între bolnav și doctor; între bolnav și doctor se află formulare, care se bifează; între bolnav și doctor se află intermediari, cum ar fi asistente medicale, cei care fac ecografii, nu le mai face doctorul; și la doctor vin rezultatele, el trebuie să le integreze și să dea un verdict. Noi știm acest lucru și, întotdeauna, comentam ce rău e. Ce dezavantajos e pentru bolnav, și avem și foarte multe semnale în acest sens… că bolnavul spune: doresc să mă vedeți dumneavoastră! Bolnavi de-ai noștri, care au plecat, vin în țară, să se îngrijească aici, pentru că spun: „nu pot să stau de vorbă cu un doctor". Acum, această distanță, între doctor, pacient și intermediar, se lărgește și la noi. Noi am pornit de aici, bolnavul este aici, doctorul foarte aproape, această distanță se mărește și la noi. De ce? Fără să pierdem, în niciun caz, contactul cu bolnavul, sau, mai bine zis, domnule Râpeanu, recomand colegilor mei, de fiecare dată când am ocazia, să nu piardă contactul cu bolnavul. Și le mai spun un lucru, când un diagnostic nu se potrivește, singurul lucru pe care trebuie să-l faceți este să vă întoarceți, din nou, la bolnav, și să-l întrebați din nou: „dar de ce ai venit, domnule, ce te supără pe dumneata?" Și să nu eviți niciodată să-l examinezi din nou: o dată, de două ori, de câte ori consideri că este nevoie, pentru că acolo vei găsi răspunsul, când aparatele nu ți-l pot da. Dar, formularea aceasta, că aparatul îți dă răspunsul, eu nu am făcut-o niciodată. Nu aparatul îți dă răspunsul, aparatul ne ajută să ne prelungim simțurile. Vă dau un exemplu, electrocardiografia, care este înființată acum o sută și ceva de ani, ne-a ajutat să înțelegem activitatea electrică a inimii, activitatea electrică a inimii aduce informații, dar poate aduce, alături de informații bune, și informații false. De ce? Îți spune acolo ceva, nu se încadrează în canoanele tale și, deodată, tratezi bolnavul de ceva ce nu are.

Valeriu RÂPEANU: Vă întrerup o secundă, întrebarea aceasta am auzit-o la un post francez: se poate ca electrocardiograma să fie bună și pacientul, într-un timp foarte scurt, să facă infarct?

Eduard APETREI: Sigur că da. Sigur că se poate și mi-ați dat ocazia să o afirm: infarctul miocardic este previzibil, astăzi, dar nu prin electrocardiografie. Dacă un bolnav vine la mine și eu aflu că el fumează, că el are diabet, că el are hipertensiune arterială, că-i mai voinic, că nu face mișcare, eu pot să-i spun: dumneata vei face infarct miocardic, dacă nu îți corectezi aceste lucruri.

Valeriu RÂPEANU: Deci, dumneavoastră credeți și aplicați, în întâlnirea cu bolnavul, aceste elemente, care se numesc factorii de risc.

Eduard APETREI: Astăzi, medicina nu se poate înțelege fără factorii de risc.

Valeriu RÂPEANU: Și care sunt, în bolile cardiovasculare, principalii factori de risc?

Eduard APETREI: Vi-i spun imediat, dar vreau să dau răspunsul și mai limpede cu electrocardiograma. Și revin. De ce? Pentru că este foarte important, am colegi care pun bază sută la sută pe electrocardiogramă, nu mai întreabă bolnavul; or, sunt categorii de bolnavi, între care femeile, care au anumite modificări pe electrocardiogramă, pentru că electrocardiograma este o sumă a unor vectori, pe care-i produce inima în acțiune. Suma asta se poate face, uneori, când vectorii sunt paraleli și, deci, se dublează; sau, vectorii au un anumit unghi, și atunci se anulează anumite forțe ale vectorilor și, din aceste anulări de vectori, rezultă electrocardiograma finală. Or, poziția inimii în torace, grosimea sau subțirimea toracelui modifică electrocardiograma, ca și mulți, mulți alți factori. Deci, m-ați întrebat: se poate ca să am electrocardiogramă normală și după câtva timp să fac infarct? Da, se poate și după trei minute, se poate și după o oră, dar și după un an. Deci, nu electrocardiograma… Dumneavoastră, foarte bine, m-ați întrebat, punctual, care sunt factorii de risc?

Valeriu RÂPEANU: După părerea dumneavoastră...

Eduard APETREI: Nu este numai părerea mea, și observ, zi de zi, că am dreptate, cei care au descris acești factori de risc, pentru prima dată, au dreptate, au atras atenția. Fac o paranteză mică. În America s-a observat că bolile cardiovasculare sunt influențate de acești factori de risc, era în anii'60, de fapt, americanii și canadienii au observat asta. Să-i iau în ordine, cum spuneți dumneavoastră: - *fumatul*, cei care fumează, cei care au hipertensiune arterială și n-o tratează, cei care au diabet și nu-l tratează, cei care nu fac mișcare, cei care au obezitate, cei care au alți factori mai mici… dar aceștia sunt majori, că m-ați întrebat de factorii majori, au boli cardiovasculare. Și, atunci, ei ce-au făcut? Au pornit o campanie teribilă împotriva fumatului. Nu s-au mutat toate companiile în Europa? Nu am ajuns să avem în România fabrici de țigări? Nu se vor muta ei puțin mai încolo, când în România lumea va realiza acest lucru și n-o să ne ocupăm numai de anumite „fleacuri", când politicul se va implica în treaba aceasta, n-o să se mute și de la noi? *Hipertensiunea arterială* – au tratat hipertensiunea arterială, de fapt, ei au făcut o cardiologie modernă, s-o numim așa, pentru că

Prof. dr. Eduard Apetrei este medic primar cardiolog la Institutul de Boli Cardiovasculare Prof. dr. C.C. Iliescu, șeful Secției Cardiologie II și profesor asociat al UMF „Carol Davila" București. Este fellow al Asociației Europene de Cardiologie și membru al Federației Mondiale de Cardiologie. A efectuat stagii de pregătire în Finlanda, Belgia, Franța și SUA. A post președinte al Societății Române de Cardiologie între 1994 și 1998 (2 mandate). A primit titlul de Doctor Honoris Causa al UMF „Grigore T. Popa" din Iași și a fost decorat cu Ordinul Național „Serviciul Credincios" în grad de Comandor. Autor de numeroase articole și cărți de specialitate, prof. dr. Eduard Apetrei este unul dintre reprezentanții de seamă ai cardiologiei românești. Este membru al Comisiei Europene pentru Specialitatea *Cardiologie* și al Comisiei Europene pentru acreditare în *Ecocardiografie*.

așa este în zilele noastre, inițiată de profesorul Iliescu. O scurtă poveste, profesorul Iliescu a învățat în Anglia, și în Anglia a învățat cu el, la aceeași școală, un profesor din America, P.D. Weigth, care s-a întors în America, și domnul Iliescu s-a întors în România. Domnul Iliescu a înființat ASCAR, care era prima instituție, din România, de anvergura acestui mod de a face prevenire, a doua din lume, după Mexic; și domnul Weigth s-a întors în America și a creat cardiologia profilactică. Când P.D. Weigth a venit în România să-l viziteze pe profesorul Iliescu, fiind prieteni, a rămas impresionat de ce a văzut…Dar, pentru că această instituție mergea așa de bine, am fost nevoiți s-o distrugem.

Valeriu RÂPEANU: E un obicei românesc, nu numai în acest domeniu...

Eduard APETREI: S-o distrugem, de ce să meargă așa de bine?! Dumneavoastră știți?! Venea un bolnav la mine și-i spuneam: trebuie să veniți după trei săptămâni, pentru că trebuie să urmăresc cutare lucru; el nu venea; asistenta medicală se ducea la el acasă, sau îi dădea telefon: uite, v-a chemat doctorul nostru, de ce nu veniți la control!? Răspundea: păi, n-am avut timp... I se răspundea: bine, veniți peste trei zile...; sau, îi dădea ea sfaturi ce trebuie să facă. Și Iliescu a creat o rețea în câteva centre din țară.

Valeriu RÂPEANU: Cum s-a putut acest lucru?

Eduard APETREI: Pentru că mergea foarte bine, domnule Râpeanu. Niște nume, în primul rând, unii trăiesc și astăzi, ne-au desființat de acolo și ne-au mutat aici…

Valeriu RÂPEANU: Vedeți, Iorga spunea în 1930 că invidia este unul din cele mai mari defecte permanente ale intelectualului român. Și, din 1930 până acum, lucrurile s-au agravat. Din nenorocire, nu a fost contrazis.

Eduard APETREI: Dar acum vă pun eu o întrebare: de ce domnule Râpeanu? De ce suntem construiți așa?

Valeriu RÂPEANU: De ce?! Pentru că există explicații de natură psihologică, poate și pentru faptul că totul se concentrează într-un centru sau în câteva centre; poate și pentru faptul că nu suportăm pe cel de lângă noi, există această dorință de a distruge, de a distruge cu orice preț... Eu l-am cunoscut pe Ion Agârbiceanu, în 1963, târziu, după opt luni a și murit, era la Cluj; am mers la el, m-a dus un confrate, și primul lucru, care m-a uimit, era că avea în mână o revistă *Steaua,* cu ultimele poezii ale lui Tudor Arghezi, poezii publicate atunci, în 1963. Agârbiceanu moare în 1963, Arghezi în 1967. Și, revin, tocmai terminase o scrisoare, pentru Tudor Arghezi, în care-i spunea: „cum de la vârsta asta poți să scrii lucruri atât de frumoase, spune-mi?!" Era așa frumos scris și am scris și eu ceva despre această scurtă întâlnire, dar, era un om care se bucura de succesul celui din generația lui.

Eduard APETREI: Din generația sa, și din același domeniu, ce frumos spus și scris...

Valeriu RÂPEANU: În momentul de față, și nu numai în momentul de față, lucrurile s-au degradat, după părerea mea, și prin faptul că oamenii au învățat, după'44, cum se pot distruge. Am vorbit la Muzeul *Rebreanu*, de aici, din București, cu domnul Barbu Cioculescu, despre ceea ce s-a întâmplat la moartea lui Rebreanu. El moare, la o săptămână după 23 August, și presa s-a năpustit asupra lui, asupra unui mort, asta este groaznic: „antonescian", „fascist", că „s-a îmbogățit peste măsură", că „a luat milioane de lei", ceea ce nici nu corespundea adevărului.

Pentru că sunteți un iubitor de muzică: a fost comemorarea a 40 de ani de la moartea lui George Georgescu. A fost un simpozion foarte frumos, s-au reunit muzicologii și se evoca acolo faptul că, din 1944, unul dintre primii epurați, și a fost epurat trei ani de zile, a fost George Georgescu, căruia i s-a interzis, pur și simplu, să dirijeze. De ce? Pentru că dirijase Wagner, și-l dirijase în timpul războiului. Și, în același timp, erau epurați și atacați în modul cel mai dur și alții. Despre Dinu Brătianu a apărut un articol în care era sfătuit să urmeze exemplul lui Killinger, adică să se sinucidă; dacă vă închipuiți, cel mai mare istoric al românilor din acele timpuri. După cum, după 22 decembrie au fost oameni, care făcuseră lucrul acesta prin '44-'48, și începuseră să-l facă și acum, în sens invers. Există o bucurie a distrugerii, a demascării, și, exemplul dumneavoastră este foarte tragic, pentru că nu este vorba de un om, ci de o instituție.

Eduard APETREI: Da, de o instituție și ce instituție...

Valeriu RÂPEANU: De care depinde viața foarte multor oameni, nu este vorba numai de profesorul cutare sau academicianul cutare... De această instituție depinde viața unei colectivități.

Eduard APETREI: Da, dar cred că instituția era legată de un nume, dar nu un nume oarecare ASCAR – Asistența Cardiacilor era o instituție care mergea foarte bine și care ar fi contribuit, dacă instituția era lăsată să se dezvolte, la dezvoltarea cardiologiei mai bine decât s-a făcut și mai eficient și cuprindea un număr mare de bolnavi, poate nu ajungeam să fim cu graficul la cel mai mare procent din Europa…

Valeriu RÂPEANU: Dumneavoastră ați mai spus un adevăr, în legătură cu distanța între profesioniști și ceilalți...

Eduard APETREI: Da, că unii sunt foarte puternici profesional, foarte buni, mult mai mulți ca în orașele mici, și profesiunea era sfântă; și sunt unii care profită de acești oameni. Deci, profitorii, pe care i-am cunoscut, erau pe poziții destul de bune și, din nefericire, domnule Râpeanu, pe poziții de decizie...

Valeriu RÂPEANU: De decizie, deci de a-i putea împiedica pe cei care puteau să se ridice, care aveau o pregătire profesională mai bună, care aveau cărți, pentru că medicina se transmite și prin cărțile pe care discipolii le aveau... Dumneavoastră aveți și un număr mare de cărți, de tratate, de cursuri...

Eduard APETREI: De-a lungul anilor, am fost stimulat să scriu. Îmi amintesc că primul stimul l-am primit de la un om, pe care l-am apreciat foarte mult, a scris prima carte bună de *Electrocardiografie* din țara noastră, de profesorul Viciu, a fost conferențiar, și mi-a repartizat să țin niște cursuri. El venea la mine la cursuri, mă lua deoparte, cu doi-trei, pe care-i chema din catedre, și le spunea: uite, am fost la cursul lui Apetrei, iată ce-i spun: „măi, băiatule, aici ai făcut bine, aici n-ai făcut bine". Pentru că țineam cursuri nu la studenți, ci la medicii care veneau la specializare și care, toți, erau mai mari în vârstă ca mine. Asta școală, domnule Râpeanu! Ei veneau la cursuri ca să învețe, nu se făcea deosebirea de vârstă, pentru că învățam împreună. Și el mi-a spus, atunci, revin: „ai ținut niște cursuri bune, hai să scriem o carte".

Valeriu RÂPEANU: Da, domnule profesor, ce înseamnă și memoria… Ce spuneți dumneavoastră în legătură cu profesorul care asista la cursuri, îmi aduce aminte, de 1950, când am început cursurile Facultății de filologie, cum se numea atunci, în București; era, la catedra de *Istoria literaturii universale,* profesorul Tudor Vianu...

Eduard APETREI: I-am cunoscut feciorul, eminentul psihiatru Ion Vianu, care este plecat în Elveția. A venit în țară.

Valeriu RÂPEANU: Acum e mai mult prin țară, a dat și câteva interviuri interesante, e un om de cultură. Revin, exact când vorbeați dumneavoastră, mi-am amintit: anumite lecții erau ținute de asistenții domnilor profesori, cum era Ion Frunzetti, Edgar Papu și alții; dar asistenții nu țineau lecții când nu putea profesorul să vină, când era plecat; nu, țineau lecții în fața profesorului; adică era lecția ținută de Ion Frunzetti, dar la care era totdeauna prezent Tudor Vianu. El doar îi prezenta împreună cu tema lecției, spunea câteva cuvinte despre asistent, și apoi el stătea și asculta ca și noi.

Eduard APETREI: Dar ce emoții aveam.

Valeriu RÂPEANU: Profesorul nu îl trimitea oricum: „du-te, tu, și ține-mi cursul, pentru că sunt plecat astăzi". Nu, era cu totul altă mentalitate.

Eduard APETREI: Altă mentalitate. Astăzi este cu totul altceva.

Valeriu RÂPEANU: Așa se făceau școlile; și el, asistentul, știa acest lucru, și se pregătea, mai ales că, înainte cu o săptămână, vorbise Tudor Vianu, el vorbea după Tudor Vianu, și după aceea venea iar Tudor Vianu. Așa că, pentru el, comparația era îngrozitor de dură.

Eduard APETREI: Era dură, dar era stimulativă. Și mai era un lucru, domnule Râpeanu, pe vremea aceea, din ce știu, n-am apucat, profesorii își alegeau colaboratorii. Pe mine, când am ajuns la ASCAR, n-a putut să mă mai aleagă nimeni, a trebuit să dau un examen, dar n-am fost ales; deci, m-am înscris la un examen; îmi amintesc un lucru: profesorul Iliescu nu era în comisie, erau alți profesori în comisie, și, când m-am întors, m-a chemat imediat și m-a întrebat: „spune-mi, ce-ai scris?" Și i-am că am scris cutare, și cutare. Mi-a spus: „măi, băiatule, ai scris cam mult pentru comisie și ai putea să cazi". Îmi amintesc acest lucru formidabil. Întâmplarea a fost că n-am căzut, că l-am luat. Deci, noi, dacă am avea posibilitatea, noi, profesorii care suntem activi, am dori să ne facem o echipă, deci să ne alegem un om. De exemplu, sunt în jurul meu atâția doctori buni, tineri; eu știu că ăsta este foarte bun, foarte dotat, nu pot să-l aduc. Dar nici nu pot să dau afară, după ce-mi dau seama că unul e o canalie.

Valeriu RÂPEANU: Sunt o serie de bariere, care, de cele mai multe ori, sunt artificiale, adică sub pretextul exigenței etc., etc.

Eduard APETREI: Exigenței impuse, care nu dă bine...

Valeriu RÂPEANU: Care nu dă bine, pentru că se pot întâmpla o mulțime de alte probleme, pe care le știm cu toții; nu există contactul uman și profesional. În sensul acesta, ce credeți că ați comunicat, prin cărțile dumneavoastră, studenților, confraților? Ați prelungit activitatea dumneavoastră de la cabinet și de la patul bolnavului?

Eduard APETREI: Primele cărți au fost scrise pentru a comunica confraților. Prima mea carte a fost legată de o metodă care era la modă pe vremea când am început eu cardiologia și, trebuie să vă spun că, față de primii ani, când am studiat, dintr-o oarecare obligație către familie, către tata, ulterior, lucrurile au luat cu totul altă turnură, în sensul că mi-a plăcut foarte mult. Prima carte, pe care am scris-o cu acest profesor, conferențiar Viciu, a fost o carte de *fonomecanogramă*, deci explorarea inimii cu tot ce produce ea audibil; ne dădea informații foarte multe despre performanța inimii. Această carte nu era adresată studenților, era adresată către confrați, către doctorii care vor să se specializeze. Dar, sigur, și studenții mă căutau să-mi ceară anumite detalii cu anumite subcapitole. Remarc un lucru, intrarea mea în București a fost făcută la Facultatea de perfecționare, era facultate de sine stătătoare, a medicilor și farmaciștilor din România. Era cel mai bun institut de formare de cadre, de specialiști, care, de asemenea, iară a fost disipat. Și, ulterior, când am avut studenți, am scris și cărți pentru studenți; dar, nu neapărat pentru studenți, una dintre ele este o carte de *Electrocardiografie*, la care am pornit din următoarea rațiune: am văzut că oamenii folosesc mașinile, deci, eu am mașină, care-mi face electrocardiogramă, și mașina îmi dă și rezultatul. Are și ea istoria ei.

Valeriu RÂPEANU: Deci ce vă spune mașina?

Eduard APETREI: Așa am început această carte: interpretez eu cu colega mea, Ioana Stoian, această electrocardiogramă făcută de mașină și mașina dă și rezultatul. Am observat că mașina dă rezultat prost. Și mașina știe ce spune: raport nesemnat, deci, nu-i asumat de o ființă umană; dar doctorii noștri, fiind grăbiți și ne mai învățând electrocardiografia, aplicau rezultatul mașinii, n-o semnau, dar aplicau rezultatele. La cursurile pe care le țineam aici, m-am gândit și i-am spus Ioanei: hai să adunăm asta, și să le spunem oamenilor; și chiar le-am spus: o să vă spunem ce spune mașina și care este realitatea. Și așa am pornit această carte, primul capitol, de fapt. Și, ulterior, mi-am dat seama că electrocardiografia trebuie mult și bine învățată. Venind mașina, care-ți dă rezultatul, doctorii nu mai învață. Aveam cursuri de electrocardiografie, dar doctorii nu mai veneau la cursuri. Ceva nu era în regulă. Și, după aceea, veneau bolnavi, trimiși de colegii noștri, cu diagnostic greșit. De unde vine diagnosticul ăsta? De la electrocardiogramă. Electrocardiograma greșit interpretată. Deci, așa am făcut această carte. Ulterior, m-am extins și am intrat, împreună cu colega mea, mai profund în electrocardiografie, și așa am făcut și partea finală: cu întrebări, să răspundă colegii. Acum doi ani am făcut această carte, este apreciată de colegi și căutată. Deci, m-ați întrebat: cui se adresează aceste cărți? Iată, ultima carte, pe care am scris-o împreună cu colegii din clinică, este cartea pe care am lansat-o la Congresul național de cardiologie de la Poiana Brașov, un congres de ținută europeană, din toate punctele de vedere. Această carte și o altă carte. Asta se adresează specialiștilor în cardiologie. Le-am scos din experiența noastră, am prezentat cazuri. Iată, vine la mine un bolnav, care are cutare, și iată ce i-am găsit, i-am făcut EKG, electro-ecografie ș.a.m.d. Pentru că m-ați întrebat de cărți, nu pot să nu vă spun că marea mea dragoste este *Ecocardiografia,* o carte pe care am scris-o în anii'90, chiar în'90 a apărut, dar eu o scrisesem mai înainte, cu vreo doi ani de zile, de fapt...

Valeriu RÂPEANU: Vă pasionează...

Eduard APETREI: E cea mai mare dragoste a mea, prima dragoste, și știți, prima dragoste nu se uită, nu se denunță…

Valeriu RÂPEANU: Domnule profesor, vream să vă întreb: factorul psihic, stresul joacă un rol major în bolile cardiovasculare? Îl luați în considerare când vi se prezintă un bolnav? Sau credeți că este ceva mai mult lăturalnic, care nu poate influența?

Eduard APETREI: Am să vă răspund, într-un fel care nu o să vă mire: nu-l neglijăm, în nici un caz. Dar am să vă spun și o altă idee: creațiile importante s-au făcut sub impulsul unui mic stres. Picturile mari, operele mari ale lui Wagner, simfoniile lui Beethoven erau, oarecum, emoționați când creau, deci ei nu au făcut-o liniștiți, pe fotolii, dimpotrivă. Există un anumit stres bun. Există un anumit tip de stimulare, pe care-l poți încadra în stres bun. De fapt, noi înțelegem prin stres ceva negativ. Peiorativ, stresul este ceva care-ți face rău. Deci, acum vorbim de dimensiunea fenomenului acesta de agitație, de lucruri neîmplinite, nu găsesc cutare, am un șef care-i foarte rău, am subalterni pe care nu pot să-i scot din clinică, pentru că nu-mi dă voie legea. O mulțime de lucruri de felul acesta te fac să trăiești o stare de tensiune permanentă, continuă, dezavantajoasă. Ce produce? Produce foarte multe lucruri: în primul rând, inima lucrează mai mult decât ar trebui, lucrând mai mult decât al trebui consumă mai mult decât ar trebui, consumul acesta ar trebui să vină de undeva, trebuie fabricat. În al doilea rând, arterele reacționează, și stresul poate fi luat în seama la producerea tensiunii arteriale, hipertensiunii. În restul bolilor nu este printre factorii de risc major, este un factor pe care-l luăm în seamă.

Valeriu RÂPEANU: Și nu-l neglijăm.

Eduard APETREI: Ați auzit de situații când cineva a aflat o veste foarte bună și s-a prăpădit. A aflat că a câștigat nu știu ce lucru, sau a aflat că fata a intrat la facultate, și s-a prăpădit de emoție, emoția înseamnă descărcări de anumite substanțe, care ne agită. Dar poate să fie și emoție pozitivă, care, așa o judecăm noi, ar fi pozitivă.

Valeriu RÂPEANU: V-am întâlnit la concertul Silvia Marcovici - Valentin Gheorghiu, în cadrul Festivalului artelor. Sunteți un iubitor al muzicii?

Eduard APETREI: Mă relaxează. Eu termin programul în jur de 8 seara. La Festival, sigur, că l-am terminat mai devreme, altfel mă simt teribil de obosit, dacă m-aș duce acasă. Dacă mă duc în sala de concerte, se schimbă, complet, totul. Ajuns la 10-11 noaptea acasă, după un concert, sunt un alt om. A doua zi este o zi mult mai bună. Nu sunt eu pregătit să vă vorbesc despre ce înseamnă muzica pentru oameni. Mie îmi place foarte mult.

Valeriu RÂPEANU: Da, este clar. Și chiar concertul, la care ne-am întâlnit, a fost de excepție.

Eduard APETREI: Silvia Marcovici este o interpretă de excepție.

Valeriu RÂPEANU: Valentin Gheorghiu, la peste 75 de ani… Ce vitalitate are, nu a pierdut nimic... Noi ni-l amintim din anii'50 și, repet, nu a pierdut nimic din vitalitatea sa, mai mult chiar, parcă s-a sublimat.

Eduart APETREI: Eu îl cunosc bine, și este așa și în viața particulară, ne mai întâlnim, pot să spun că e unul dintre oamenii de la care am foarte mult de învățat. Mă întâlnesc de fiecare dată cu plăcere cu ei, cu Valentin și soția lui, Roxana.

Valeriu RÂPEANU: Și e un exemplu de modestie, la valoarea sa; am îndrăznit să scriu la o aniversare a sa că e prea modest și modestia are limitele ei.

Eduard APETREI: Și fratele lui, Ștefan, e la fel de modest. Ștefan a fost cel care a creat-o, a ajutat-o pe Silvia, i-a fost mentor.

Valeriu RÂPEANU: A fost studenta lui. El a creat o Școală violonistică teribilă.

Eduard APETREI: Într-adevăr, teribilă. Și Croitoru, tot la el a fost, și mulți care cântă în afară.

Valeriu RÂPEANU: Cristina Anghelescu și mulți alții. Vedeți, doi frați, care au creat cultură românească, pentru că aparțin nu numai muzicii românești, ci culturii, în general. Valentin Gheorghiu, ascultându-l, atunci, sâmbătă după-amiază, mi să părea ceva fantastic.

Eduard APETREI: Înălțător.

Valeriu RÂPEANU: Și păreau, cu Silvia Marcovici, că sunt aceeași generație.

Eduard APETREI: Ca să vă mai spun o frază: Ștefan, într-o zi, ca orice om, avea o mică suferință și mă întreabă: uite, așa, trebuie să mă duc într-un juriu... Maestre, eu vă sfătuiesc să nu vă duceți... Eu, totuși, am să mă duc... De ce vă duceți? Așa de mult îmi place să mă duc acolo... și cred că o să-mi facă bine... S-a dus și nu i-a făcut rău. Știm noi, totdeauna, ca doctori, că acest lucru face bine și acest lucru nu face bine? Nu știm, domnule! Dacă nu ținem seama, venim la subiectul acela – să discutăm cu bolnavul, să ne apropiem de el, noi, uneori, dăm niște indicații care pot fi total împotriva dorinței bolnavului și asta-i face mai rău decât dacă ne-ar asculta. Acesta este un exemplu, pe care-l păstrez în minte, și am și altele, când bolnavul vrea să facă un lucru, eu îl las să facă. Pentru că atunci intervine acest factor de plăcere, care stimulează, sigur, să nu fie extrem de periculos; de exemplu, vreau să mă urc pe Ceahlău! Deci, să nu fie ceva absurd, în rest, repet, sunt de acord cu bolnavul.

Valeriu RÂPEANU: Domnule profesor, vedeți, discuția noastră se poate prelungi, v-am răpit din timpul dumneavoastră prețios...

Eduard APETREI: Mi-a făcut mare plăcere, doresc momente din acestea...

Valeriu RÂPEANU: Să sperăm că vor fi cât mai mulți pacienți care vor beneficia de întâlnirea cu dumneavoastră, pentru că dumneavoastră îmbinați tehnica modernă, tehnicile cele mai moderne, cu o medicină care, spunem noi, încă n-a dispărut, aceea de apropiere de bolnav, mai popular se spune de sufletul bolnavului, se spunea în vremea copilăriei noastre. De sufletul bolnavului, de inima lui, la propriu și la figurat. De tot ce ține de viața, de existența lui.

Încă o dată vă mulțumesc foarte mult pentru această convorbire.

Eduard APETREI: Și eu vă mulțumesc foarte mult.